

DEPREM ÇANTASI (DEP - AR)

**DEPREM
GÖNÜLLÜLERİ
UYGULAMA
KILAVUZU**

BY NURETTİN KREJO

DEPREM ÇANTASI (DEP - AR)

DEPREM GÖNÜLLÜLERİ UYGULAMA KILAVUZU

BY NURETTİN KREJO

“Bu rehber Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğın sorumluluğu tamamıyla Nurettin Krejo’a aittir ve AB’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.”

Deprem Çantası (DEP-AR)
Sarsıl ama yıkılma!
depar@tutanota.com
www.depar.online

Her hakkı saklıdır. Bu rehberin hiçbir kısmı yayıncılarının izni olmaksızın elektronik veya mekanik, fotokopi, kayıt ya da herhangi bir bilgi saklama, erişim sistemi de dâhil olmak üzere herhangi bir şekilde çoğaltılamaz.

İÇİNDEKİLER

PROJE HAKKINDA	6
YAŞAM ALANLARINDAKİ RİSKLERİ AZALTIN	14
AİLE AFET PLANINIZI HAZIRLAYIN	20
AFET VE ACİL DURUM ÇANTANIZI HAZIRLAYIN	26
EVİNİZİN YAPISAL RİSKLERİNİ BELİRLEYİN	31
CAN VE MAL VARLIĞINIZI GÜVENCEYE ALIN	38
AFET SIRASINDA KORUNUN	43
YARALANMALARI VE HASARI KONTROL EDİN	50
AİLE AFET PLANINIZI UYGULAYIN	56

1.

PROJE HAKKINDA

Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı'nın desteğiyle hayata geçirilen "Deprem Çantası (DEP-AR)" çalışması, Suriyeli aile ve çocukların depremin önlenmesi, depreme hazırlık ve müdahale ile deprem sonrası iyileştirme faaliyetleri bağlamında doğru kararlar verebilmeleri ve kurallara uyulmasını sağlayacak bilgi, tutum ve davranışlara sahip olmaları amacıyla hayata geçirilmiştir.

Türkiye'de yerleşik bulunan geçici koruma statüsünde sahip ve/veya iç savaş kaynaklı göç nedeniyle Türkiye'ye yerleşmiş ve sonradan vatandaşlık almış Suriyeliler faydalanacaktır. Proje kapsamında Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı ve deprem riski bulunan 30 şehirde yaşayan:

- * Suriyeli gençler (15-35 yaş): Proje kapsamında bilgi, beceri ve deneyim kazanarak proje yerel uygulamasında kolaylaştırıcı olarak rol alacak; deprem durumunda profesyonel ekipler bölgeye ulaşana ilk desteği verecek ve bölgeye ulaştıklarında profesyonellere yardımcı olacak Deprem Gönüllüleri ekibini oluşturacak her proje şehrinden 3 toplam 90 genç
- * Suriyeli aile ve çocukları: Deprem konusunda bilgilendirilecek ve proje kapsamındaki faaliyetlerle farkındalıkları artırılacak her şehirden 30 aile bireyi toplam 900 aile bireyi, ve ailelerin evde çocukları ile birlikte yapacakları etkinliklere dahil olacak 900 çocuk

Türkiye'deki geçici koruma altındaki 3 milyonu aşkın Suriyeliler içerisinde kadın ve çocukların oranı %70,5; gençlerin oranı ise %20,9'dur. Bu durum çocuklar, gençler ve ailelere yönelik yapılandırılmış farklı eğitim, farkındalık ve bilgilendirme araçları ile ulaşmak gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Suriyelilerin yalnızca %1,6'sı kamplarda yaşıyor, geri kalan %98,4'ü şehirlerde yaşıyor. Özellikle büyük şehirlerde yaşayan Suriyeliler görece küçük evlerde, depreme dayanıksız ve evin mevcut kapasitesinden daha fazla insan barındıracak şekilde yaşam sürmektedir. Evler genelde bakımsız, doğal afete ve depreme uygun koşullara sahip değildir; aynı zamanda Suriyelilerin deprem okuryazarlığının geliştirilmesine yönelik Arapça araçlar bulunmamaktadır.

Hedef grubumuzun depremin önlenmesi, depreme hazırlık ve müdahale ile deprem sonrası iyileştirme faaliyetleri bağlamında deprem okuryazarlıklarının geliştirilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Bu ihtiyaca deprem gönüllülerimiz, web sayfası, yerel eğitim uygulamaları ve yerel STKların desteği ile dağıtımı yapılacak Deprem El Kitabı ile çalışma kapsamında destek verilecektir.

**EN İYİ ERKEN UYARI SİSTEMİ BELLEĞİMİZDİR.
DEPREMİN FARKINDA OLUN: DEPAR.ONLINE**

Çalışma kapsamında aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilecektir:

1. Deprem Gönüllüleri Programı
2. DEP-AR Deprem Okuryazarlığı Platformu
3. Mültecilere Yönelik Deprem Eğitimi
4. Aile Eğitim Programı

Çalışma kapsamında Suriyeli aile ve çocukları depremin önlenmesi, depreme hazırlık ve müdahale ile deprem sonrası iyileştirme faaliyetleri bağlamında doğru kararlar vermesini ve kurallara uymasını sağlayacak bilgi, tutum ve davranışlara sahip olacaktır.

Bilgi

- * Deprem (Depremin nasıl meydana geldiğini bilir. Örn: Fay hatlarının geçtiği yerlerde riski fazladır.)
- * Önleme (Deprem meydana gelmeden önce alınması gereken tedbirleri bilir. Örn: Tehlike avının nasıl yapılacağını bilir.)
- * Hazırlık (Deprem riskine karşı yapılması gerekenleri bilir. Örn: Deprem öncesinde evinde yapılması gerekenler konusunda bilgi sahibidir.)
- * Müdahale ve katılım (Deprem sonrasında yapılması gerekenleri bilir. Örn: Deprem sonrası hasarlı binalara girilmeyeceğini bilir.)

Tutum

- * Önleme (Depremi önlemek için yapılması gerekenlerin farkındadır. Örn: Dolgu arazilerde yapılan evleri satın almaya istekli olmaz.)
- * Hazırlık (Deprem riskine karşı yapılması gerekenleri önemser. Örn: Evini depreme karşı sigortalatmayı kendine iş edinir.)
- * Müdahale ve katılım (Deprem sonrasında yapılması gerekenleri benimser. Örn: Yetkililerin uyarılarını benimser.)

Davranış

- * Önleme (Deprem riski için yapılması gerekenleri uygular. Örn: Dolgu arazilerde yapılan evlerden satın almaz.)
- * Hazırlık (Depreme hazır olmasını sağlayacak davranışlarda bulunur. Örn: Evinde devrilme riski olan eşyaları sabitler.)
- * Müdahale ve katılım (Deprem sonrasında yapılması gerekenleri uygular. Örn: Deprem sonrası hasarlı binalara girmez.)

Çalışma mültecilerin en yoğun yaşadığı ve deprem riski yüksek/orta düzey olan 30 proje şehrinde gerçekleştirilecektir.

1. İstanbul	7. Bursa	13. Mardin	19. Adıyaman	25. Tekirdağ
2. Gaziantep	8. İzmir	14. Kayseri	20. Batman	26. Elazığ
3. Hatay	9. Konya*	15. Kocaeli	21. Sakarya	27. Muğla
4. Şanlıurfa	10. Kilis	16. Osmaniye	22. Şırnak	28. Nevşehir*
5. Adana*	11. Ankara*	17. Malatya	23. Manisa	29. Afyonkarahisar
6. Mersin	12. Kahramanmaraş	18. Diyarbakır	24. Denizli	30. Burdur

Not: * ile işaretli şehirler deprem riski düşük olsa da yaşayan mülteci sayısının yüksek olması ve deprem okuryazarlığı konusunda eğitim ihtiyacı dolayısıyla dahil edilmiştir.

Çalışma kapsamında hazırlanan DEP-AR Deprem Okuryazarlığı Platformu deprem farkındalığı içerikleri, güncel deprem verileri ve deprem sırasında yapılması gerekenlere ilişkin yönlendirmeleri içermekte ve düzenli olarak güncellenmektedir.

DEPREM GÖNÜLLÜLERİ UYGULAMA KILAVUZU

Çalışma kapsamında hazırlanan deprem gönüllüleri uygulama kılavuzu, siz değerli gönüllülerin deprem okuryazarlığının ve olası bir depreme yönelik hazır bulunuşluklarının artırılması ve yerelde uygulayacağınız faaliyetlere yönelik kaynak oluşturması amacıyla oluşturulmuştur.

Kapasite geliştirici eğitimlere katılan Deprem Gönüllüleri gençler; çalışma kapsamında afetten hemen sonra yardım için harekete geçerek ilk müdahale gerçekleştirme becerisine sahip olacaktır; ayrıca aile ve çocuklara yönelik yerel faaliyetlerinin kolaylaştırıcılığını üstlenerek mentör, eğitim yöntem ve teknikleri, izleme ve takip bilgi, beceri ve deneyimine sahip olacaktır.

Afetten hemen sonra yardım için harekete geçerek ilk müdahale gerçekleştirme becerisine sahip Deprem Gönüllüleri gençler; aile ve çocuklara yönelik yerel faaliyetlerinin kolaylaştırıcılığını ve çalışmanın yerel ve ulusal düzeyde sahipleniciliğini üstlenmektedir.

KONU BAŞLIKLARI

- * Amaç ve Öngörüler
- * Temel Afet Bilincine Genel Bakış ve Afete Hazırlık
- * Hafif Arama - Kurtarma
- * Bina Hasar Sınıflandırması
- * Taşıma Tekniklerinden Örnekler
- * Uluslararası Bina İşaretleme Sistemi
- * Yaşam Kurtaran Önlemler
- * Tıbbi Olmayan Triaj
- * Halk Sağlığı
- * Afette Psikolojik İlk Yardım
- * Sivil Savunma Mahalle Görevlileri
- * Mahallede Afete Hazırlık
- * Olay Kumanda Sistemi (OKS) Prensipleri
- * Aile Eğitim Programı Tanıtımı
- * Senaryo Çalışmaları
- * Deprem Tehlike Avı
- * Aile Afet Hazırlık Planı

Siz deprem gönüllülerimizin yerel çalışmalarda kullanacağı uygulama planı aşağıdaki 8 adımdan oluşmaktadır. Kılavuzda her adım altında dikkat etmeniz gereken konular detaylı bir şekilde aktarılmaktadır. Bu kılavuza ek olarak, çalışma kapsamında proje yöneticisi ve eğitmenlerinize içerik ve yöntem konularında danışabilir, yerel çalışmalarınıza destek talep edebilirsiniz.

1. ADIM: YAŞAM ALANLARINDAKİ RİSKLERİ AZALTIN
2. ADIM: AİLE AFET PLANINIZI HAZIRLAYIN
3. ADIM: AFET ve ACİL DURUM ÇANTANIZI HAZIRLAYIN
4. ADIM: EVİNİZİN YAPISAL RİSKLERİNİ BELİRLEYİN
5. ADIM: CAN ve MAL VARLIĞINIZI GÜVENCEYE ALIN
6. ADIM: AFET SIRASINDA KORUNUN
7. ADIM: YARALANMALARINI VE HASARI KONTROL EDİN
8. ADIM: AİLE AFET PLANINIZI UYGULAYIN

GÜVENLİ YAŞAM KÜLTÜRÜ

Afette hayatta kalmanın şansa bağlı olduğuna inanan bazı insanlar, afete hazırlık kaygısı taşımazlar. PEKİ ÖYLE Mİ ? Birey, komşu ve toplum olarak riskleri azaltmak, depremi izleyen kritik zaman dilimine hazırlıklı olmak, afet için planlama yapmak kendi sorumluluğumuzdadır.

* Çevremizde afet ve acil duruma yol açabilecek olaylar

Tehlike, belirli bir coğrafyada ortaya çıkarak insan, çevre ve toplum üzerinde olumsuz etkiler yaratabilen doğa, teknoloji ya da insan kaynaklı fiziksel durumlardır. Ölüm, yaralanma / hastalanma (fiziksel ve ruhsal), mal kaybı, yer değiştirme, göç etme, güvenliğin bozulması, alt yapının hasar görmesi risk örnekleridir.

Beklenen risk yaşandığında sonuçları çok küçük ise “olay”a; olaydan daha büyük ama yerel imkânlar ile baş edilebilir seviyede ise “acil durum”a; acil durum yerel imkânlar ile baş edilemeyecek kadar çok büyük ise “afet”e karşılık gelir.

* Bir deprem ülkesinde yaşıyoruz

Ülkemiz dünyanın en etkin deprem kuşaklarından birinin üzerinde yer almaktadır. 1900-2013 arası “Türkiye Deprem Etkinliği” haritası, son yüzyılda ülkemizde çok hafiften çok şiddetliye kadar pek çok depremin olduğunu gösteren iyi bir örnektir. Aktif faylar üzerinde her an deprem olabilir.

* Sel / taşkın

Seller birkaç saat veya birkaç gün içinde oluşabilir. Kısa sürede oluşan, dolayısıyla etki süreleri de kısa olanlar, ani seller olarak adlandırılır. Sellere oluştukları ve etkili oldukları yerlere göre akarsu selleri (taşkın), baraj selleri, kıyı selleri, dağlık alan selleri, şehir selleri gibi çeşitli isimler verilir. En yaygın, sık ve etkili olanı akarsu selleri ve “taşkın”lardır. Sel olayları, sadece akarsulara bağlı olarak meydana gelmez. Çevresine göre daha çukur alanlarda da görülür.

* Heyelan

Aşırı yağışlar, yeryüzünün fiziksel iç yapısı, deprem gibi olaylar heyelanın oluşumunda aktif rol oynasa da insanların yer yüzeyinde yaptığı değişiklikler, aşırı yapılaşma ve bitki örtüsünün tahribi gibi etkenler de heyelanın oluşmasına zemin hazırlayan faktörler arasında yer alır.

* Yangın

Yalnızca İstanbul’da Aralık 2008 ile Aralık 2012 arasında her yıl ortalama 5.000 konut yangını, 6.000 konut olarak kullanılmayan bina yangını, 1.500 araç yangını, 120 orman yangını çıkmıştır. Bu dönemde yangınlardaki artış oranı, yıllık ortalama % 2’dir.

Kendinizi korumada yangının temel özelliklerini anlamak önemlidir. Yangın hızla yayılır, çoğu zaman telefon etmek ve kişisel eşyaları kurtarmak için vakit kalmaz. Sadece 2 ila 5 dakika arasında yaşamı tehdit eder hale gelebilir ve alevlerin arasında mahsur kalınabilir ancak sıcaklık ve duman alevin kendisinden daha tehlikeli bir hal de alabilir. Sıcak havayı veya dumanı soluyarak gerçekleşen ölüm, yanma sonucu ölümün ortalama 3 katıdır.

İKİNCİL AFETLER

Afetler farklı yollardan da hasara sebep olabilir; afetin ardından oluşabilecek ikincil afetler:

* Tsunami

İstanbul kıyılarında oluşması olası en büyük dalga yüksekliği 5.56 metredir. En yüksek dalga Anadolu yakasında 10 km kadar uzunluktaki kıyı çizgisinde beklenmektedir. Tsunaminin kıyılara erişme zamanınının 8 dakika ve kıyılarda ilerleme mesafesininin 150 metreden az olduğu saptanmıştır.

* Yıkıcı Yangınlar

Deprem ve tsunamilerden sonra gaz hatlarınının hasar görmesiyle, elektrik kıvılcımları yangınlara sebep olur. Hasar gören su tankları ve zarar gören boru hatları, hasar nedeniyle kapanan yollar da yangın söndürmede yeterli suyun ve ekibin sağlanamamasına neden olur.

* Tehlikeli Madde Saçılımı

Sanayi tesisleri, laboratuvarlar ve benzeri tesisler bir depremde hasar gördüklerinde kimyasallar, böcek öldürücüler ve benzeri tehlikeli maddeler çevreye saçılabilirler.

* Hasarlı Altyapı

Depremler, müdahale ve iyileştirme çalışmalarını zorlaştıracak ve kazalara neden olacak şekilde genelde yollara hasar vermektedir. Kırılan/kopan boru hatları, eldeki suyun kaybedilmesine neden olurken yolların ve binaların su altında kalmasına; gaz ve elektrik sistemlerindeki hasarlar yangınlara, büyük çaplı hizmet kayıplarına sebep olabilmektedir.

* Baraj Çökmesi

Deprem sarsıntısı ve fayın kırılması baraj çökmesine, bu da potansiyel olarak çok büyük taşkına, su kıtlığına ve kirlenmeye yol açabilir.

* Sıvılaşma

Güçlü yer sarsıntısı toprağın kaybedilmesine ve bir sıvı gibi davranarak bulunduğu yeri doldurmasına neden olabilir. Sıvılaşan zemin dayanım gücünü yitirerek çökme ve kırılmalara sebep olur. Bu şekilde yollar çökebilir, gaz ve su boru hatları kopabilir. Bu tehlike en çok gevşek, kumlu ve kötü sıkıştırılmış dolgulu, suya doymuş deniz seviyesindeki alanlarda görülür.

**MARMARA DENİZİ MERKEZLİ
OLASI 7.5 BÜYÜKLÜĞÜNDEKİ
BİR DEPREMDE YAŞAYANABİLECEKLER**

- * 50-60 bin civarında ağır hasarlı bina,
- * 500-600 bin civarında evsiz nüfus,
- * 70-90 bin civarında can kaybı,
- * 120-130 bin civarında ağır yaralı,
- * 1000-2000 noktada su sızıntısı,
- * 30 bin servis noktasında doğalgaz sızıntısı,
- * Elektrik kablolarınının %3'ünde kopma,
- * 140 milyon ton enkaz,
- * 1 milyon kişi için kurtarma operasyonu ihtiyacı,
- * 330 bin çadır ihtiyacı,
- * Yaklaşık 50 milyar dolar maddi kayıp.

AFETLERİN ETKİLERİ İLE NASIL MÜCADELE EDECEKSİNİZ?

Afetlerin yıkıcı ve toplum hayatını sekteye uğratan etkileri kendini hemen gösterir. Hayatın normal akışı durur, altyapıda telafisi imkânsız zararlar meydana gelir. Su ve elektrik kesilir; haberleşme sekteye uğrar; yollar bozulur ve ulaşım durur. Bu durumda profesyonel ekiplerin, afet bölgesine ulaşımı saatler aldığı için anında müdahale gerçekleşmez. Birey ve ailelerin, böyle durumlar için afetlere önceden hazırlanmış olması gerekir.

Afet bilinci ve afetlere hazırlık, bireylerin “güvenli yaşam” kültürünün bir parçası olmalıdır. Güvenli yaşam, her türlü tehlikenin getireceği zararlardan korunarak bilgili ve hazırlıklı olarak yaşamaktır. Bunun için her an oluşabilen deprem ve yangınlar; sonbahar ile birlikte kuvvetlenen rüzgârlar; kışın yağan kar; ilkbahardaki sağanak yağışlar, seller, yıldırım ve heyelanlar; yazın güneşlenme, sıcak hava dalgaları ve orman yangınları gibi olaylardan korunmak için temel bilgileri öğrenmeli ve öğretmelisiniz.

Bugünü ve geleceği düşünerek doğaya saygı göstermeli, yaşadığınız kentin çevre bilinciyle gelişmesine katkıda bulunmalı, enerjinizi verimli kullanmalısınız.

Güvenli Yaşam Kültürü, toplumsal yaşam kalitesinin yükselmesi için,

- Hayatın tüm alanlarında oluşmuş ve oluşabilecek tehlike ve risklerin farkında olmayı,
- Gerekli tedbirleri alarak yaşamayı,
- Bireysel ve toplumsal sorumluluk almayı,
- Toplumsal güç birliği oluşturarak sorunun değil çözümün bir parçası olmayı,
- Yaşam çevresine duyarlı olmayı gerektirir.

Deprem Çantası (DEP-AR) eğitimleri, güvenli yaşam kültürüne sahip, afetlere karşı dirençli, bilinçli bir toplumun oluşturulması ve yaygınlaştırılması için tüm halkın,

- Afetlere karşı duyarlılığının artmasını,
- Kendisi ve yakın çevresi için gönüllü olarak afetlere hazırlık eğitimlerine katılmasını,
- Birey, aile, mahalle ve kurum düzeyinde zarar azaltma çalışmalarını başlatmasını,
- Türkiye genelinde yürütülen afete hazırlık çalışmalarına katkı sağlamasını hedeflemektedir.

- Yaşam çevresine duyarlı olmalısınız
- Kentlilik bilincini artırmalısınız
- Gönüllülük çalışmalarına katılmalısınız
- Enerjiyi verimli kullanmalısınız

GÜVENLİ YAŞAM KÜLTÜRÜ

- Tehlike ve risklerin farkında olmalısınız
- Gerekli tedbirleri almalısınız
- Bireysel ve toplumsal sorumluluk almalısınız
- Toplumsal güç birliği oluşturmalsınız

UNUTMAYIN

- * Dünyanın hiçbir ülkesinde sağlık, itfaiye, arama-kurtarma ekipleri gibi birimlerin tüm bireylere anında ulaşması mümkün değildir. Afet sonrası "altın saatler" olarak adlandırılan ilk 72 saat için her bireyin hazırlıklı olması şarttır.
- * Afet ve acil durumlarda sizlerin ne zaman, nerede, nasıl davranacağınızı belirleme ve bu durumlara karşı hazırlıklı olma adına yerine getireceğiniz temel 8 adımdan bahsedeceğiz.
- * Bu adımlar size afet ve acil durumlarda ne yapmanız, nasıl davranmanız gerektiğini önceden planlama fırsatı verir. Bu adımları gerçekleştirdiğinizde, afet ve acil durumlara karşı daha hazırlıklı olacağınızdan, aile bireylerinin karşılaşabileceği zararlar ve zor durumlar asgari düzeye inecektir.
- * Tüm aile üyelerinin katılımı ile (çocuklar dahil olmak üzere) bir aile toplantısı yaparak bu kitapçık içerisinde yer alan adımları tartışınız. Her bilgiyi çocuklarınızın da iyice öğrendiğinden emin olunuz.
- * "Yapılması gereken hazırlıkları yaptıktan sonra afetlerden korkmamak gerektiğini" bilerek, Afetlerle Birlikte Nasıl Yaşanır? sorusunun en güzel cevabını çevrenizdekilere sizler vereceksiniz.

**GÜVENLİ YAŞAM, HER TÜRLÜ
TEHLİKENİN GETİRECEĞİ
ZARARLARDAN KORUNARAK BİLGİLİ VE
HAZIRLIKLIL OLARAK YAŞAMAKTIR.**

2.

YAŞAM

ALANLARINDAKİ

RİSKLERİ

AZALTIN

2.

YAŞAM ALANLARINDAKİ RİSKLERİ AZALTIN

Bir afet anında yaşam alanınızda hedef kitlenizi bekleyen bir dizi risk unsuru bulunmaktadır. Bu bölümde hedef kitemizin yaşam alanındaki riskleri tanımlamaları ve belirleyecekleri risklerin önlenmesi ve/veya azaltılması için eylem planı geliştirmeleri süreci desteklenecektir. Bu aşamada takip eden bir çok bölüm için belirleyici niteliktedir. Lütfen tüm aile bireylerin katılımı ile hedef kitlenizin mevcut riskler üzerinde yeterince çalıştığından emin olun.

* Bir Afet Anında Yaşam Alanlarınızda Sizi Bekleyen Riskler Nelerdir?

Binanız bir afette hasar görmeyebilir ancak evin içindeki eşyalar, cihazlar, ekipmanlar devrilebilir, düşüp kayabilir veya kırılabilir.

* Evde, okulda, hastanede, ofiste;

- Önce yaşadığınız ve çalıştığınız mekânlarda Tehlike Avı yaparak başlamalısınız.
- Başlamadan önce şunu unutmamalısınız: Tehlike Avı çalışmasında tüm aile fertlerine düşen bir görev olmalı ve ailenin en küçük bireyinin de bu çalışmaya katılımı sağlanmalıdır.

* Peki Tehlike Avı'nı nasıl yapacaksınız? Tehlike Avı tablosunda listelenen işleri yapabilirsiniz.

- Tespit edin (Hangi eşyalar size zarar verebilir?) Şimdi, evinize bir de bu gözle bakın.

- Salonda, mutfakta, banyoda, yatak odasında düşebilecek ve kayabilecek pek çok eşya vardır. Dolap kapakları sarsıntı ile açılabilir, dolaplar devrilebilir, ağır mutfak eşyaları zemin üzerinde hareket edebilir.

- Karar verin (Hangi eşyayı nereye ve hangi sabitleme yöntemi ile sabitlemelisiniz? Yoksa yerlerini mi değiştireceksiniz?) Örneğin;

- Ağır ve yüksek eşyaları size zarar vermeyecek alanlara taşıyın.
- Sürekli oturulan mobilyaları pencerelerden uzak alanlara yerleştirin.
- Camlardan kaynaklanabilecek risklere karşı pencerelerde kalın perde, film kullanın.
- Raflı mobilyalarda alt raflara ağır, üst raflara daha hafif eşyaları koyun.
- Fazla, gereksiz eşyalardan kurtulun.

**BİNANIZ BİR AFETTE HASAR
GÖRMEYEBİLİR ANCAK EVİN
İÇİNDEKİ EŞYALAR,
CİHAZLAR, EKİPMANLAR
DEVİRİLEBİLİR, DÜŞÜP
KAYABİLİR VEYA
KIRILABİLİR.**

SEL / TAŞKIN VE YANGIN İLE İLGİLİ RİSKLERİ AZALTIN

* Sel / taşkın

- Sel riskine karşı nasıl hazırlanacağınızı ve korunacağınızı öğrenebileceğiniz eğitim programlarına katılın. İlk yardım vb. tamamlayıcı eğitimleri alın.
- Sel konusundaki uyarıları meteoroloji radyosundan ve diğer kanallardan mutlaka takip edin. Gerektiğinde Meteoroloji Bölge Müdürlüğü'nden telefonla bilgi alın.
- Kısa süreli yoğun yağışların ani sele, uzun süreli yağışların ise taşkına neden olacağını unutmayın.
- Gerektiğinde kullanmak üzere kum, kum torbaları, naylon, çivi, kontrplak, tahta vb. inşaat malzemelerini depolayın ve hazırda bir alet sandığı bulundurun.
- Binanızda toprak seviyesi altında kalan bölümlerin rampa aşağıya olan giriş kısımlarında kum torbası vb. malzemeyle setler oluşturun.
- Su tahliye kanallarını (altyapı/ yağmur giderleri vb.) düzenli temizletin.
- Ana tesisatların bodrum kattan zemin üstü kata alınması için gerekli başvuruları yapın ve en kısa zamanda tesisatınızın yerini değiştirin.
- Bodrum katta jeneratörünüz varsa bunun yükseltilmiş bir döşeme üstüne alınmasını ve sabitlenmesini sağlayın.
- Elektrik prizlerini sel olasılığına karşı elektrikçi vasıtasıyla duvarda daha yüksek bir noktaya aldırın (zemin ve bodrum katta evi olanlar için).
- Bina inşası sırasında bodrum ve zemin katlarda su tahliyesi için kanal veya delikler yapılmış ise girişlerinin kapatılmadığından emin olun. Bu tür tahliye noktaları oluşturulmadıysa, apartman yönetiminden inşaat mühendisliği desteği ile bu kanalların oluşturulmasını talep edin.
- Yaşam alanı için başka tehlikeler tespit ettinizse bu listeye onları da ekleyin.

* Yangın

- Evdeki duman algılama dedektörleri, yangın uyarıcılar çalışır vaziyette olmalıdır. Pillerini her sene veya gerektiğinde değiştirin.
- Bozuk olan elektrik kablolarını ve elektrik bağlantı düzeneklerini değiştirin, kabloların sıkışmamış ve ezilmemiş olmasına dikkat edin.
- Göz kırpan ampülleri değiştirin. Elektrik kontaklarındaki arızalar evde çıkan yangınların olağan sebeplerindendir.
- Televizyon üzerinde asla yanmakta olan mum bırakmayın; televizyonun üzeri ve etrafı açık olmalıdır.
- Kibrit ve çakmakları çocukların ulaşamayacağı yerlerde muhafaza edin. Elektrikli aletlerin fişlerini, kullanmadığınız zaman prizden çıkarın.
- Son kullanma tarihi yaklaşan yangın söndürme tüplerini yangın söndürme tatbikatı yaparak boşaltın.
- Baca temizliğini yılda bir kez profesyonel ekiplere yaptırın. Bodrum veya tavan arasında yanıcı madde bırakmayın, kapılarını kapatın.
- Davlumbazlar, havalandırmalar ve filtreler yağdan arındırılmış, temizlenmiş olmalıdır.
- Dışarıdaki bir etkenden yangın çıkması ihtimaline karşı balkon ya da evinizin dışında eşya bırakmayın.
- Yangın battaniyesi, yangın ve tahliye sırasında işinize yarayabilir. Yangın söndürme eğitimlerine ve tatbikatlarına katılın.

**RİSKLERİ AZALT,
SARSIL AMA
YIKILMA!**

Yangın risklerini azaltmada;

- İyi bir bina idaresi,
- Gerekli yangın yasaklarının konulması, Sabit tesisatın sık sık kontrolden geçirilmesi,
- Yangın tatbikatının yapılması, Korunma sistemi ve planının düzenli kontrol edilmesi,
- Acil ışıklandırma sisteminin kurulması, Yangın söndürme aleti bulundurulması, kullanımının
- Elektrik tesisatına aşırı yüklenilmemesi,
- öğrenilmesi ve duvara sabitlenmesi gerekmektedir.

SABİTLEMEDE KULLANILAN MALZEMELER

Sabitleme yapılacak duvar tipleri ve özellikleri

* Tuğla Dolgu Duvar

Eğer iyi korunmuşsa bu tip duvarlar sabitleme için uygun duvarlar olarak kabul edilir. Yaklaşık 150 kg'a kadar olan eşyaların sabitlenmesi teknik olarak mümkündür. 150 kg üzeri eşyaların sabitlenmesi için uzman desteği gerekir.

* Betonarme Duvar

Yapısal olmayan eşyaların sabitlenmesi için güvenilir yapı elemanlarıdır. Betonarme duvarlar, 150 kg'dan ağır eşyaların sabitlenmesi için yapıların güvenli bölümlerinden biridir.

* Gaz Beton Dolgu Duvar

Bu tip duvarların yumuşak bir yapıda olmaları nedeniyle 100 kg'dan ağır eşyaların sabitlenmesinde kullanılmaması önerilir. Zorunluluk halinde, duvar köprüsü kullanılarak orta ağırlıktaki eşyalar sabitlenebilir.

* Alçı Panel Dolgu Duvar

Binanın hareketlerine uyum sağlayan alçıpan duvarlar, hafif olmaları nedeniyle özellikle deprem bölgelerindeki yapılar için ideal sistemlerdir. Ancak yapısal olmayan eşyaların sabitlenmesinde bazı yardımcı tekniklere ihtiyaç duyulur. Alçıpan malzemenin yumuşaklığı nedeniyle yapısal olmayan eşyaların, duvarın içinde bulunan metal ya da bu profillere bağlı bir duvar köprüsüne sabitlenmesi şarttır.

Sabitlemeye kullanılacak dübellerin özellikleri

* Plastik Dübelller

Piyasada en çok kullanılan, kolayca bulunabilen ucuz dübellerdir. Bu malzeme TSE damgalı plastik kalitesine uygun olmalı, uygulama anında çatlama, kırılma ve katlama yapılmamalıdır. Uygulamada dübel ölçüsüne uygun olan sunta vidası, trafo, hatta sac vidası kullanılabilir.

* Gömlekli Çelik Dübelller

Sadece betonarme duvar ya da döşemelerde kullanılması önerilir. Orta ağırlıktaki yüklerde ve orta kalitedeki betonlarda kullanılabilen, çabuk montaj sağlayan bu malzeme kısa deliklerde ve düşük yüklerde bile rahatlıkla açılabilen gömlek yapısı ile güvenli tutma ve sıkma özelliğine sahiptir. Dolayısıyla titreşimli alanlarda rahatlıkla kullanılabilir.

* Gaz Beton Dübeller

Gaz beton yüzeylere uygun olarak tasarlanmış bu plastik dübel türü, malzeme üzerinde emniyetli bir bağlantı kurar. Ayrıca spiral formundaki kanatlarıyla delik çapının 2 katı oranında yüzeyi sarma ve tutma olanağı sağlar. Plastik kalitesi yüksektir. Gaz beton dübel kullanırken çakma anında kırılma, katlanma ve çatlama olmamasına ve bağlanacak parça boyuna uygun vida kullanılmasına dikkat edilmelidir.

* Kanatlı Alçıpan Dübeller

Ağırlığı en fazla 5 kg civarında olan eşyaların sabitlenmesinde kullanılan bu dübel alçı panel duvarlarda, alçıpan duvar ile aynı kalınlıktaki ince duvar bağlantılarında kullanılan özel bir dübel türüdür. Özel kanat yapısıyla uygulandığı noktada güvenli bir bağlantı yapar. İyi bir bağlantı için uygun boyda ağaç veya sunta vidası kullanılmalı, uygulanacak duvar kalınlığı ile dübel kafa boyu uyumlu olmalıdır.

Sabitleme aksesuarları ve sabitleyebileceği eşyaların özellikleri

- * Küçük Boy Metal L Profil: En az 20 mm eninde ve 2,5 mm kalınlığında, 0 – 75 kg ağırlığındaki eşyalar için önerilir.
- * Orta Boy Metal L Profil: En az 30 mm eninde ve 3 mm kalınlığında, 75 – 150 kg ağırlığındaki eşyalar için önerilir.
- * Bir Ayağı Uzun Boy Metal L Profil: Sabitlenecek eşya sabitleneceği duvardan uzakta ise kullanılır.
- * Dar Dokuma Kayış: Vidalama yöntemine başvurulamayan, 0 – 75 kg arası eşyaların sabitlenmesinde kullanılır.
- * Geniş Dokuma Kayış: Vidalama yöntemine başvurulmayan, 75 – 150 kg arası eşyaların sabitlenmesinde kullanılır.
- * Plastik Klipsli Şerit: Çok ağır olmayan ve masa üstünde kullanılan bilgisayar kasası ve monitörü, küçük boy televizyonlar, küçük ve orta boy elektronik eşyalar, tezgâh üstü laboratuvar aletleri ve tezgâh üstü cihaz gibi eşyalar için kullanılır.
- * Kendinden Yapışkanlı Cırt Bant: Alçak, ağır olmayan ve devrilme riski taşımayan faks makineleri, yazıcılar, video ve DVD oynatıcıları, ses sistemleri, telefonlar, saatler ve benzer donanımlar için kullanılır.

**HANGİ EŞYAYI NEREYE VE HANGİ
SABİTLEME YÖNTEMİ İLE
SABİTLEMELİSİNİZ? YOKSA
YERLERİNİ Mİ DEĞİŞTİRECEKSİNİZ?
KARAR VERİN!**

MUTLAKA SABİTLENMESİ GEREKEN EŞYALAR

Uzmanlar, deprem durumunda meydana gelen yaralanma ve hatta ölüm hadiselerinde ev eşyalarından kaynaklı olanların dikkat çekecek kadar yüksek olduğuna işaret ediyor. Üzerinize devrilecek bir dolap ya da başınıza düşecek bir raf nedeniyle yaralanmak ya da değerli eşyalarınızda maddi hasar yaşamak istemiyorsanız onları mutlaka devrilmeyecek şekilde duvarlara sabitlemelisiniz.

Sadece deprem için değil evdeki çocukları korumak içinde bu eşyaları duvara sabitlemeniz lazım. Türkiye'de böyle bir araştırma var mı bilmiyorum araştırdım ama bulamadım. Ancak Amerika Birleşik Devletlerinde 2000 ile 2008 yılları arasında yapılan bir araştırmaya göre ev kazalarında çok sayıda çocuk yaralanmakta hatta hayatını kaybetmektedir. Bu kazaların büyük çoğunluğu Tv ve Mobilyalardan kaynaklanmaktadır.

* Ağır mobilya ve beyaz eşyalar

Olağanüstü durumlarda üzerinize devrilecek ya da size çarpabilecek eşyalar büyük sıkıntılara yol açabilir. Bu nedenle kitaplık, vitrin, yatak odası dolabı gibi ağır ve yüksek eşyalarınızı duvara veya yere sabitlemeniz gerekir. Evinizin durumuna ve eşyalarınızın konumuna göre köşe dirsekleri, L profiller, alüminyum kornişler kullanarak duvara veya döşemeye sabitlemeleri hayati önem arz eder.

Beyaz eşyalar oldukça pahalı olan ürün grupları arasındadır. Deprem anında size hayati sıkıntı yaratmayacak olsalar bile maddi açıdan canınızı sıkacak durumlar ortaya çıkabilir. Beyaz eşyaları sabitlemenin en iyi yöntemi, ağırlığını taşıyabilecek geniş dokuma kayışlar kullanarak hareket kabiliyetlerini kısıtlamaktır.

* Dolap kapakları ve rafları

Vitrin, konsol, mutfak dolabı ve banyo dolabı kapakları hareket ile birlikte açılarak içindekilerin dökülmesine neden olacaktır. Genel olarak kırılacak eşyaların saklandığı bu tip eşyaların sabitlenmemiş kapakları, deprem anında evinizin tabanını güvensiz bir alana dönüştürecektir. Kesikten kaynaklı yaralanmaların önüne geçmek için kullanacağınız tahta veya metal sürgü ya da mekanik kilitler, dolapların içindekileri yerinde tutmaya yardım ederek güvenliğinizi artıracaktır.

* Raf üzerinde duran eşyalar

Yerden yüksek bir zemin üzerinde konumlandığınız televizyon, bilgisayar, müzik seti, mikrodalga fırın, aile yadigarı vazo, değeri yüksek biblo gibi küçük ve değerli eşyalarınız maddi hasarla sonuçlanan kazalara davetiye çıkarır. Bu eşyalara gergiler ile korunaklı bir alan oluşturmak deprem anında oldukça işe yarayacağı gibi karıştırmaya meraklı küçük çocuklarınızın üzerlerine düşürmelerine de engel olacaktır. Eğer buna imkanınız yok ise güçlü etkiye sahip çift taraflı yapışkan bantlar ile rafların üzerine yapıştırarak sabitlemek içinizi rahat tutmaya yetecektir.

* Ayna, Tablo, Saksı Gibi Asılı Duran Eşyalar

Çift taraflı bant kullanarak duvara tutturaktan ya da tel ile bağlamaktan ziyade, asılı duran eşyalar için en etkili ve pratik yöntem kanca vida kullanmaktır. Bu sayede sarsıntı anında bu eşyaların yerlerinden kurtulup tehlike yaratmalarının önüne geçmiş olursunuz. Yine de en şiddetli sarsıntıları dikkate alarak her olasılığa karşılık oturduğunuz ya da yattığınız yerin üzerinde veya kapı girişlerinde asılı olmamalarına dikkat etmeniz yerinde olacaktır.

3.

AİLE AFET

PLANINIZI

HAZIRLAYIN

3.

AİLE AFET PLANINIZI HAZIRLAYIN

Afet planlaması yaparken ailenin tüm üyelerini dahil etmeye özen gösterin. Aile afet planı afet sırasında en az 3 günlük süreyi kapsamalı ve katılımcı yöntemlerle belirlenmelidir. Hedef kitlenizin aşağıda maddeler halinde verilen aile afet planı hazırlık sürecini gerçekleştirdiğinden ve detaylı bir eylem planı hazırladıklarından emin olun. Katılımcılarınıza afet planına ilişkin sorularını çalışmadan sonra sizlere sürekli iletebileceğini ve planın belirli aralıklarla gözden geçirilerek revize edilmesi gerekliliğini aktarın.

Afetlerde altın saatler olarak adlandırılan, en az 3 günlük süreyi kapsayan bir Aile Afet Planı yapmalısınız. Bunun için;

- Ailenizle buluşabileceğiniz güvenli alanlar belirleyin.
 - * Ev içinde
 - * Bina dışında
 - * Mahalle dışında
- Afetten önce, afet sırasında ve sonrasında neler yapılacağını bilin, eğitimlere katılın, tatbikat yapın.
- Acil durum sonrasında şehir içinden destek ve yardım alınabilecek kişi veya kişileri önceden belirleyin.
- Bölge dışından ailenize ve arkadaşlarınıza bilgi aktarabilecek bir irtibat kişisi belirleyin.
- Aile Afet Planı'nı hazırlarken bir afet sırasında çocuğunuz okulda ise afet sonrasında onu okuldan kimin alacağını da belirleyin. Kendiniz ve çocuğunuz için "Acil Durum Bilgi Kartı" hazırlayın.
- Acil durum telefon numaralarını ve bu numaraları nasıl aramanız gerektiğini öğrenin.
- Sorumlu olduğunuz tüm kişiler ve canlılar için hazırlık yapın.

Olası bir afetten önce ailenizle, komşularınızla, işyerindeki çalışma arkadaşlarınızla konuşun ve her birinizin afet öncesinde, afet sırasında ve sonrasında neler yapacağınızı planlayın.

**TÜM AİLE
BİREYLERİNİZİN
KATILIMI İLE BİRLİKTE
AİLE AFET PLANINI
HAZIRLAYIN.**

ŞİMDİ PLANLA

* Afet sırasında güvende olmak için ŞİMDİ planlayın

- ÇÖK, KAPAN ve TUTUN hareketini deprem anında uygulamayı alışkanlık haline getirin.
- Her bir odada sağlam masa, kanepeler gibi güvenli noktalar belirleyin.
- Afet başladığında nerede olduğunuza bakmaksızın kendinizi nasıl koruyacağınızı öğrenin.

* Afetten sonra nasıl müdahale edeceğinizi ŞİMDİ planlayın

- Önemli aile bilgilerini kayıt altına alın. Bu bilgiler için aile afet planı örneğine bakın.
- Eviniz için yangın söndürücü temin edin ve doğru kullanmayı öğrenin.
- Ev/işyeri için yangından kaçış planınızı yapın ve tatbikatlar ile planınızı test edin.
- Yetkili kurumlardan ilk yardım eğitimi alın. Bu eğitimleri aldıysanız yasal tekrar sürelerinde tazeleme eğitimlerine katılın, sertifikanızı aktif tutun. Evinizdeki tesisatların nereden kapatıldığını öğrenin.
- Gaz kokusu varsa veya gaz kaçağı sesi duyuyorsanız gazı kapatın.
- Evinizdeki duman dedektörlerini aylık olarak kontrol edin.
- Acil bir durumda yardımlaşacağınız kişileri belirlemek için komşularınızla birlikte çalışın.
- Bölgenizde tsunami tehlikesi bulunan alanları ve güvenli alanların nereler olduğunu öğrenin.
- Tsunami uyarısını nasıl alacağınızı öğrenin.
- Tsunami tehlikesinin olduğu bir bölgedeyken, 103.0 AFAD radyo kanalını takip edin.
- Tsunami tehlikesi varsa sahilden uzaklaşın, radyonuzu-televizyonunuzu açarak ne yapmanız gerektiği konusunda bildirilecek talimatları takip edin. Özel ihtiyaç grubundaki aile üyeleri veya komşularınızın ilaç, özel diyet ve tekerlekli sandalye gibi ihtiyaçlarını belirleyin.
- Bir apartman/yakın komşu toplantısı yaparak diğer komşularınızı bu konuda bilgilendirin ve binanız için genel bir planlama yapın.

* Afetten sonra müdahale ve haberleşme için ŞİMDİ plan yapın

- Sarsıntı bittiğinde, ailenizle buluşabileceğiniz güvenli alanlar belirleyin.
 - Ev içindeki buluşma noktası: Çıkış yolu üzerinde, güvenli ve merkezi bir yer olsun.
 - Bina dışındaki buluşma noktası: Mahalleniz yeterince güvenliyse, tehlikelerden uzak buluşabileceğiniz bir yer seçmelisiniz. Bu, bir park ya da meydan olabilir. Belediyenizden bölgenize ait toplanma alanınızı öğrenebilirsiniz. Toplanma alanı için belirlediğiniz güzergâhın sel/taşkın riski taşımadığından emin olun.
 - Mahalle dışındaki buluşma noktası: Mahallenizin güvenli olmaması durumunda çocuklarınızın devam ettiği okul ya da tüm aile üyelerinin bildiği bir akrabanın evi mahalle dışındaki buluşma noktası olabilir.
- Önemli telefon numaralarından oluşan güncel bir listenin, aile üyelerinin tümünde bulunmasını sağlayın. Bir afetten sonra evinizin ikamete uygun olmaması durumunda nerede kalabileceğinizi belirleyin. Çocuğunuzun okulunun veya kreşinin afet ve acil durum planları olup olmadığını öğrenin.
- Çocuğunuzun her zaman boynunda taşıyacağı Acil Durum Bilgi Kartı'nı hazırlayın.
- Çocuğunuzun okulundaki sorumlu kişilerin ve onu teslim alacak kişilerin sizinle nasıl irtibata geçeceklerini planlayın, onlarla paylaşın.
- Kimlik, tapu, sigorta poliçesi ve finansal kayıtlar gibi önemli belgelerinizin kopyalarını ve aile fertlerinin kişisel eşya envanter listesini su geçirmez, güvenli bir kutu/poşet içinde muhafaza edin. Elektronik kopyalarını oluşturun ve farklı birkaç adreste yedekleyin.

* Bölge Dışı Bağlantı Kişisini Belirleyin

Afet sonrasında aynı anda herkes telefonuyla yakınlarını aramaya başladığında kapasite aşılabılır ve telefonlar çalışmayabilir. Bu durumda il dışında bir kişiye ulaşmak, afet yaşamış aynı kentteki kişilere ulaşmaktan daha mümkün olacaktır. Bu kişiye “Bölge Dışı Bağlantı Kişisi” adı verilmektedir.

- Bölge dışı bağlantı kişisini (iletişim kişisini), mümkünse başkent ve büyükşehirler dışında yaşayan yakınlarınız arasından belirleyin.
- Bu kişiye sizin durumunuz ile ilgili bilgiye ulaşmak isteyen bütün aile ve akrabalarınızın telefon numaralarını verin.
- Tüm aile üyelerine, akrabalara, çocuğunuz ve aile üyelerinizle ilgilenecek ve sizi merak edecek olan kişilere de bu kişinin telefon numarasını verin. Afet sonrası durumunuzu, bölge dışı bağlantı kişisine yalnızca kısa bir telefon konuşması veya mesaj atarak haber verin.
- Bölge dışı bağlantı kişisi de sizden aldığı bilgileri; aile üyelerine, akrabalara, sizi merak ederek arayacak olan kişilere bilgi vererek aranızdaki iletişimi sağlayacaktır.

* Şehir İçi Destek Kişilerini Belirleyin

Herhangi bir afet ve acil durum sonrasında şehir içinden destek ve yardım alınabilecek kişi veya kişilerin de önceden belirlenmesi önemlidir. Bu kişi akraba, arkadaş ve komşunuz olabilir.

- Ailenizde yaşlı, engelli, çocuk varsa; evde olmadığınız ya da bu kişilere ulaşamadığınız durumlarda, şehir içi destek kişisinden onların kontrol edilmesini isteyin. Çocuğunuzun okuldan almasını planladığınız kişileri şehir içi destek kişisi olarak düşünün.
- Bu kişileri seçerken kendi ailelerine de öncelikli olarak ulaşmak isteyeceklerini dikkate alın ve buna göre planlama yapın.

Özel İhtiyaç Sahipleri için planınızı hazırlarken aşağıdakileri dikkate alın;

Kendiniz veya bir yakınınız özel ihtiyaç sahibi ise bilgilendirin;

- Afet öncesi, sırası ve sonrası için özel ihtiyaçlarınızın neler olduğunu listeleyin.
- Destek kişinizi ve sizin gibi özel ihtiyaç sahibi yakını olanların kuracağı ağını belirleyin ve kendilerini bilgilendirin. Varsa aşağıdaki bilgileri planınıza dahil edin;
 - Haberleşme araçlarınızı
 - Ulaşım araçlarınızı
 - Düzenli olarak tıbbi (diyaliz gibi) tedavilerinizi
 - Kişisel bakım yardım ihtiyacınızı
 - Elektrikli ekipman veya benzeri kalıcı ekipmanlarınızı
 - Tekerlekli sandalye, baston, değnek gibi hareket etmenize yardımcı olan araçlarınızı • Rehber hayvan (engelliler için) bilgilerinizi

AFET SONRASINDA AYNI ANDA HERKES TELEFONUyla YAKINLARINI ARAMAYA BAŞLADIĞINDA KAPASİTE AŞILABİLİR VE TELEFONLAR ÇALIŞMAYABİLİR. BU DURUMDA İL DIŞINDA BİR KİŞİYE ULAŞMAK, AFET YAŞAMIŞ AYNI KENTTEKİ KİŞİLERE ULAŞMAKTAN DAHA MÜMKÜN OLACAKTIR. BU KİŞİYE “BÖLGE DIŞI BAĞLANTI KİŞİSİ” ADI VERİLMEKTEDİR.

ACİL DURUM OPERASYONU

* Acil Durum Bilgi Kartları

Bir afet ya da acil durumla karşı karşıya kaldığınızda kullanabileceğiniz, hakkınızda tanıtıcı bilgileri içeren ve uzman ekiplerin sizlere daha doğru ve etkin yardımcı olabilmesini sağlayan acil durum bilgi kartını doldurmanız ve sürekli yanınızda taşımanız gerekir.

- Afet sırasında çocuğunuzun okulda olması halinde, afet sonrasında onu okuldan kimin alacağını Aile Afet Planı'nda belirleyiniz.
- Bu kişileri de afet sonrası durumlarını ve çocuğu alıp alamayacaklarını bölge dışı irtibat kişisine bildirin.
- Bu kartta çocuğunuzu okuldan alacak kişilerin adı-soyadı, telefonu ve son 6 ayda çekilmiş bir fotoğrafına mutlaka yer verin.
- Çocuğunuza bir afet sonrasında onu almak üzere okula ulaşana kadar okuldan ayrılmaması ve tanımadığı kişilerin yardım tekliflerini kesinlikle kabul etmemesi gerektiğini tembih edin.

NOT: Velileri/yakınları gelmeyen çocuklar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı Çocuk Esirgeme Kurumu tesislerinde güvence altına alınacak, gerekli durumlarda tutanak tutularak hastanelere sevk edileceklerdir. Teslim edilen kişilerden de tutanakla bilgi alınacaktır. Çocuğu teslim eden okul görevlisi ve okul yönetimi çocuğun doğru kişiye teslim edilmesinden ve güvenliğinden yasal olarak sorumludur.

* Acil Durum İletişimi

- Acil durum telefon numaralarını ve bu numaraları nasıl aramanız gerektiğini öğrenin. Çocuklarınıza da mutlaka bu numaraları ve bu numaraların nasıl aranması gerektiğini öğretin.

Acil Durumlarda ihtiyacınız olabilecek telefon numaraları:

- ALO AFAD: 1-2-2
- ACİL YARDIM: 1-1-2
- İTFAİYE: 1-1-0
- POLİS İMDAT: 1-5-5
- JANDARMA: 1-5-6

* Acil Durum Telefon Numaralarını aradığınızda;

- Kim olduğunuzu ve hangi numaradan aradığınızı belirtin,
- Kesin yer ve adres verin,
- Olayın tanımını doğru ve eksiksiz yapın,
- Bu bilgileri paylaşmadan ve telefonu kapatmanız söylenmeden kapatmayın, Yardım gelene kadar güvenli bir alanda bekleyin,
- Acil durumlar olmadığı sürece acil durum telefon numaralarını gereksiz yere aramayın, Çocuklarınıza, acil durum telefon numaralarının gereksiz yere aranmaması gerektiğini öğretin.

**BİR AFET YA DA ACİL DURUMLA KARŞI
KARŞIYA KALDIĞINIZDA
KULLANABİLECEĞİNİZ, HAKKINIZDA
TANITICI BİLGİLERİ İÇEREN VE UZMAN
EKİPLERİN SİZLERE DAHA DOĞRU VE ETKİN
YARDIMCI OLABİLMESİNİ SAĞLAYAN ACİL
DURUM BİLGİ KARTINI DOLDURMANIZ VE
SÜREKLİ YANINIZDA TAŞIMANIZ GEREKİR.**

AİLE AFET PLANI KONTROL LİSTESİ

Olası afet veya acil durumlar için bireyler olarak da hazırlıklarımızı bir an önce tamamlamalıyız. Bu gibi durumlar için yapacağımız hazırlık çalışmalarından biri de Aile Afet Planı hazırlamaktır.

Hazırlayacağımız bu plan ile afet anında tüm aile bireyleri aynı yerde olmaması durumunda yapılacaklar veya çevrenizde sizlere zarar verebilecek risklerin belirlenmesi gibi çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Tüm bu çalışmalar ve daha fazlası için bir Aile Afet Planı kapsamında yapılacak çalışmaları takip edebileceğiniz bir kontrol listesi hazırladık. Sizlerde aşağıdaki kontrol listesini hedef kitlenize anlatarak aileleri ile birlikte afet planınızı hazırlamaları sürecini kolaylaştırabilirsiniz.

- Çevremizde afet ve acil duruma yol açabilecek hususları biliyoruz/öğrendik.
- Mahalle ve yapı ölçeğinde ailemize risk yaratabilecek durumları biliyoruz/öğrendik.
- Evimiz içerisinde bize risk yaratabilecek eşyalarımızı "Tehlike Avı" yaparak belirledik ve yapısal olmayan riskleri önlemek için plan yaptık.
- Afet anında bir arada değilsek evimizin içinde; evimiz ve mahallemizin dışında ailemizle buluşabileceğimiz buluşma yerleri belirledik.
- Afetlerde ihtiyaç duyabileceğimiz ve hayatımızı sürdürebileceğimiz ihtiyaçlar için gerekli malzemeleri toparlayıp, Afet ve Acil Durum Çantalarımızı hazırladık.
- Şehir içi ve dışından iki yakınımızı belirleyip, bu kişilerin telefonlarını ve adreslerini öğrendik ve afet sırasında birbirimizden ayrılmamız durumunda tüm ev halkı o kişilerle iletişim kuracağını biliyor.
- Afet ve acil durum sırasında yapmamız gereken doğru davranış şekillerini öğrendik ve her ay tatbik ederek bu davranışları tekrar ediyoruz.
- Acil telefon numaralarını ne zaman ve nasıl arayacağımızı öğrendik.
- Afet öncesi veya sonrasında çıkabilecek yangınlara karşı gerekli önlemleri aldık.
- Aile üyeleri olarak yangın sırasında neler yapmamız gerektiğini öğrendik.
- Sel/Taşkın öncesinde, sırasında ve sonrasında neler yapmamız gerektiğini öğrendik.
- Tahliye konusunda yeterli bilgiye sahibiz/öğrendik.
- Tahliye öncesi dikkat etmemiz gereken konuları öğrendik/biliyoruz.
- Tahliye sırasında ne yapmamız gerektiğini biliyoruz.
- İlk yardım konusunda basit bilgilere sahibiz ayrıca tüm aile üyelerinin en kısa zamanda sertifikalı ilk yardım eğitimi alması konusunda bir plan yaptık.
- Hem evimizde hem de afet ve acil durum çantamızda bulundurmaya üzere ilk yardım çantalarımızı hazırladık.
- Afet sonrasındaki üç gün (ilk 72 Saat) için su, barınma ve tuvalet ihtiyacımızı nasıl karşılayacağımızı planladık.
- Komşularımızla ve muhtarımızla afetlerde nasıl yardımlaşabileceğimizi konuştuk. Bebeklere, yaşlı ve engellilere nasıl yardım edebileceğimizi öğrendik.
- Yaşadığımız bölgede meydana gelebilecek deprem, sel, heyelan/kaya düşmesi, çığ vb. afetler öncesi, sırası ve sonrasında yapmamız gerekenleri göz önüne alarak Aile Afet Planımızı yaptık.
- Aile Afet Planımızı bitirdik. Olası tehlikelerin önlemlerini aldık. Her altı ayda bir, planımızı gözden geçirmeyi planladık.

AİLENİZ BİR ACİL DURUM SIRASINDA BİR ARADA OLMAYABİLİR. BU YÜZDEN ACİL DURUMLARDA GÜVENLİ BİR YERE NASIL GİDECEĞİNİZİ, BİRBİRİNİZLE NASIL İLETİŞİM KURACAĞINIZI, NASIL BİR ARAYA GELECEĞİNİZİ VE FARKLI DURUMLARDA NE YAPACAĞINIZI ÖNCE DEN PLANLAMAK ÇOK ÖNEMLİDİR.

4.

AFET VE ACİL

DURUM

ÇANTANIZI

HAZIRLAYIN

4.

AFET VE ACIL DURUM ÇANTANIZI HAZIRLAYIN

Afet ve acil durum çantası hazırlığına yönelik katılımcılara verilecek olan el kitabında detaylı bilgiler yer almaktadır. Sizlere de burada ayrıca bir kontrol listesi verilmiştir, lütfen katılımcılarınızın kontrol listesinde yer alan tüm araçları tanıdığından ve çanta hazırlama konusunda motivasyonu bulunduğundan emin olun. Çantanın olası bir afet durumunda en az 3 gün süresince yetecek hayati araç ve gereçlere sahip olduğundan emin olun.

Afetlerde ihtiyaç duyabileceğiniz ve hayatınızı sürdüreceğiniz gereksinimleriniz için en az 3 günlük gerekli malzemeleri toparlayıp, Afet ve Acil Durum Çantalarınızı hazırlamalısınız.

- İlaçlarınız, kullanım listesi, tıbbi kayıtların kopyası, aile hekimizin adı ve irtibat bilgilerini
- Aile fertleri için tıbbi muvafakat formları ve kimliklerinizin kopyası
- İlk yardım çantası ve el kitabı, (varsa) ilk yardım kimliğinizin fotokopisi
- Lateks olmayan eldivenler, toz maskeleri
- Yedek gözlük veya lens ve temizleme solüsyonu
- Düdük (kurtarma ekibine yerinizi bildirmek için)
- Sağlam ayakkabı, yedek elbise, battaniye
- Acil durumda aranacak bölge dışı bağlantı kişilerinin listesi
- Şişelenmiş su, su oranı ve kalorisi yüksek hazır gıdalar
- Yedek ampul ve pilleriyle el feneri
- Çocuklar için oyuncak, renkli kalem, peluş hayvan gibi duygusal güven oluşturacak öğeler
- Tuvalet ihtiyaçları ve kişisel bakım malzemeleri
- Ev, araba, işyeri, kasa vb. için yedek anahtarlar
- Acil durum için küçük banknotlardan ve bozukluklardan oluşan nakit para (ATM'ler çalışmayabilir)
- Yerel yol haritası

**MÜMKÜNSE HANE HALKI VE ARAÇ
İÇİN DE ÇANTA HAZIRLA! AİLENDE
ENGELLİ, YAŞLI, ÇOCUK, ÖZEL
İHTİYAÇ SAHİPLERİ VARSA ONLARIN
ÖZEL MALZEMELERİNİ KOYMAYI
UNUTMA!**

AFET VE ACİL DURUM ÇANTASI KONTROL LİSTESİ

Yaşadığınız çevredeki afet tehlikesinin boyutlarına ve türüne göre ilk günlerdeki kişisel ihtiyaçlarınızı karşılamak üzere hazırlayacağınız bu çantalar, sorumlu olduğunuz tüm kişi (bebekler, yaşlılar, engelliler) ve canlılar (evcil hayvanlar) için en az 3 günlük ihtiyaçları (özel ihtiyaçlar dahil) içermelidir. Evinizde bir çanta, arabanızda bir başka çanta, işyerinizde de ayrı bir çanta bulundurun.

* Ailenizin ortak kullanacağı malzemeleri içeren ve en az 7 günlük Hane Halkı Afet ve Acil Durum Çantası hazırlayın.

- Su (şişede günlük kişi başı ortalama 3 litre)
- Gaz ve su tesisatlarını kapatmada (ihtiyaç varsa) kullanılacak araç-gereç
- İş eldiveni ve koruyucu gözlük
- Atıklar için ağır işlere uygun plastik torba, tente, yağmurluk, izolebant, koli bantı vb.
- Yedek dayanıklı pilleriyle portatif radyo Yedek el feneri veya ışık çubukları Paket ve konserve gıda
- Dışarıda yemek yapmak için mangal kömürü, kibrit veya kamp ocağı Pişirme kap-kacağı, elle çalışan konserve açacağı
- Evcil hayvan gıdası, hayvan taşıma çantası/kutusu ve dizginleri Rahat, sıcak tutan giyecek ve çorap
- Battaniye ve/veya uyku tulumu, belki çadır
- Önemli belgelerin kayıtları (tapu, sigorta, banka hesabı vb.)

* Araç Afet ve Acil Durum Çantası

Kişisel afet ve acil durum çantanızda mutlaka gerekli olanlara karar verin ve ekleyin;

- İlâveten 6 litre su
- Lastik tamir kiti, atlatma kablosu, pompa ve işaret fişeği, beyaz imdat bayrağı
- Mevsime uygun malzemeler: kış (battaniye, bere, eldiven, kürek, kum, zincir, cam kazıyıcı vb.); yaz (güneş kremi, şapka vb.)

* Özel İlgi Grupları için Afet ve Acil Durum Çantasına İlave Edilecekler;

- Engellilik veya sağlık durumunuzla ilgili yazılı açıklamalar Tıbbi uyarı etiketleriniz veya bilezikleriniz
- Tıbbi ekipman ve yardımcı cihazlar (ihtiyaca göre gözlük, işitme cihazı, katater, baston, değnek, akülü tekerlekli sandalye, aküyle çalışan teknolojik yardım cihazları gibi), bunların yedek pil/aküleri ve şarj cihazı
- Reçete sahibinin adı, dozu, kullanım periyodu, doktoru ve eczacısını da içerecek şekilde tedavinizde kullandığınız ilaçların listesi
- İlâcınızın (mümkünse yedek ilaç, oksijen, insülin vb.) soğuk ortamda muhafaza edilmesi gerekiyorsa, ilaçlarınızı buz kalıbı içinde veya bir soğutucu içinde saklanacağı yere ulaştırın.
- Şehir içi veya şehir dışındaki destek ağı üyelerinin ve hizmet sağlayıcılarının acil durum iletişim bilgileri listesi Rehber hayvan için gıda, künne, aşı kartı, veteriner irtibat bilgisi
- Beyaz imdat bayrağı veya beyaz kıyafet, düdük, el feneri ve/veya lazer pointer
- Yerelde siz ve sizin durumunuzdakilere yardım eden sivil toplum kuruluşlarının listesi
- Söylediklerinizin (veya işitme engelli iseniz) anlaşılması durumunda yardım ekibiyle irtibat kurmak üzere kişisel lamine haberleşme tahtası ve kalemi

**EVİNİZDE BİR ÇANTA, ARABANIZDA BİR BAŞKA ÇANTA,
İŞYERİNİZDE DE AYRI BİR ÇANTA BULUNDURUN.**

ACİL DURUM ÇANTASI HAZIRLARKEN NELERE DİKKAT EDİLMELİDİR?

Deprem, sel veya yangın gibi acil durum ve afetler ile karşılaştığınız zaman hemen yardım alamayabilirsiniz. Acil durum çantası, ilk 72 saat boyunca hayatınızı idame ettirmeniz için gerekli olan malzemeleri içerir. Bu nedenle olası bir afet sonrasında ihtiyaç duyabileceğiniz tüm malzemelerin acil durum çantasında bulunması gerekir.

Daha önce acil durum çantası hazırlamadıysanız, evden çıkarken bu malzemeleri bir çantaya koyarak yanınıza almayı unutmayın. Acil durum çantası, deprem gibi acil durum ve afetlerden sonraki zorlu birkaç günde yaşamınızı kolaylaştıracaktır.

Acil durum çantasında bulunması gereken temel malzemeleri sizin için listeledik:

- Su: Çantada en az 1 litre su bulundurulmalıdır. Hatta çantada yer varsa daha da fazla su eklenebilir.
- Yiyecek: Tok tutacak, yüksek enerji verecek, şeker dengesini bozmayacak ve fazla susatmayacak türde kuru gıdalar çantaya eklenmelidir. Yiyeceklerin en az 72 saat yetebilecek kadar olması gerekir. Ayrıca yiyeceklerin son kullanma tarihleri düzenli olarak kontrol edilmelidir. Bebeği olan kişilerin mama gibi uygun gıda maddelerini bulundurması önerilir. Evcil hayvan sahipleri de can dostlarının ihtiyaçlarını unutmamalıdır.
- İlk yardım çantası: İlk 72 saatte ihtiyaç duyulabilecek her türlü ilk yardım malzemesini içerecek ufak ilk yardım çantaları, acil durum çantasının içerisinde yerleştirilmelidir.
- Radyo: Televizyon veya GSM gibi sistemlerde sorun yaşanabileceğinden, güncel gelişmeleri takip etmek için radyodan faydalanılabilir.
- Fener: Afetlerde kentlerin büyük bir kısmında elektrik kesintisi yaşanır. Bu nedenle çantanızda bir fener bulunması faydalı olacaktır. Afet sonrasında ellerin aktif kullanılması gerekeceğinden, el feneri yerine kafa feneri tercih edilmelidir.
- Pil: Radyo, fener ve diğer elektronik cihazlar için çantada pil bulundurulması gerekir. Her cihaz için kullanılacak sayının iki katı kadar pil çantada bulundurulmalıdır. Piller eriyip bozulabileceğinden, kullanılmadıkları süre boyunca elektronik aletler içerisinde bırakılmamalıdır.
- İş eldiveni: Çadır kurarken, afet sonrasında yardıma ihtiyacı olanlarla ilgilenirken veya herhangi başka bir işlemi yaparken ellerin zarar görmesi olasıdır. İş eldivenleri, afet sonrası yapılacak işlemler sırasında ellerin zarar görmesini engeller ve güvenle çalışılmasına olanak sağlar.
- Ev, iş yeri ve araç yedek anahtarları: Ev, iş yeri ve arabanızın anahtarını deprem sonrasında yanınıza almayı unutabilirsiniz. Bu nedenle daha sonra sorun yaşamamak için yedek anahtarları acil durum çantasına eklemeyi unutmayın.
- Nakit para: Deprem sonrasında ATM gibi hizmetlerden yararlanabilmeniz oldukça zordur. Bu nedenle bir miktar nakit parayı acil durum çantasına ekleyin.
- Kibrit veya çakmak: Kişinin bir şeyleri veya kendi bedenini ısıtmak için ateş kaynağına ihtiyacı olabilir. Böyle bir durumda kolayca ateş yakılabilmesi için çanta içerisinde kibrit ya da çakmak bulundurulmalıdır.
- Toz maskesi: Deprem gibi afetlerden sonra meydana gelen yıkımlar nedeniyle etraf tozla kaplanır. Toz hem akciğerlere zarar verir hem de görüşü kısıtlar ve toplanma alanına ulaşımı zorlaştırır. Çantamızda bulunduracağımız bir toz maskesi böyle bir durumda daha konforlu nefes alabilmemize olanak sağlar.
- Not defteri: Bir şeyleri not etmek, önemli numaraları kaydetmek veya daha farklı bir zorunlu sebeple not defterine ihtiyaç duyulabilir. Ayrıca acil durum öncesinde, kullanılacak iletişim bilgileri bu not defterine eklenmelidir. Not alırken zorlanmamak için de çanta içerisinde tükenmez kalem bulundurulması gerekir.
- Düdük: Afet ya da acil durumlarda kişilerin iletişim kurması güçleşir. Sesimizi duyurmamız gereken hallerde bağırarak yerine düdük çalmak daha az efor sarf edilmesine olanak sağlar. Bu nedenle acil durum çantası içerisinde mutlaka düdük bulundurulmalıdır.

- Kıyafet: Mevsime uygun kıyafetler çantaya eklenmelidir. Her mevsim geçişinde kıyafetler yeniden kontrol edilip değiştirilmelidir.
- İp: Afet veya acil durumlardan sonra çadır kurmak ve eşya taşırken malzemeleri birbirine bağlamak için ipe ihtiyaç duyulabilir. Bu nedenle çantaya mutlaka dayanıklı ip eklenmesi önerilir.
- İlaçlar: Düzenli olarak kullanılan ilaçların acil durum çantasında bulundurulması gerekir. Kanseri, şeker, epilepsi ya da diğer kronik rahatsızlıkları bulunan kişiler için çantada ilaçların yedeğinin bulundurulması özellikle önerilir.
- Evrak dosyası: Pasaport, özel sağlık sigortası ve diğer önemli evrakları koruyabilmek için çanta içerisinde bir evrak dosyası bulundurulmalıdır.
- Bebekler için mama, bebek bezi, biberon gerekli olacaktır.
- Battaniye: Geceleri birçok ilimizde hava sıcaklıkları önemli ölçüde düşmektedir. Bu nedenle çanta içerisinde mutlaka battaniye bulundurulması önerilir.
- Önemli telefon numaraları: Polis, itfaiye ve acil durumlarda ihtiyaç duyulan diğer kurumların numaraları ile sevdiğinizin numaralarını bir kağıda not edip çantaya koyabilirsiniz.
- Protezler: Beyaz baston gibi küçük protezler çantaya eklenmelidir. Daha büyük ancak kolay taşınabilen protez modellerinin bir yedeklerini ise acil durum çantasının bulundurulduğu yere yakın bir noktaya konulması önerilir.

* Kaç Tane Acil Durum Çantası Alınması Gerekir?

Sürekli zaman geçirdiğiniz ev ve iş yeri gibi alanlarda acil durum çantası bulunması gerekir. Acil durum çantaları; deprem, sel veya yangın gibi durumlarda yapıyı tahliye ederken unutmayacağınız bir yerde bulundurulmalıdır. Bebek, çocuk veya evcil hayvanlar için yetişkinlerin çantalarına mama, bez ve ekstra kıyafet gibi ihtiyaç malzemeleri de eklenmelidir. Acil durum çantalarında bulundurulan ilaç, yiyecek ve içecek gibi malzemelerin düzenli olarak kontrol edilmesi, gerekli hallerde yenileriyle değiştirilmesi gerekir.

Bir evde ya da iş yerinde her yetişkin için bir tane acil durum çantası bulundurulmalıdır.

* Acil Durum Çantası Alınırken Nelere Dikkat Edilmelidir?

Acil durum çantası alırken malzeme kalitesine özellikle dikkat edilmesi gerekir. Çünkü yanmayan bir fener, çalışmayan bir radyo ya da açılmayan bir çakı ile karşılaşılması durumunda, ilk 72 saatin atlatılması zorlaşır.

**HER BİR AİLE ÜYESİ
DÜŞÜNÜLEREK, ACİL
DURUM ÇANTASINA
YETERLİ İÇME SUYU
ALINMALIDIR.**

5.

EVİNİZİN

YAPISAL

RİSKLERİNİ

BELİRLİYİN

5.

EVİNİZİN YAPISAL RİSKLERİNİ BELİRLEYİN

Yaşamakta olduğunuz evin yapısal risklerini tanıdığınızdan ve bu risklerin en aza indirgenmesi veya tamamen engel olunması için harekete geçildiğinden emin olun. Katılımcılarınızın afete dirençli yapı kavramını anladığından, kendi evlerinin depreme karşı dayanıklılığı hakkında bilgi sahibi olduğundan ve evlerin düzenli deprem denetiminin gerçekleştirilmesine yönelik savunuculuk becerisi ve motivasyonuna sahip olduklarından emin olun.

Afetlere dirençli yapılar, olası risklere dayanımı yüksek olarak inşa edilmiş yapılardır ve aşağıdaki özelliklere sahiptir:

- * Bulunduğu il/mahalle/parseldeki olası tüm afetlere uygun tasarlanmış
- * Mühendislik hizmeti almış
- * Yapı türüne uygun (ahşap, kagir, kerpiç, karma yapı) ve doğru şekilde inşa edilmiş
- * Yönetmeliklerdeki dayanım koşullarına uyan
- * İnşa sonrası kullanım sırasında düzenli bakım gören
- * Yapılış amacından farklı bir amaç için kullanılmayan, kullanılıyorsa da proje ve hesapları buna uygun olarak tekrar yapıp onaylanmış
- * Proje dışı tadilatlar yapılmamış

Yapıya Etkileyen Riskler

Türkiye dünyanın aktif deprem kuşaklarından birinde yer almaktadır. Nüfus yoğunluğu ve endüstriyel tesisler 1. Derece deprem bölgelerinde yer almaktadır.

Bir deprem gerçekleştiğinde dışarıdan sağlam gibi görünen bir binanın oturulamaz hale gelip gelmediğini ya da güvenli olup olmadığını anlamak son derece güçtür. Bu durumları çözümlenebilmek için deprem bölgelerine uzman mühendisler gönderilir. Ancak bu mühendislerin imkanları son derece sınırlıdır. Dar bir vakit içinde pek çok binanın analizi gerekir. Genelde uzman mühendislerin tek yapabildikleri gözle muayeneden ibarettir. Bu durum 2 istenemeyen sonuç doğurur. Birincisi, çoğu zaman güvenli alanda kalmak için uzmanlar binalara oturulamaz raporu verir. Binaları güvenli olduğu halde oturulamaz raporu alan binlerce insan aylarca, yıllarca çadır ve geçici konutlarda yaşamak durumunda kalabilir. İkinci ve daha dramatik bir olumsuz sonuç ise oturulabilir raporu alan bir binanın artçı şokta ya da ilerleyen dönemlerde yeni bir depremde yıkılmasıdır.

Aslında varılan bu nokta temel olarak uzmanların hatalı ya da yetersiz oluşundan kaynaklanmaz. Elleri uygun bir karar destek sistemi ya da araç olmayışından kaynaklanır. Yapısal Sağlık Takibi karar vericilere en önemli karar destek sistemlerinden birini sunar. Eğer bir bina yaşanacak bir deprem öncesinde sensörler ile donatılmışsa bu binanın modal frekansları sürekli kayıt altında tutuluyor demektir. Deprem sonrasında sensörlerden gelen veriler ile 1 saat gibi kısa bir süre içinde frekans kümesinde modal frekans ve hakim periyot analizi gerçekleştirilebilir. Eğer bunun sonucunda frekanslarda bir değişim oluşmuş ise bu binanın gizli ya da açık hasarlara uğradığına ve bunun sonucunda rijitlik kaybı yaşadığına dair çok önemli ipuçlarını uzmanlara sunar. Uzmanlar bu karar destek sisteminden çıkan sonuca göre derinlemesine analiz yapılacak binalara çok daha çabuk karar verebilir. Böylelikle deprem sonrası hasar analizi ve tahmini çok daha çabuk gerçekleşir. Gerekli önlemler alınır.

AFETE KARŞI GÜVENLİ BİNA

* Afete Dirençli Yapılaşmanın Önemi

Son yıllarda ülkemizde “Kentsel Dönüşüm” çalışmalarına hız verilmiştir.

Kentsel dönüşümün amacı;

- Yerleşimi tehdit eden her türlü tehlikeden doğan riskleri azaltmak,
- Yerleşimlerin içindeki düzensiz ve kötü yapılaşmayı gidermek,
- Afete dayanıksız ve sağlıksız yapılaşmaları yenilemek,
- Fiziksel çöküşü durdurmak ve tarihi dokunun sürdürülebilirliğini sağlamak,
- Yapı, çevre ve kentsel yaşam kalitesini artırmak,
- Mimari ve tarihi değerleri gün ışığına çıkarmak ve yeni işlevler kazandırarak kullanıma açmaktır.

Kentsel dönüşüm, sadece bir yıkım ve alan temizliği demek değil, bir proje ve plan dahilinde eskimiş, yıpranmış ve risk taşıyan alanların planlanıp modellenerek yenilenmesidir.

* Afete Dirençli Yapı Kavramı

Yapı elemanlarıyla ilgili olan riskleri kendi içinde ikiye ayırmak mümkündür:

- Birincisi, taşıyıcı olmayan yapı elemanlarının hasar görmesi sonucu oluşabilecek risklerdir. Bunlar arasında bölme duvarlarının yıkılması, dökülmesi, devrilmesi, sıvaların dökülmesi, camların kırılması ve benzeri hasarlar nedeniyle oluşabilecek riskler sayılabilir.
- İkinci tür riskler, taşıyıcı yapı elemanlarının hasar görmesi durumunda oluşabilecek risklerdir. Bu tür risklerin gerçekleşmesi durumunda ortaya çıkacak zararlar çok daha büyük olabilir; hatta hasarın boyutu yapının tamamen göçmesine (yassı kadayıf şeklinde) kadar varabilir. Betonarme bir yapının taşıyıcı sistem elemanları (kolon, kiriş, perde, temel, döşeme) açısından güvenlik düzeyi ne kadar yüksek ise risk o kadar azdır. Ya da bunun tersi olarak, güvenlik düzeyi ne kadar düşükse maddi kayıp ve can kaybı riski o derece yüksektir.

* Yapısal zararların nedenleri çoğunlukla insan hatalarından kaynaklanmaktadır;

- Zemin özelliklerini dikkate almayan yapılaşma: Dere ve eski su yataklarına inşaat yapmak.
- Binayı projede belirtilen kullanım amacı dışında kullanmak: Konut olarak tasarlanmış bir binayı dersane veya işyeri olarak kullanmak.
- Yapı özelindeki düzensizlikler, taşıyıcı sistemdeki değişiklikler: Özellikle binanın alt kısımlarındaki kolonların kesilmesi.
- Binaya ilave yük getirmek: Kaçak kat yapmak.
- İnşaat ustalarının ehil olmaması nedeniyle bilinçsiz yapım süreci.
- Yapım sürecinin mevzuatlara uygun yürütülmemesi, yetersiz denetim.

**BİNANIZIN
ZAYIF
YÖNLERİNİ
TESPİT EDİN VE
GEREKENLERİ
YAPIN!**

SARSINTIDA BİNANIZ NASIL DAVRANACAK?

* Binalarda güvenlik düzeyinin düşük olmasının başlıca nedenleri şunlardır;

- Kolon-kiriş birleşim bölgelerine sargı donatısının (etriye) doğru ve yeterli miktarda konmaması,
- Beton dayanımlarının çok düşük olması veya betonun yanık olması,
- Kolon kesitlerinin çok küçük olması,
- Binada yumuşak kat olması.
- Yapıların yürürlükteki mevzuatlara uygun olarak projelendirilmemesi ve/veya inşa edilmemesi.

* Ev Kiralarken ya da Satın Alırken Nelere Dikkat Etmeliyiz?

- Mimarlar ve inşaat mühendisleri tarafından tasarlanmış ve inşa edilmiş olmasına,
- Yönetmeliğine uygun şekilde inşa edilmiş olmasına,
- İnşaatin eğitimli işçiler tarafından yapılmış olmasına,
- Ruhsatının/iskanının olmasına,
- Proje amacına uygun olarak kullanılmasına ve yapılmış olan değişiklikler için tadilat ruhsatının bulunmasına,
- Malsahibi/kiraya verene binada ne tür güçlendirmenin yapıldığını sormaya dikkat etmeliyiz.

* Afete Karşı Güvenli Bina Yapım Süreci;

İnşaatin başlamasından yapıların kullanıma açılmasına kadar geçen tüm süreçler aşağıdadır.

- Yapı Ruhsatı Alma
- İnşaat Süreci
- İskân Ruhsatı (yapı kullanım izni)

* Sel / Taşkın

Bulduğunuz yerin sele maruz kalma riskini öğrenin. Sel yataklarına yerleşmemeye özen gösterin.

* Yangın

Yapısal bakımdan yangından korunmada;

- Yapılarda yanması güç yapı malzemelerinin kullanılması,
- Yangının yayılmasını önlemek amacıyla, yangın bölümlerinin oluşturması,
- Dumanların yayılmasını önlemek için duvardan sızmaların önlenmesi,
- Yangının etkilerinden korunmuş kısa kaçış yollarının sağlanması,
- Ateşleyici ve yanıcı malzeme kaynaklarının ayrılması,
- Her an çalışabilecek durumda faal yangın söndürme cihazlarının bulundurulması,
- Konu ile ilgili mevzuatın ve mevzuat değişikliklerinin takip edilmesi gerekmektedir.

KENTSEL DÖNÜŞÜM, SADECE BİR YIKIM VE ALAN TEMİZLİĞİ DEMEK DEĞİL, BİR PROJE VE PLAN DAHİLİNDE ESKİMİŞ, YIPRANMIŞ VE RİSK TAŞIYAN ALANLARIN PLANLANIP MODELLENEREK YENİLENMESİDİR.

EV ALIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN TEKNİK BİLGİLER

Son yıllarda gerçekleşen depremler ve depremlerde yıkılan ev görüntüleri, akıllara "Evim ne kadar sağlam?" sorusunu getirdi. Özellikle yeni ev alacaklar nelere dikkat etmeliler? Sizler için araştırdık.

Gölcük'te yaşanan 1999 depreminden sonra ev satın alacaklar için aranan kriterlerin başında gelen depreme dayanıklılık, son yıllarda eskisine oranla daha az sorgulanır oldu. 23 Ekim tarihinde Van'da gerçekleşen ve tüm Türkiye'yi acıya boğan 7.2 büyüklüğündeki depremin ardından 2 binden fazla binanın yıkılması, tekrar akıllara "evlerimiz ne kadar sağlam?" sorusunu getirdi. Yeni bir ev satın alırken dikkat etmemiz gereken kriterler;

- * Binanın bodrum katına bakın. Eğer rutubetliyse, binanın su yalıtımı iyi yapılmamış demektir. Yalıtımı iyi yapılmamış binaların taşıyıcı sistemlerinin paslanması, büyük şiddetli bir deprem sırasında yapının hasar görmesine neden olmaktadır.
- * İnşaat sırasında, hazır beton teknolojisi ile üretilen binaları tercih edin. Deprem bölgelerinde inşa edilen binalarda C20 "den düşük dayanımlı betonla üretilmiş binaları tercih etmeyin.
- * Binanın tasarımı da depreme karşı dayanıklılık sağlayabilir. Simetrik boyutlandırma ve kısa kolon kullanımı gibi tasarımsal etkenler, yapının depreme karşı daha dayanıklı olmasını sağlayabilir.
- * Kolon ve perde uygulamalarının doğru yöntemlerle gerçekleştirildiğini öğrenin. Teknik özellikleri öğrenebilmek adına daire satın almak istediğiniz binayı mühendislerine inceletebilirsiniz.
- * Binanın üçte birinin toprak altında olmasına dikkat edin. Unutmayın ki toprak altında ne kadar fazla kat varsa o bina depreme karşı o kadar güvenilirdir.
- * Zeminin etüd raporunu incelemeyi unutmayın. Yine unutmamak gerekir ki her bina her zemine uygulanamaz. Doğru zemine uygulanan doğru bina depreme karşı dayanıklıdır.
- * Binaların Enerji Kimlik Belgesi var mı ? bakın. Artık kanuni zorunluluk olan Enerji Kimlik Belgesi binanın ısı izolasyonunun yapıldığını gösterir. Yakıt tasarrufu ile paranız cebinizde kalır.

Aşağıdaki testi gerçekleştirerek binanızın depreme dayanıklılığını yüzde 60 doğrulukla öğrenebilirsiniz.

1 - Binanızın bulunduğu yer:

- Kayalık zemin: 0
- Yüksek ve tepelik yer: 1
- Eğimin yüzde 20'nin üzerinde olduğu yamaçlar: 2
- Çevresine göre çukur yerler: 3
- Dere yatağı ve dolgu zeminler: 4
- Sulu zeminler: 5

2 - Binanız betonarme ise yaşı:

- 1-10 yıl: 0
- 10-11 yıl: 1
- 11-20 yıl: 3
- 21-30 yıl: 4
- 31 yıl ve üstü: 5

3 - Binanızın taşıyıcı sistemi:

- Çelik ya da ahşap bina: 0
- Betonarme bina: 1
- Tuğla örgü yığma bina: 2
- Taş örgü yığma bina: 3
- Kerpiç örgülü bina: 4
- Kerpiç örgülü toprak damlı bina: 5

4 - Binanızda bodrum kat ve rutubet sorunu var mı?

- Bodrum kat var, hiç rutubet olmuyor: 0
- Bodrum kat var, kış aylarında rutubetli: 1
- Bodrum kat yok, rutubet yok: 2
- Bodrum kat var, sürekli rutubet var: 3
- Bodrum kat var, su birikiyor: 5

5 - Binanız zemin kat dahil kaç katlı?

- Bir katlı: 0
- İki katlı: 1
- Üç katlı: 2
- Dört-beş katlı: 3
- Altı-sekiz katlı: 4
- Dokuz kat ve üstü: 5

6 - Binanızın zemin katı nasıl?

- Üst katlarla aynı: 0
- Üst katlardan daha içerde, ancak duvarlar kapalı: 1
- Kat yüksekliği diğer katlardan daha fazla, ancak duvarlar kapalı: 2
- Normal katlarla aynı, ancak duvar yok: 3
- Normal katlardan daha içeride, ancak duvar yok: 4
- Kat yüksekliği normal katlardan daha fazla, ancak duvar yok: 5

7 - Bina çıkmaları nasıl?

- Binada hiç çıkma yok: 0
- Yalnızca balkonlar çıkma: 1
- Binanın bütününde kapalı çıkma var 80 cm`ye kadar: 3
- Açık çıkmalar duvarlarla kapatılmış: 4
- Binanın bütününde 80 cm`den fazla çıkma var: 5

8 - Binaya yapılan müdahale var mı?

- Binanın herhangi bir yerinde değişiklik yapılmadı: 0
- Binanın iç duvarlarında kaldırılan bölümler var: 1
- Binanın iç duvarlarında birden fazla kaldırılan bölümler var: 2
- Dış duvarlarda pencere açıldı veya pencereler büyütüldü: 3
- Binanın bütününde ilave pencere yapılması ya da duvarların kaldırılması: 4
- İç bölme ve duvarların komple kaldırılması (1 kat bile olsa): 5

9 - Binanın kullanım amacı değiştirildi mi?

- Bina yapım amacına göre kullanılıyor: 0
Konut amaçlı yapıp, normal katlar atölye olarak kullanılıyor: 1
Zemin kat konut amaçlı yapıp, dükkan ya da atölye olarak kullanılıyor: 2
Binaya sonradan asansör montajı yapıldı: 3
Sonradan çatı arasına bir tondan fazla kapasiteli su deposu yapıldı: 4
Binaya sonradan asansör ve su deposu yapıldı: 5

10 - Binanızda şu ana kadar:

- Herhangi bir tamirat yapılmadı: 0
Titreşimli bir aletle tamirat yapıldı: 1
Yapının taşıyıcıları titreşimli bir aletle tamir edildi: 2
Kolon ve kirişlere delik ve benzeri müdahale yapıldı: 3
Binada katya da döşeme ilavesi yapıldı: 4
Binada kısmı de olsa yangın oldu: 5

11 - Binanızdaki daha önceki hasar ya da çatlaklar

- Binanızda gözle görülür çatlak yok: 0
Balkon döşemesinde ya da köşelerinde çok ince çatlak var: 1
Çıkmalardaki dış duvarların kolon ve kirişlerin birleştiği yerde çok ince çatlaklar var: 2
Pencere altive hizalarında duvarda yatay çatlaklar var: 3
Dış duvarlarda yatay vedüşey bina yüksekliğince çatlama var: 4

12 - Bina şekli, plan şeması:

- Kare ya da çokgen: 0
Dikdörtgen: 1
Yıldız şeklinde: 2
Binada derin boşluklar var: 3
Bitişik bloklar, aynı kat seviyesinde değil: 4
Bitişik bloklar, aynı yükseklikte değil: 5

DEĞERLENDİRME

Her soruya verdiğiniz yanıtların karşılığındaki değerleri topladığınızda;

- * **0-6 puan:** binanızda ciddi bir deprem riski bulunmamaktadır.
- * **7-12 puan:** binanızda düşük deprem riski bulunmaktadır.
- * **13-20 puan:** orta deprem riski söz konusu, yapı uzmanlarca incelenmeli.
- * **21-60 puan:** deprem etkilerine açık bir yapıya sahipsiniz.

6.

CAN VE MAL

VARLIĞINIZI

GÜVENCEYE

ALIN

6.

CAN VE MAL VARLIĞINIZI GÜVENCEYE ALIN

Kendinizi, ailenizi ve evinizi, afetin yol açacağı ekonomik zararlardan korumak için alabileceğiniz en temel önlem evinizin sigortasını yaptırmaktır. Sigorta yaptırarak, depremde hasar gören veya yıkılan evlerin zararını karşılayabilirsiniz. Bu sayede hayatınız daha çabuk normale dönecektir. Katılımcılarınızı sigorta kavramını ve sistemin nasıl işlediğine dair detaylı bilgiyi paylaşın, katılımcılarınızın ülkemizdeki deprem gerçeğine karşın geleceğimizi güvence altına almanın yegane yolunun sigorta olduğu bilgisine sahip olduğundan emin olun.

2000 yılında kurulan Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK), ülkemizde Zorunlu Deprem Sigortası edindirme, uygulama ve yönetimi faaliyetlerinden sorumlu tüzel bir kamu kuruluşudur.

* Zorunlu Deprem Sigortası:

Binalarda depremin doğrudan neden olduğu maddi zararları; deprem nedeniyle ortaya çıkan yangın, infilak, tsunami ve yer kayması sonucu oluşan maddi zararları teminat altına alan zorunlu sigortayı ifade eder. Bu sigortanın kapsamında bulunan binalar şunlardır:

- Tapuya kayıtlı ve özel mülkiyete tabi taşınmazlar üzerinde mesken olarak inşa edilmiş binalar,
- 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamındaki bağımsız bölümler,
- Bu binaların içinde yer alan ve ticarethane, büro ve benzeri amaçlarla kullanılan bağımsız bölümler,
- Doğal afetler nedeniyle devlet tarafından yaptırılan veya krediyle yapılan meskenler.

Yukarıdaki koşullara uyan kat irtifakı tesis edilmiş binalar, tapuda henüz cins tahsis yapılmamış ve tapu kütüğünde vasfı “arsa, vs.” olarak görünen binalar, tapu tahsisi henüz yapılmamış kooperatif evleri için de Zorunlu Deprem Sigortası yaptırılması gerekmektedir. Henüz bağımsız tapusu olmayan meskenlerin sigortası, sigorta ettirenin beyanına dayanarak ve arsa tapusuna ait bilgilerle yapılabilmektedir.

* Zorunlu Deprem Sigortası yaptırmakla:

- Devletin bütçe imkânlarıyla ilişkili olmaksızın, maddi kayıpları derhal telafi eden somut bir güvenceye sahip olacaksınız.
- Deprem hasarlarının karşılanması için amaçlanan uzun vadeli kaynak birikimine küçük katkı sağlamış ve büyük depremler sonrası gündeme gelen muhtemel ek vergileri önlemiş olacaksınız.
- Yapı standartlarının uygulanmasına, sağlıklı yapılaşmaya ve modern bir toplumsal yapının oluşturulmasına önemli bir katkıda bulunmuş olacaksınız.

KENDİNİZİ, AİLENİZİ VE EVİNİZİ, AFETİN YOL AÇACAĞI EKONOMİK ZARARLARDAN KORUMAK İÇİN ALABİLECEĞİNİZ EN TEMEL ÖNLEM EVİNİZİN SİGORTASINI YAPTIRMAKTIR.

Zorunlu deprem sigortasının haricinde, belirlediğiniz tehlikeler için de sigorta yaptırarak riskinizi transfer edebilirsiniz. Aşağıdaki durumlarda oluşan zararlarınız zorunlu deprem sigortası teminatının kapsamına girmez:

- Enkaz kaldırma masrafları
- Kâr kaybı
- İş durması
- Kira mahrumiyeti
- Alternatif ikametgâh ve işyeri masrafları
- Mali sorumluluklar ve benzeri başkaca ileri sürülebilecek diğer bütün dolaylı zararlar Her türlü taşınır mal, eşya ve benzerleri
- Tüm bedeni zararlar ve vefat
- Manevi tazminat talepleri
- Deprem ve deprem sonucu oluşan yangın, infilak, tsunami veya yer kaymasının dışında kalan hasarlar Depremden bağımsız olarak, binanın kendi kusurlu yapısı nedeniyle zamanla oluşmuş zararlar

Bu tür zararlar için, Zorunlu Deprem Sigortası'na ek olarak yangın, sel/taşkın, heyelan, hayat, sağlık ve geniş kapsamlı konut sigortalarını tercih edebilirsiniz.

DASK HAKKINDA BİLMENİZ GEREKEN 10 ŞEY

1. DASK; Doğal Afet Sigortaları Kurumu anlamına gelmektedir. Zorunlu Deprem Sigortası, DASK güvencesi altında yapılır.
2. Zorunlu Deprem Sigortası süresi bir yıldır. Zorunlu Deprem Sigortası süresi dolduğunda poliçe sigortalı veya sigorta ettiren tarafından her yıl yenilenmelidir.
3. Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamındaki bağımsız bölümler, tapuya kayıtlı ve özel mülkiyete tabi taşınmazlar üzerinde mesken olarak inşa edilmiş binalar, bu binalar içinde yer alan ve ticarethane, büro ve benzeri amaçlarla kullanılan bağımsız bölümler ile doğal afetler nedeniyle devlet tarafından yaptırılan veya verilen kredi ile yapılan meskenler Zorunlu Deprem Sigortası yaptırmak zorundadır.
4. Zorunlu Deprem Sigortası depremin doğrudan neden olduğu maddi zararlar ile deprem sonucu meydana gelen yangın, infilak, dev dalga (tsunami) veya yer kaymasının sigortalı binalarda neden olacağı hasarlar (temeller, ana duvarlar, bağımsız bölümleri ayıran ortak duvarlar, bahçe duvarları, istinat duvarları, tavan ve tabanlar, merdivenler, asansörler, sahanlıklar, koridorlar, çatılar, bacalar ve yapının benzer nitelikteki tamamlayıcı kısımlarında meydana gelenler de dahil olmak üzere), sigorta bedeline kadar zararları teminat altına alır.
5. Zorunlu Deprem Sigortası kapsamında, bir mesken için verilebilecek azami teminat tutarı yapı tarzı ayrımı yapılmaksızın 240 000 TL'dir.
6. Satın aldığınız veya kiraladığınız konutta elektrik ve su idarelerinde abonelik işlemleri esnasında Zorunlu Deprem Sigortası beyan etmeniz gerekmektedir.
7. Konut satın almak veya satmak için zorunlu deprem sigortası yaptırmanız gerekir. Tapu dairelerinde, alım-satım ve ipotek gibi resmi işlemlerin yapılması esnasında konutun sigortalı olması şartı aranmaktadır.
8. Konut kredisi alabilmeniz için zorunlu deprem sigortası yaptırmanız gerekmektedir. Kredi süresince, sigortalı tarafından yenileme yapılmaması durumunda, banka tarafından sigortalıya bilgi verilerek ilgili poliçenin yenilenmesi gerekmektedir.
9. DASK'ın toplam hasar ödeme gücü; kurum fonları ve reasürans kapasitesinden oluşmakta olup, 2014 verilerine göre yaklaşık 12 milyar TL düzeyinde bulunmaktadır.
10. DASK poliçesi yenilemek veya yeni DASK poliçesi satın almak için Koalay.com'un DASK teklifi alma sayfasında T.C. Kimlik/vergi kimlik numaranızı girmeniz yeterli. Adres bilgilerini girdikten sonra poliçe fiyatını görebilir, onaylamanız durumunda anında güvenli bir şekilde satın alabilirsiniz.

ZORUNLU DEPREM SİGORTASI TEMİNAT VE KAPSAMI

* Zorunlu Deprem Sigortası Teminat Kapsamı

DASK, Zorunlu Deprem Sigortası ile depremin ve deprem sonucu meydana gelen yangın, infilak, tsunami ve yer kaymasının doğrudan neden olacağı maddi zararları, poliçenizde belirtilmiş limitler dahilinde nakit olarak karşılar.

Binanız tamamen ya da kısmi olarak zarar görmüş olsa da teminat altındadır.

Aşağıda belirtilen bina bölümleri, bir arada ya da ayrı ayrı teminat kapsamındadır:

- Temeller
- Ana duvarlar
- Bağımsız bölümleri ayıran ortak duvarlar
- Bahçe duvarları
- İstinat duvarları
- Tavan ve tabanlar
- Merdivenler
- Asansörler
- Sahanlıklar
- Koridorlar
- Çatılar
- Bacalar
- Yapının yukarıdakilerle benzer nitelikteki tamamlayıcı bölümleri

* Teminat Kapsamı Dışındaki Durumlar

Zorunlu Deprem Sigortası, binanızdaki deprem ve depremden kaynaklanan maddi hasarları karşılar.

Aşağıdaki durumlarda oluşan zararlarınız teminat kapsamı dışındadır:

- Enkaz kaldırma masrafları
- Kar kaybı
- İş durması
- Kira mahrumiyeti
- Alternatif ikametgah ve işyeri masrafları
- Mali sorumluluklar ve benzeri başkaca ileri sürülebilecek diğer bütün dolaylı zararlar
- Her türlü taşınır mal, eşya ve benzerleri
- Tüm bedeni zararlar ve vefat
- Manevi tazminat talepleri
- Deprem ve deprem sonucu oluşan yangın, infilak, tsunami veya yer kaymasının dışında kalan hasarlar
- Depremden bağımsız olarak, binanın kendi kusurlu yapısı nedeniyle zamanla oluşmuş zararlar

Bu özelliklerdeki hasarlar için, Zorunlu Deprem Sigortası'na ek olarak yaptıracağınız farklı konut sigortalarını tercih edebilirsiniz.

**DEPREM GEÇECEK,
HAYAT DEVAM
EDECEK.**

* Azami Teminat Limiti

DASK, Zorunlu Deprem Sigortası ile olası bir deprem felaketinden sonra, sigorta sahiplerinin hayatlarına kaldığı yerden yeniden güvenle devam edebilmelerini amaçlar.

"Deprem geçecek, hayat devam edecek..." diyen DASK her yıl inşaat maliyetlerindeki artışa göre belirlediği azami bir tutarda teminat sağlar. DASK tarafından verilen azami teminat tutarı, 01 Ocak 2021 tarihinden itibaren bütün yapı tiplerinde 268 Bin TL'dir.

Azami teminat tutarı tespit edilirken, yıkılan meskenin yeniden inşa edilmesinin maliyeti (arsa değeri hariç) dikkate alınır. Sigortalının teminat tutarı (sigorta bedeli) -azami teminat tutarını geçmemesi koşuluyla- meskenlerinin büyüklüğüne ve yapı tarzına göre belirlenir.

Eğer meskenin değeri DASK tarafından verilen azami teminat tutarını aşıyorsa, sigortalı isteğe bağlı olarak, aşan kısım için sigorta şirketlerinden ek teminat alabilir. Bunun için özel sigorta şirketlerinden konut sigortanızın olması gereklidir.

* Kapsamdaki Binalar

Zorunlu Deprem Sigortası genel anlamıyla, belediye sınırları içinde kalan meskenlere yönelik olarak geliştirilmiş bir sigorta sistemidir.

6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu gereğince, aşağıda tanımlanmış binalar güvence altına alınır:

- Tapuya kayıtlı ve özel mülkiyete tabi taşınmazlar üzerinde mesken olarak inşa edilmiş binalar,
- 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamındaki bağımsız bölümler,
- Bu binaların içinde yer alan ve ticarethane, büro ve benzeri amaçlarla kullanılan bağımsız bölümler,
- Doğal afetler nedeniyle devlet tarafından yaptırılan veya verilen kredi ile yapılan meskenler.
- Zorunlu Deprem Sigortası ayrıca yukarıdaki koşullara uyan;
- Kat irtifakı tesis edilmiş binalar,
- Tapuda henüz cins tashihi yapılmamış ve tapu kütüğünde vasfı "arsa vs." olarak görünen binalar,
- Tapu tahsisi henüz yapılmamış kooperatif evleri, için de geçerlidir.

Henüz bağımsız tapusu olmayan ve 2000 yılından önce inşa edilmiş meskenlerin sigortalarının, sigorta ettirenin beyanına dayanılarak ve arsa tapusuna ait bilgilerle yapılabildiğini hatırlatmak isteriz.

**DEPREM GEÇECEK,
HAYAT DEVAM
EDECEK.**

7.

AFET

SIRASINDA

KORUNUN

7.

AFET SIRASINDA KORUNUN

Güvenli gördüğünüz bir yerde veya sağlam bir nesnenin yanında veya altında ÇÖK'ün. Özellikle sırtınız pencereye dönük bir şekilde KAPAN'ıp başınızı ve ensenizi düşen cisimlerden koruyun. Sarsıntı sona erene kadar koltuk veya oturma grubu gibi ağır ve büyük cisimlere TUTUN'un. Tutan kolunuzun üzerine yüzünüzü koyarak uçuşan cisimlerden gözlerinizi ve yüzünüzü koruyun. Katılımcılara afet sırasına yönelik önlemleri uygulamalı olarak anlatın, önemli olan katılımcılarınızın deprem anına yönelik ön hazırlığının desteklenmesi ve hızlı bir şekilde karar alma yetisine sahip olmasıdır.

Bir afet anında;

- * Sakin olmalı,
- * Balkon, merdiven ve asansörden uzak durmalı ve
- * Sabit bir yerde

Çök – Kapan – Tutun

hareketini uygulamalısınız.

ÇÖK

KAPAN

TUTUN

* İç Mekanlarda Çök — Kapan — Tutun

- Kesinlikle panik yapmayın.
- Sabitlenmemiş (1. Adımda Yerine Getirmeniz Gerekirdi!) dolap, raf, pencere vb. eşyalardan uzak durun.
- Yere ÇÖKÜN, sağlam bir masanın altına veya eşyanın yanına KAPANIN.
- Masa veya eşyaya TUTUNUN ve onunla birlikte hareket etmeye hazır olun, sarsıntı geçene ve hareket etmek güvenli hale gelene kadar pozisyonunuzu koruyun.

Yakınızdaki sağlam masa veya eşya yoksa;

- Pencerelerden, yüksek eşya veya kitaplıklardan uzak, iç duvarlardan birine karşı yere oturun.
- Başınızı ve boynunuzu kollarınızla kapatarak koruyun.
- Yaşlıysanız veya hareket etmeye bir engeliniz varsa olduğunuz yerde kalın, yerinizde kendi kendinizi destekleyin. Tekerlekli sandalyede iseniz tekerlekleri kilitleyerek başınızı ve boynunuzu korumaya alın.
- Dışarıya bakan duvarlardan, pencerelerden, kayan-düşen nesnelere, aynalardan, yüksek eşyalardan, ağır obje veya cam bulunan dolaplardan uzak durun.

Yatakta;

- Yataktaysanız orada kalın, bir yastıkla başınızı koruyun.

* Sarsıntı Bitmeden Dışarıya Çıkmayın

- Çok katlı binalarda Çök-Kapan-Tutun hareketini uygulayın. Asansörleri kullanmayın. Yangın söndürme sistemleri veya alarmları çalarsa şaşırmayın. Balkona çıkmayın, balkonlardan ya da pencerelerden atlamayın.
- Merdivenlere ya da çıkışlara doğru koşmayın. Sarsıntı bitene kadar içeride kalın, ancak sarsıntı bitince dışarı çıkmak güvenlidir. Sarsıntı sırasında binayı terk etmeye çalışmayın. Araştırmalar, çoğu yaralanmanın bina içinde hareket ederken veya dışarı çıkmaya çalışırken olduğunu göstermektedir.
- Elektriklerin kesilebileceğinin; yangın alarmlarının çalışabileceğinin ve yangın söndürme sistemlerinin devreye girebileceğinin farkında olun.
- Mutfak, imalathane, laboratuvar gibi iş aletlerinin bulunduğu yerlerdeki ocak, fırın vb. cihazları kapatın. Dökülebilecek malzeme ve maddelerden uzaklaşın.
- Tiyatro/sinema veya stadyumda koltuğunuzda kalın. Koltuk arasına doğru hızla eğilin, başınızı ve boynunuzu kollarınızla koruyun. Koltuğunuzun önüne eğilemiyorsanız en azından başınızı ve vücudunuzun üst kısımlarını koltuk arasına yerleştirmeye çalışın. Sarsıntı bitmeden olduğunuz yeri terk etmeyin. Daha sonra yavaşça çıkışa yönelin.

**SARSINTI
BİTMEDEN
DIŞARIYA
ÇIKMAYIN!**

* Dış Mekânlarda

- Dışarıda kalın ve güvenli şekilde yapabilecekseniz açık alana doğru hareket edin.
- Enerji hatlarından, diğer binalardan, direklerden, ağaçlardan, tabelalardan, araçlardan ve duvar diplerinden uzaklaşın.
- Açık arazide çömelerek etraftan gelen tehlikelere karşı hazırlıklı olun.
- Deniz kıyısından uzaklaşın.
- Toprak kayması, taş veya kaya düşebilecek yamaç altlarında bulunmayın. Böyle bir ortamda bulunuyorsanız, en seri şekilde güvenli bir ortama geçin.
- Binalardan düşebilecek baca, cam kırıkları ve sıvalara karşı tedbirli olun.
- Toprak altındaki kanalizasyon, elektrik ve gaz hatlarından gelecek tehlikelere karşı dikkatli olun.
- En büyük tehlike binaların dış duvarlarının yıkılmasıdır. Depremlerdeki ölümlerin önemli bir kısmını bina içinden dışarı kaçarak enkaz altında kalanlar oluşturur. Deprem sırasındaki yer hareketi nadiren ölüme veya yaralanmaya sebep olur. Depremle ilgili çoğu ölüm çöken duvarlar, parçalanmış camlar ve düşen eşyalardan kaynaklanmaktadır.
- Artçı depremlerle üzerinize düşebilecek moloz veya parçalara dikkat edin. Sakin olun ve başkalarına da sakin olma konusunda örnek olun.
- Dağda kaya veya moloz düşebilecek gevşek yamaçlardan veya kayalıklardan uzak durun.

* Deprem Anında Araç Kullanıyorsanız;

- Araç karayolunda seyir halindeyken sarsıntı olursa ve bulunduğumuz yer güvenli ise (bina, ağaç, direkler yanında, üstgeçit altlarında durmaktan sakınarak) yolu kapatmadan, sağa yanaşıp durun ve park lambalarını yakın.
- Kontak anahtarını yerinde bırakıp, pencereler kapalı olarak araç içerisinde bekleyin.
- Sarsıntının geçmesini ihtiyatla bekleyin. Depremde hasar gören yol, köprü, rampaları kullanmayın.
- Normal trafikten, ağaçlardan, direklerden ve enerji nakil hatlarından mümkün olduğu kadar uzaklaşın. Ancak sarsıntı durduktan sonra açık alanlara gidin.
- Araç meskun mahalde ise ya da güvenli bir yerde değilse aracı durdurun; kontak anahtarını üzerinde bırakarak aracı terk edin ve açık alanlara gidin.
- Bir tünelin içinde iseniz ve çıkışa yakın değilseniz, aracınızı durdurup aşağıya inerek Çök-Kapan-Tutun hareketini uygulayın.
- Kapalı bir otoparkta iseniz; arabanızın dışına çıkıp yanına yatın. Üzerinize yıkılacak tavan, tünel gibi büyük kitleler aracı belki ezecek, ama yok etmeyecektir. Araç içinde olduğunuz takdirde, üzerinize düşen bir parça ile ezilebilirsiniz.

* Metroda veya Diğer Toplu Taşıma Araçlarındaysanız;

- Gerekmedikçe, kesinlikle metro ve trenden inmeyin. Elektrikle kapılabiliyorsunuz veya başka bir tren çarpabilir.
- Trenin içinde sıkıca tutturulmuş askı, korkuluk veya herhangi bir yere tutunun.
- Metro veya tren personeli tarafından verilen talimatları izleyin.

* Enkaz Altında Kaldıysanız;

- Kibrit, çakmak yakmayın.
- Hareket etmeyin ve toz kaldırmayın.
- Ağzınızı ve burnunuzu mendil ya da kıyafetinizle kapatın.
- Borulara ya da duvarlara vurarak yerinizi arama kurtarma ekiplerine bildirmeye çalışın, ısıklı çalın. Bağırma son çare olarak kullanın. Çünkü bağırma tehlikeli boyutlarda toz yutmanıza neden olabilir.

* Bulduğunuz Yerde Tsunami Tehlikesi Varsa;

- Sahildeyseniz, sarsıntının büyüklüğüne bakmaksızın hemen daha yüksek bir alana doğru harekete geçin.
- Tsunami tehlikesinin bulunduğu bir bölgedeyseniz ve deprem uzun sürdüyse ailenizle birlikte afet çantanızı yanınıza alarak güvenli bir alana doğru yürümeye başlayın.
- Tahliye mümkün değilse son çare olarak çok katlı binalarda üst katlara çıkın.
- Resmi bir uyarı beklemeyin. Tsunami tehlikesinin bulunmadığı bir alandıysanız, yerinizi terk etmeyin. Risk altında değilsiniz. Gereksiz tahliye sizi riske sokacağı gibi gerçekten tahliye olması gerekenlerin tahliyesini zorlaştıracaktır.

**DEPREM ANINDA
KENDİNİZİ KORUYUN,
ÇÖK – KAPAN – TUTUN
HAREKETİNİ ALIŞKANLIK
HALİNE GETİRİN.**

SEL / TAŞKIN VE YANGINDA KENDİNİZİ KORUYUN

* Sel uyarısı yapıldığında;

- Sel öncesi hazırlıklarınızı gözden geçirin, planınızı uygulamaya koyarak gerekli ek önlemleri alın.
- Ani su baskınının oluşabileceğini unutmayın. Böyle bir olasılık ortaya çıkarsa yüksek bir yere çıkmak üzere harekete geçin. Bunun için bir talimat beklemeyin,
- Sel sularının çok şiddetli akacağını ve önüne katacağı araç, ağaç ve ağır maddeleri sürükleyeceğini dikkate alarak dere yatağı, nehir, hendek, vadi ve kanyon gibi yerlerden uzak durun. Sağanak yağmur uyarısı olsun olmasın bu tip yerlerde ani su baskınları meydana gelebilmektedir.
- Her an tahliye olabilecek şekilde hazırlıklı olun; afet ve acil durum çantanızı yanınıza alın.
- Evdeki banyo küvetini ve kapları, şebeke suyunun kirlenme ihtimaline karşı temiz su ile doldurun.
- Elektrikli ev aletlerini fişten çekin; sigortaları ve vanaları kapatın.
- Sel uyarısı yapıldığında veya daha öncesinde, bina dışında bulunan akıntıyla sürüklenip zarara yol açabilecek mangal, çöp kovası vb. eşyaları bağlayın ya da daha güvenli bir yere kaldırın.

* Tahliyeye hazırlanıyorsanız:

- Evinizi emniyete alın. Zamanınız varsa dış mekân mobilyanızı toplayın. Özel eşyanızı üst katlara çıkarın, ana şalter veya vanalardan tüm tesisatlarınızı kapatın.
- Prizdeki fişleri çekin. Islaksanız veya sudaysanız elektrikli ekipmana asla dokunmayın. Yanınıza değerli eşya ve evraklarınızı da alarak, mümkünse yüksek kesimlerde yaşayan yakınlarınıza kısa süreliğine misafir olun.

* Sel başladığında;

- Sakin olun.
- Su yatağı ve çukur bölgeleri hemen terk edin. Zaman kaybetmeden mümkün olduğunca yüksek ve güvenli bölgelere gidin. Su birikintileri sığ görünse de içine girmeyin ve bu alanlardaki suların kısa sürede yükselebileceğini unutmayın.
- Asla suda karşıdan karşıya geçmeye çalışmayın. Su aniden derinleşebilir.
- Elektrik kaynaklarından uzak durun, elektrik çarpabilir.
- Sel sırasında araç içindeyseniz asla su ile kaplı yoldan gitmeye çalışmayın. Ani sellerin meydana getirdiği ölümlerin yarısı araç içindedir. Asla sel sularının bulunduğu bölgelerde araç kullanmayın. Aracınızı selden etkilenmeyecek yüksek kesimlerde bir yere çekin.
- Aracınızda herhangi bir arıza oluştuysa hemen terk ederek yüksek bir yere çıkın. Yollar akan sular tarafından doldurulacağı için 60 cm yükseklikteki hareket eden suda kalan araç sürüklenebilecektir.
- Özellikle geceleri, selin tehlikelerini görmek güçleşeceğinden daha dikkatli olun.
- Sel sularına girmeyin, çünkü sel sularında kanalizasyon ve zehirli kimyasal maddeler bulunmaktadır. Çocukların sel ve yağmur suları ile oynamasına müsaade etmeyin.
- Yanınıza afet ve acil durum çantanızı alın; radyodan aldığınız bilgilere göre hareket edin.
- Sel sularının temas ettiği yiyecekleri yemeyin.
- Evinizin çevresindeki emniyet ve istinat duvarlarının yıkılabileceğini düşünerek bu bölümlerden uzak durun.
- Sel suyu, akıntı ya da nehirlerde yürümeye çalışmayın. Hızla akan 15-20 cm derinlikteki suyun bir insanı devirip sürükleyebileceğini aklınızdan çıkarmayın.
- Özellikle tehdit koşulları oluşmuşsa akıntı, akarsu veya dere boyunca kamp kurmayın, aracınızı park etmeyin.
- Çok gerekli olmadıkça yolculuğa çıkmayın.
- Kopmuş elektrik telleriyle temas halinde olabilecek su birikintilerinden uzak durun.

Binada gaz sızıntısı olduğunu düşünüyorsanız, herhangi bir türde elektrikli alet ve ışık kullanmayın. Işığa ihtiyacınız olduğunda pilli fener kullanın.

* Yangın sırasında;

Duman zehirleyicidir; dumanın altından sürünerek çıkışa doğru ilerleyin, ağır duman ve zehirli gazlar önce tavanda birikir.

Yangın alarmı çaldığında hızla hareket edin. Güvenli şekilde kaçmak için sadece saniyeleriniz kalmış olabilir.

Duman kapıyı veya çıkış yolunu kapatmış ise ikinci çıkış yoluna yönelin.

Bir kapıyı açmadan önce kapıyı ve kapı kolunu yoklayın. Sıcaksa kapıyı açmayın ve bir diğer yolu deneyin.

Kapının etrafından duman çıkıyorsa kapıyı kapalı tutun ve ikinci çıkış seçeneğine yönelin. Bir kapıyı açacaksanız yavaşça açın. Ağır duman veya ateş varsa hızla kapatmaya hazır olun.

Dışarı çıkamıyorsanız mümkünse kapıları ve boşlukları bantla, kumaşla duman sızmayacak şekilde kapatın. 1-1-0'ı arayın ve nerede olduğunuzu söyleyin, açık renkli bir giysi ile veya fenerle camdan işaret vermeye çalışın.

Giysileriniz tutuşursa derhal DUR, YAT ve YUVARLAN. Ellerinizle yüzünüzü kapatarak yerde etrafınızda dönün. Ateş sönene kadar yuvarlanmaya devam edin.

DUR

YAT

YUVARLAN

8.

**YARALANMALAR
VE HASARI
KONTROL EDİN**

8.

YARALANMALARI VE HASARI KONTROL EDİN

Afet sonrasında ilişkin pratik bilgileri katılımcılarınıza aktarın ve bu bilgiler ışığında gerekli hazırlıkları yapmaları sürecini destekleyin. Bu bilgilerin ve buradaki öğrenme deneyiminin yalnızca katılımcıların kendilerinin veya ailelerinin hayatını değil, ayrıca sevdiklerinin, mahallerindeki diğer bireylerin veya tanımadıkları insanların hayatlarını kurtarmaya yardımcı olabileceğini hatırlatın. Bilginin çoğaldıkça anlamlı olduğunu aktarın ve buradaki öğretileri yaygınlaştırmaları için katılımcılarınızı motive edin.

AFETTEN HEMEN SONRA

Aşağıda özetlenen pratik bilgileri öğrenerek gerekli hazırlıkları yapmalısınız. Bu pratik bilgiler sizin hayatınızı ya da sevdiklerinizi kurtarabilir.

- Bulduğunuz alan güvenli ise yaralanmaları ve hasarı kontrol edin.
- Öncelikle kendinizi emniyete alın, yaralanıp yaralanmadığınızı kontrol edin, daha sonra başkalarına yardımcı olun. Artçı depremler ilave hasarlara neden olabilir. Afet çantanızla birlikte güvenli bir alana geçin. Bulduğunuz yer artık güvenliyse başkalarına yardım edin ve hasar kontrolü yapın. Sağlam ayakkabılar ve iş eldivenleri giyerek kırılan camlardan ve molozlardan korunun. Varsa toz maskesi ve koruyucu gözlük takın.
- Yıkıntı altında kaldıysanız ağızınızı, burnunuzu ve gözlerinizi tozdan koruyun. Kanamanız varsa yaraya baskı yapın ve yaralı bölgeyi yükseğe kaldırın. Acil durum düdüğüyle, cep telefonu veya birkaç dakikada bir üç kez duvara boruya vurarak kurtarma ekiplerinin yerinizi bulması için imdat çağırısı yapın. Bağırmayın, bağırarak sizi yoracak ve tehlikeli miktarda toz yutmanıza sebep olacaktır.

Yaralanmaları kontrol edin.

Beklenmedik bir kaza veya hastalık anında sağlığı tehlikeye girmiş kimseye, sağlık görevlileri gelene ya da sağlık kurumuna ulaşınca kadar, olayın olduğu yerde eldeki olanaklarla ilaçsız olarak yapılan uygulamalara İlk Yardım denir.

- İlk yardım eğitiminiz yoksa hasta/yaralıya müdahale etmeyin.
- İlk yardım eğitimlerinizi Sağlık Bakanlığı onaylı sertifikalı ilk yardım eğitimleri vermeye yetkili kuruluşlardan alın.
- İlk yardım eğitimi aldıysanız ilk yardım çantanızı kullanabilir, ilk yardım önlemleri kapsamında kanamayı durdurma, hayat öpücüğü ve kalp masajı (CPR) uygulamalarını yapın.
- Eğer başka bir yaralanmaya veya ölüme sebep olacak tehlike altında değilse, ciddi şekilde yaralananları asla yerinden kıpırdatmayın.
- Sıcak tutmak için yaralının üzerini battaniye veya ilave giyeceklerle örtün.

Afetlerdeki ilk yardım, normal zamanlarda birkaç kişiye uygulanan ilk yardımla aynı temel ilkelere (koruma, bildirme, kurtarma) dayanmaktadır fakat ortada çok sayıda afetzede olmasından ve profesyonel desteğin ne zaman geleceğinin net bilinmemesinden ve yaralı kişiler için zamanın çok değerli olmasından dolayı bazı farklılıklar söz konusudur.

HASARI KONTROL EDİN

- * **Yangın** - Evinizdeki veya komşularınızdaki küçük yangınları mümkünse söndürün mümkün değilse hemen itfaiyeye haber verin.
- * **Gaz kaçağı** - Kaçaktan şüpheleniyorsanız veya gaz kokusu alıyorsanız ana gaz valfini kapatın. Gaz şirketi gelmeden ve hasarlı tesisat tamir edilmeden gazı asla açmayın, şüpheyle bile olsa kapatılan gazı açmak şirket sorumluluğundadır.
- * **Hasarlı elektrik kabloları** - Ana elektrik panosundan elektriği kesin. Hasar giderilene kadar da açmayın. Hasar gören her tür elektrikli aletin elektriğini kesin. Bu tür aletlerin üzerindeki elektrik yükü yangına sebep olabilir.
- * **Devrilen enerji hatları** - Devrilen enerji hatlarını potansiyel tehlike olarak görün ve uzak durun. Düşen kablolar ve bunlara temas eden cisimlere, üzerinde elektrik olmadığını bilerseniz bile asla dokunmayın.
- * **Düşen nesnelere** - Kapalı kapıları ve dolap kapaklarını açtığınızda bir şeylerin üzerinize düşebileceğinin farkında olun. Kırılan cisimlere dokunmadan önce eldiven takın. Sabit telefonunuzu yerine yerleştirin, açık kalan telefonlar şebekeyi bloke eder.
- * **Kirleticiler** - Kirlenmiş ilaçları, ecza malzemelerini veya benzeri toksik olmayan maddeleri kullanmayın. Ağartıcılar, alkaliler, boya, bahçe kimyasalları, akaryakıt gibi tehlikeli maddeler tecrit edilmeli veya kedi kumu gibi malzemelerle kapatılarak absorbe edilmelidir.
- * **Devrilen veya hasar gören bacalar** - Tuğladan yapılmış duvar ve bacalardan uzak durun. Yıkılmamış olsalar bile zayıfladıkları için artçı bir depremle devrilebilirler. Uzmanı görmeden bacayı kullanacak ateş yakmayın, yangına veya zehirli gazların evin içine dolmasına sebep olabilirsiniz.

Her büyük depremden sonra mutlaka artçı deprem olur. Artçı depremler zaman içerisinde seyrekleşir ve büyüklükleri azalır. Artçı depremler hasarlı binalarda zarara yol açabilir. Bu nedenle sarsıntılar tamamen bitene ve uzman tespiti yapılmaya kadar hasarlı binalara girmeyin. Artçı depremler sırasında da ana depremde yapmanız gerekenleri yapın.

Genel olarak bakıldığında afetler sonrası ilk saatlerde yangın, ilk yardım, psikolojik destek, güvenli tahliyeyi gerçekleştirme ve temel ihtiyaçlarınızın karşılanması gibi konular ön plana çıkmaktadır.

UNUTMAYIN!

İlk yardım eğitiminiz yok ise veya kendinizden emin değilseniz kesinlikle hasta/yaralıya dokunmayın. İlk yardım bilmeyen başka kişilerin de dokunmasına izin vermeyin.

Yaralıyı hareket ettirmeyin. Olay yeri güvenliğini sağlamak ve 1-1-2'yi aramak en önemli ilk yardımdır. Evinizde ve afet ve acil durum çantanızda mutlaka bir İlk Yardım Çantası bulunmalıdır.

GEREKİYORSA TAHLİYEYE BAŞLAYIN

* Tahliye Bilgisi

- Deprem sonrası, yangın anı, patlama öncesi ve sonrası, sel/taşkın öncesi ve anı, kimyasal kazalar, terör/bomba tehdidi ve heyelan tehlikesi öncesi durumlarda tahliye uygulanır.
- Tahliyede önemli olan şey sessizce, uyarılara ve yetkililerin isteğine anında uymaktır. Yetkililerin tahliye isteğine karşı koymak veya tahliye konusunda kararsızlık gösterip gecikmek ya da aceleci davranmak çok tehlikeli sonuçlar doğurabilir.
- Evinizi gerektiğinde tahliye edebilmeniz için ailece bir tahliye planı yapmalısınız. Bu planda kaçış yolları, dışarıda toplanma noktası ve ilk kurtarılacak olan eşyalar da gösterilmelidir. Bu planı her odada veya gerektiğinde kapı arkalarına asmayı da unutmayın. Başarılı tahliye yapabilmenin tek yolu tahliye planınızı düzenli tatbikat yaparak uygulamak ve planınızı düzenli aralıklarla güncellemektir.

* Evinizi tahliye etmeniz gerekirse:

- Yetkililerin hoparlör, radyo gibi çeşitli iletişim araçlarından yapacakları uyarılar doğrultusunda hareket edin. Koruyucu giysiler ve sağlam ayakkabılar giyin.
- İlaç, kimlik gibi kişisel eşyalarınızı yanınıza alın.
- Kapınızı kilitleyin.
- Yetkililerin belirttiği tahliye yollarını kullanın.
- Afet sonrası binada yapısal bir hasar yoksa (bu konuda yetkililer tarafından size bilgi verilmişse) içeride kalmak güvenlidir.
- Afet ve acil durumlar ile ilgili bilgileri ve haberleri İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nden yayın yapan AFAD Radyosu'ndan alabilirsiniz. AFAD Radyosu'nun frekansı 103.0 MHz. dir.

* Eğer tahliye anında vaktiniz varsa:

- Elektrik şalterini, su ve doğalgaz vanalarını kapatın.
- Tanıdıklarınıza nereye gittiğinizi haber verin.
- Yalnız yaşayan, yaşlı ve engelli komşularınıza yardımcı olun.
- Evcil hayvanlarınız için önlem alın.
- "Tehlike geçti" değerlendirmesi yapılanaya kadar binaya hiçbir nedenle tekrar girmeyin.

* Deprem Sonrası Yangın

- Afetlerden sonra ortaya çıkabilecek yangına karşı önlem alınmadığında, bu tehlikeler ikincil afete dönüşebilir. Yangın risklerini önlemek için;
- Gaz vanalarını kapatın. Gaz kokusu aldığınızda elektrik sigortalarını kapalı ise açmayın, açıksa kapamayın. Kıvılcım yaratma potansiyeline karşı elektrikli eşyaların hiçbirini kullanmayın. Örneğin telsiz telefonlarınızı yerine yerleştirmeyin ya da kullanmayın. Elektriği binanın ana şalterinden kapatın.
- Doğalgazı bina dışından (daire kapısı önündeki değil) kapatın.
- Dökülen tehlikeli maddeleri temizleyin.
- Kibrit, çakmak YAKMAYIN, elektrik düğmelerine DOKUNMAYIN.
- Camları ve kapıları açın (eğer yangın başlamadıysa ve gaz vanalarını kapatabildiysek).
- Öncesinde yangın hakkında bir eğitim almadıysanız kesinlikle müdahale etmeyin.
- Yangından kaçış planınızı uygulayarak binayı hemen terk edin (yangın başladıysa pencereler kesinlikle açılmamalıdır).

TSUNAMİ TEHLİKESİ ALTINDAKİ BİR BÖLGEDEYSENİZ;

YEREL BÜYÜK BİR DEPREMDE SADECE SARSINTIYI HİSSETMEK TSUNAMİ TEHLİKESİNİN OLUŞABİLECEĞİ ANLAMINA GELİR. GÜVENLİ TAHLİYE ALANLARINI BELİRLEMEK İÇİN TEHLİKE BÖLGESİ İŞARETLERİNİ VE TEHLİKE HARİTALARINI KULLANIN.

SEL / TAŞKIN VE YANGIN SONRASINDA YAPILMASI GEREKENLER

* Sel / Taşkın

- Sel felaketi suların geri çekilmesi ile sona ermeyebilir. Dolayısı ile yetkililerin geri dönün uyarısını almadan kesinlikle evlerinize dönmeyin.
- Özel ilgiye ihtiyacı olan komşularınıza-yaşlılar, bebekler ve engelliler - yardımcı olmayı unutmayın.
- Binalarınızın herhangi bir hasarı olup olmadığını kontrol edin. Eğer sel suları evinizin etrafında hâlâ mevcut ise eve girmeyin.
- Binalarınızı kontrol ederken su geçirmez ayakkabı ve pille çalışan el fenerleri kullanın.
- Duvarlarda, katların zeminlerinde ve pencerelerde herhangi bir hasar olup olmadığını kontrol edin.
- Evinize sel sırasında yılan ve benzeri zararlı hayvanlar girebilir. Bu konuda da inceleme yapmak faydalı olacaktır.
- Tavanı, siva ve benzeri şeylerin dökülmesi riskine karşı kontrol edin.
- Sigorta işlemleri için zarar gören yerlerin resmini çekin.
- Sel felaketi nedeni ile yangın çıkabilir. Bu nedenle evinizde gaz sızıntısı; suyun altında kalmış elektrik aksamı, fırın, ocak ve elektrikle çalışan eşyaların olmadığından emin olun.
- Sel suyuna maruz kalmış yiyecekleri, paketi bozulmamış olsa bile kesinlikle kullanmayın (konserveler dahil).
- Evinizdeki suları binanın daha fazla zarar görmemesi için yavaş yavaş boşaltın (her gün suyun üçte birlik kısmı gibi).
- Lağım çukuru ve çukurlar, mikroplu tanklar ve atık su sistemlerini, sel sonrası insan sağlığına zarar vermemeleri için mutlaka yetkililere kontrol ettirin.
- Sel sırasında yaralandıysanız gerekli aşıları yaptırın.
- Binaya girmeniz gereken durumlarda, çevresel kontrollerinizi yapın ve kişisel güvenlik önlemlerinizi alın.
- Sele maruz kalmış binadaki kopmuş hiçbir kabloya ve elektrikli alete dokunmayın.
- Suyun iletken olduğunu unutmayın. Elektriğe kapılma riski nedeniyle eşyalarınızı kurtarmak adına da olsa suyla kaplı alanlara girmeyin.
- Koşullara uygun kişisel hijyen önlemlerinizi (örneğin plastik çizme, plastik ve/veya lateks eldiven, vb.) almadan sel suyu ile temas etmiş hiçbir malzemeye dokunmayın.
- Sele maruz kalmış bölgelerde kaynağını bilmediğiniz suları kullanmayın. Kuyu sularını ancak kuyudan belli bir süre su çekildikten ve kaynatıldıktan sonra kullanın. Güvenliğinden emin olmadığınız kuyu sularının analizlerini yaptırmayı ihmal etmeyin.
- Şişe suyu kullanın.
- Sel suyuna temas etmiş giysi ve eşyalarınızı çok iyi şekilde yıkayıp temizleyin; kişisel hijyeninize dikkat edin.

* Yangın

- Yangın sonrası iyileşme süreci fiziksel ve zihinsel olarak yorucu geçecektir. Yangınla birlikte insanlar etrafınızda toplanırlar. En zor iş nereye ve kime başvuracağınızı bilmektir. Aşağıda, yangından sonra neler yapabileceğinize dair öneriler yer almaktadır;
- Yardım ihtiyacı duyan birine yardım edemiyorsanız binayı terk edin ve 1-1-0'ı arayın. Operatöre, yardıma ihtiyacı olan kişinin yanan binadaki yerini tarif edin. Evcil hayvan evde mahsur kalmışsa, itfaiyecilere bilgi verin.
- Siz veya başka biri duramıyor, yatamıyor ve yuvarlanamıyorsa bir battaniye veya havluyla sarın/ sarının. Yanıklara acil olarak 15-20 dakika soğuk su tatbik edin. Temiz, kuru bez ile sarın; 1-1-2'yi arayarak acil tıbbi yardım isteyin.
- Geçici barınma, gıda ve tedavi ihtiyacınız varsa Türk Kızılayı gibi afet hizmetleri veren kuruluşlarla irtibata geçin.

- Sigortanız varsa sigorta şirketinizi arayın; yoksa yardımda bulunan sivil toplum kuruluşlarına başvurun.
- İtfaiyeden evinize girmenin güvenli olup olmadığını öğrenin. Yangının neden olduğu yapısal hasarlara karşı çok dikkatli olun.
- İtfaiye, günlük hayatta kullandığınız elektrik, su, doğalgaz gibi hizmetlerin kullanılabilir olduğunu beyan etmeden hiçbir tesisata kendi başınıza asla MÜDAHALE ETMEYİN.
- İtfaiye tarafından ve profesyonel uzmanlarınca kontrolleri yapılmadan hiçbir hasarlı eşyayı veya objeyi atmayın, temizlemeyin.
- Evinizi terk ederseniz, evinizin boş olduğu konusunda kolluk kuvvetlerine bilgi verin.
- Yangınla ilgili uğradığınız hasarlar için yaptığınız her harcamanın belgesini saklayın; bunları sigorta şirketine ibraz etmeniz gerekebilir. Evinizi kredi ile aldıysanız ve ödemeleriniz devam ediyorsa krediyi veren bankayı bilgilendirin.

AFETTEN HEMEN SONRA;

- * **Kendinizin ve etrafınızdakilerin sağlığını kontrol etmelisiniz.**
- * **Yangından korunabilmeli ve ufak yangınları söndürebilmelisiniz.**
- * **Artçı şoklar için hazırlıklı olmalısınız.**
- * **Tehlike altındaki bir bölgedeyseniz derhal tahliye olmalısınız.**

9.

AİLE AFET

PLANINIZI

UYGULAYIN

9.

AİLE AFET PLANINIZI UYGULAYIN

Afet sonrası ilk 72 saat hem aileniz hem de çevrenize yapacağınız olası katkılar için oldukça büyük önem arz etmektedir. Afet sonrası eğer güvendeyseniz, hızlıca aile afet planınızı uygulamaya başlayın. Unutmayın, bilinçli bir şekilde afet sonrası operasyonlara destek vermeniz hayat kurtarıcı olabilir.

Afetlerin hemen sonrasında eğer güvende iseniz;

- * Afet sonrası durumunuzu sürekli olarak değerlendirin
- * Profesyonel yardım gelene kadar geçen süre için barınma, temizlik gibi ihtiyaçlarınızı planlayın.
- * Yedek su kaynaklarını oluşturun.
- * Çadır ve geçici tuvaletlerin kurulmasına destek olun.
- * Gelen yardım malzemelerinin organizasyonuna destek verin ve dağıtılmasına yardımcı olun.
- * İhtiyacı olanlara psikolojik destek verin.

İLK 72 SAAT

İlk 72 saat, afet sonrası o bölgedeki insanların aranması ve kurtarılması ile yapılacak acil yardımlar için geçecek ilk 72 saatlik kritik süreyi ifade eder.

Afet durumunda can kaybı, yaralanma, maddi ve manevi kayıpları en aza indirmek için afetin hemen ardından ilk 72 saatte yapılacak etkin müdahale çalışmaları çok önem taşımaktadır. Bu nedenle bir afet sonrasında ilk 72 saat, “altın saatler” olarak da adlandırılmaktadır. Afetlerde bu süre içinde yardıma gelenler yakın çevremizdeki kişiler, aile bireyleri ve komşularımızdır.

Afetleri tanıyarak, bekleyerek, sonrasında pek çok insanın geçici görevler ve roller üstleneceğini kabul ederek afetlere hazırlıklı olmak mümkündür. Bazı insanlar “Afetzedede” kimileri ise “yardım eden, ya da müdahaleci” olacaklardır. Yardım eden, ya da müdahaleci konumunda olan kişiler afetin olduğu ilk zamanlarda uygun ve doğru davranışlar göstererek çok sayıda kişinin hayatını kurtarabilirler.

Afetin meydana geldiği ilk zamanlarda afetzedelerin yanında yalnızca afetten fiziksel ve psikolojik olarak az etkilenmiş kişiler olacaktır. Profesyonel ekipler geldiğinde birçok kişi için geç kalınmış olabilir. Zamana göre hayatta kalma oranları altın saatler olarak bilinen ilk 72 saatin ne kadar önemli olduğunu açıkça göstermektedir.

**DEPREMLER
ÖNLENEMEZ, ANCAK
DEPREMLERİN
AFETLERE DÖNÜŞMESİ
ÖNLENEBİLİR.**

AFET SONRASI İLK 72 SAAT

* Depremler

- Elektrikler kesilse ve bazı hasarlar oluşsa bile en güvenli yer eviniz olabilir. Toplu barınma alanları aşırı yoğunlaşabilir ve yeterli hizmet verilemeyebilir. Aile afet planınızı ve afet çantanızdaki malzemeleri kullanmaya başlayın.
- Gaz sızıntısı olmadığından emin olana kadar açık alev neşreden hiçbir şeyi (mum, kibrit, çakmak veya mangal) veya elektrik anahtarı, jeneratör, motorlu araç gibi kıvılcım saçabilecek hiçbir aleti kullanmayın.
- Kapalı mekânlarda gazlı aydınlatıcı veya ısıtıcı, kamp ocağı, gazlı veya kömürlü ızgara veya gaz üreteçlerini asla kullanmayın.

* Tsunamiler

- Yetkililer yeniden izin verene kadar sahillerden uzak durun ve dönmeyin.
- İlk deniz kabarması genelde en büyüğü değildir. En büyük dalga ilkinden saatler sonra da gelebilir.
- Ardışık dalgalar bir dakika ile on dakikalık düzensiz aralıklarla gelecektir. Riskli periyot 10 saat veya daha uzun sürebilir.
- Tsunamiyi seyretmek için asla sahile gitmeyin. Tsunami bir kişinin koşabileceğinden daha hızlıdır. Bunu yaparak sahil şeritlerindeki zamanında ve güvenli tahliyeyi engellemeyin.

* İletişimde Kalın

- Portatif radyo veya araç radyonuzla gelişmeler ve güvenlik talimatları için 103.0 AFAD radyosunu dinleyin. O anda en net yayını yapan ve gelişmeleri haber veren kanalı araştırın.
- Bölge dışı irtibat kişisini arayın ve durumuz hakkında bilgi verin ve telefonu fazla meşgul etmeyin. Acil durum müdahale ekipleri hayat kurtarma amacıyla telefon şebekesine yoğun olarak ihtiyaç duyacaklardır. Komşularınızın durumlarını kontrol edin.

* Afet Sonrası Psikolojisi

Afetler sonrasında inanamama, korku, yardım arayışı, iştahsızlık, uyku sıkıntıları gibi farklı duygular yaşayabiliriz. Bu tepkilerin anlaşılması ve gereken psikolojik ilk yardımın sağlanması çok önemlidir.

Özellikle bir kaza veya afet durumunda çocuklar da yetişkinlerden yardım ister. Çocuklarınız sizin davranışlarınızdan etkilenirler. Eğer paniğe kapılırsanız onların korkuları daha da artacaktır. Böyle bir durumda sakin davranarak, çocuklara neler olduğunu anlatabilir ve yardım geleceğini söyleyebilirsiniz.

Tüm bu tepkiler afet yaşamış kişilerin gösterdiği normal tepkilerdir. Yardım etmek için şunları uygulayabilirsiniz:

- **Destek verin:** Konuşun
- **Dinleyin:** Afetzedenin söylediklerini dinleyin
- **Sempati gösterin:** Afetzedelerin duygularının normal olduğunu belirtin
- **Güven verin:** Afetzedelerin şahsi bilgilerini başkalarına aktarmayın

**AFETZEDELERİN
ŞAHSİ BİLGİLERİNİ
ASLA
BAŞKALARINA
AKTARMAYIN.**

* Su ve Gıda

- Evinizin ikamet için, bir artçıyla yıkılmayacak derecede güvenli olduğundan emin olun.
- Enerji yoksa öncelikle soğutulmuş veya dondurulmuş gıdaları tüketmeyi planlayın. Kapısı kapalı tutulan derin dondurucular yiyecekleri birkaç gün muhafaza eder.
- Sularınız kesikse veya akıyor ama sağlıklı değilse havuzlardan ve birikintilerden asla su içmeyin.
- Yakınında cam kırılmış açık kaplardaki suyu içmeyin veya yemeği yemeyin.
- Gazınızı kestiyseniz gaz şirketinin gelmesini bekleyin.
- Elektriğiniz kesilip tekrar geldiyse elektrikli aletlerin ve elektronik ekipmanların hasarlarını kontrol etmeden çalıştırmayın.
- Suyunuz kesikse su tesisatınızı kontrol edin.
- Depremden sonra soba veya şömine yakmadan önce inceleme için uzmanlarından yardım alın. Hasarı kolayca tespit edemezsiniz, bu da yangına veya zehirli gazların evin içine dolmasına neden olabilir.
- Kaybolan, hasar gören veya imha olan önemli belgeleri tespit edin ve/veya yenisiyle değiştirin.
- Tazminat haklarınız için sigorta şirketinizle irtibata geçin. Eviniz ve içindekilerin durumunu tespit için fotoğraflar çekin.
- Yiyecek ve suyla birlikte acil durum gereçlerini toplayın, bunları güvenli bir şekilde muhafaza edilen ve erişilmesi kolay bir çantada ve benzeri yerlerde saklayın.
- Söz konusu malzemeler, tahliye gerektiğinde bir kişinin tek başına taşıyabileceği ayrı ayrı çantalarda bulunmalıdır.
- Küçük çocuklar, yetişkinler ve engelliler için gerekli özel malzemeleri unutmayın.
- Saklanan gıda ürünlerinin büyük bir bölümü bozulmayan, açıldıktan sonra ısıtmaya veya buzdolabına koymaya gerek olmayan cinsten olmalıdır.
- Tuzlu kraker, tuzlu kuruyemiş gibi susatan gıdalardan uzak durulmalıdır.
- Bol sıvı içeren konserve yiyecekler, tuzsuz kraker ve kuruyemişler, tam tahıllı pirinç ve buğday gevrekleri, kurutulmuş meyveler ve kutu meyve suları son tüketim tarihlerine dikkat edilerek depolanmalıdır.
- Az hacim tutan enerji verici gıdalar (bisküvi, gofret, konserve ton balığı, şekerleme, vs.) kolayca stoklanabilir.
- Açıldıktan sonra tekrar kapanabilen tipte ambalajlar tercih edilmelidir.
- Plastik poşetler, streç film, alüminyum folyo ruloları çok işe yarar. Ailede bebeklerin, yaşlıların ve diyet yapması gereken üyelerin özel gereksinimleri unutulmamalıdır.
- Ev kullanılabilir durumda ise, elektrik uzun süre kesik olacağından, ilk iki gün buzdolabındaki gıdaları, daha sonra derin dondurucudaki gıdaları tüketmek gerekir.
- Kapak her açıldığında dolap ısınacağından günün belirli saatlerinde açılmalı, alınacaklar hızla alınmalı ve kısa zamanda kapak tekrar kapatılmalıdır.
- Afet ve acil durumlarda kişi başına 3 litre içmek için; 12 litre temizlik ve yemek pişirmek için günde toplam 15 litre suya ihtiyaç vardır.
- 3 gün için ise kişi başına en az 12 litre içme suyu stoklanmalıdır.
- Çocuklar, çocuk emziren anneler ve hastalar için su gereksinimi daha fazladır. Çok sıcak havalarda ise su ihtiyacı 2 katına çıkar.
- Çöp ve tuvalet alanları, barınma alanlarından en az 100 m.uzakta düzenlenmeli, açıkta olanların üzerleri toprakla örtülmeli ve işaretlenmelidir.

AFET VE ACİL DURUMLARDA KİŞİ BAŞINA 3 LİTRE İÇMEK İÇİN; 12 LİTRE TEMİZLİK VE YEMEK PİŞİRMEK İÇİN GÜNDE TOPLAM 15 LİTRE SUYA İHTİYAÇ VARDIR.

* Barınma

Afetlerden 2 hafta, 6 ay ve 2 yıl sonra sığınma ve geçici barınma için şunlar devreye sokulur:

- Bireysel çadırlar,
- Çadır/konteyner kentler, Kamu tesisleri,
- Kiralık konutlar,
- Kalıcı konutlar.

Tanıdık veya akraba evlerine mi yerleşmek istediğinizi düşünüp gerekli plan ve hazırlıklarınızı şimdiden yapmalısınız. Bu konuda yerel yönetimlerin yaptığı hazırlıklar hakkında da bilgi edinin.

BARINMA GEREKSİNİMLERİ¹

Afet sonrasında, afetten zarar görmüş insanların acil gereksinimlerini karşılamak üzere sağlanan barınaklara afet konutu denir. Kullanım sürelerine, yapısal niteliklerine ve büyüklüklerine göre geçici ve sürekli konut olarak ele alınabilirler. Depremzedeler için tasarlanmış konutlar da asgari gereksinimleri yerine getirebilecek standartta ve tek tip olarak uygulanmaktadır.

Türkiye’de yapılarda kullanılan malzeme ve tekniğin uygun olmaması, buna ek olarak taşıyıcı sistemin gerektiği biçimde seçilmemesi, ayrıca denetleme eksikliği, kötü ve plansız yerleşim, ahlaki çöküntü gibi nedenler tüm yapı stoğunun deprem bölgesinde büyük tehlike teşkil etmesine yol açmaktadır. Deprem sonrası durum, yıkım ve hasarların büyük çoğunluğunun konutlarda olduğunu göstermiştir. Çok sayıda konutun yıkılmaları veya ağır hasar görmeleri, bu konutlarda yaşayan ailelere, hızla yeniden barınak sağlanması zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır. Yani, konut gereksinimi, deprem sonrasında ortaya çıkan en önemli sorundur. Ülkedeki mevcut konut sorunu ile deprem sonrasında ortaya çıkan konut gereksinimi birleşince büyük bir problem ortaya çıkmaktadır. Afet sonrası barınma sorunu, afet sonrası yaşanan süreçlere bağlı olarak üç aşamada ele alınmalıdır. Bunlar; “Acil Barınma”, “Geçici Barınma” ve “Uzun Süreli Barınma”dır.

1. Acil Barınma: Afeti izleyen en kısa süre içinde, açıkta kalanlara barınak sağlanması acil barınma kavramı içinde ele alınmalıdır. Afetten sonraki bir günlük sürede yapılan barınak çalışmalarını kapsar.
2. Geçici Barınma: Acil barınaklardan sonra, afet nedeniyle yıkılmış konutların yerine yenilerinin yapılması ve az hasarlı konutların iyileştirilmesi, oturulabilecek hale getirilmesi ile sağlıklı sosyal bir yapının tekrar oluşturulmasına kadar geçen süreyi kapsar. Geçici barınak normal yaşam koşullarının olabildiğince sağlanmaya çalışıldığı geçici bir çözümdür.
3. Uzun Süreli Barınma: Uzun süreli barınma için yapılan konutlar ile sağlanır. Kalıcı konutlar, afet sonrasında konutları yıkılan ya da ağır hasara uğrayan insanlara eski konutlarının yerine, aynı yerde ya da başka yerde yeniden inşa edilen konutlardır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Türkiye etkin deprem kuşağında olmasına rağmen, deprem zararlarını azaltıcı ve deprem sonrası konut uygulamalarında etkili bir politika izleyememiştir. Deprem için yapılan çalışmalarda, deprem öncesi alınabilecek önlem ve araştırmalara önem verilmeyerek deprem sonrası çalışmalara odaklanılmıştır.

¹ Ev / Yaşama Mekanı: Afet Sonrası Gereksinimler, Mimar Evrim Tüzün, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mayıs 2002

Deprem sonrası konut uygulamaları sorunlarının çözülmesi için;

- Ülkemizin deprem özelliklerinin incelenmesi,
- Ülkesel ve yerel ölçekte, deprem faktörünü özenle değerlendiren fiziksel planlama yapılması,
- Depreme dayanıklı yapı üretilmesi,
- Deprem bölgelerindeki halkın gereksinimleri ve yaşam biçimlerinin incelenmesi,
- Etkin bir deprem sonrası çalışması yapılması,

gibi konuları içeren deprem öncesi çalışması yapılmalıdır. Geçmişteki başarı ve başarısızlıklardan yararlanarak, bütün verilerin değerlendirildiği ayrıntılı bir inceleme sonucu “ulusal ve geniş kapsamlı bir program” belirlenmelidir.

Deprem bölgelerinde satın alınan konutun depreme dayanıklı olduğuna dair belgenin istenme alışkanlığının yaratılmasına çalışılmalıdır. Hatta tapu dairelerinde bu belgeleri isteme zorunluluğu getirilmeli, depreme dayanıklı yapıların alım satım vergilerinde indirimle gidilerek bu husus teşvik edilmelidir.

Depremlerden sonra çeşitli derecelerde hasar gören yapılar üzerinde ne gibi işlemler yapılacağı, hangi yapıların onarıma uygun olduğu, hangilerinin onarım kabul etmez olduğu, onarımı yapılacak binalarda onarım esaslarının nasıl olacağı ve ne şekilde uygulanacağına dair bir yöntem geliştirilmelidir.

Ülkedeki yapı tiplerine ve üretim sistemlerine göre geliştirilecek hasar tespit ve onarım yöntemlerinin kullanılması, deprem sonrası konut çalışmalarının yükünü azaltarak ülke ekonomisine önemli yararlar sağlayacaktır.

Toplum bireylerine, depremle ilgili temel konularda temel eğitim düzeyinde eğitim- öğretim verilmelidir. Deprem konusundaki temel eğitim; deprem olgusunu, depremin nasıl oluştuğunu, dağılımını, depreme neden olan jeolojik yapıları, deprem etkilerini, deprem etkisini azaltan ya da artıran etkenleri, deprem sırasında ve sonrasında davranışlar ve depreme karşı can ve mal sigortası gibi konuları kapsamalıdır.

Üniversitelerde mühendislik ve mimarlık eğitiminde yapı davranışıyla ilgili bilgilere ağırlık verilmeli, depremle ilgili zorunlu ders verilmeli, meslek sonrası eğitimler yaygınlaştırılmalıdır. Bu eğitimleri başarı ile tamamlayanlara değişik düzeyde uzmanlık sertifikaları verilmelidir.

Mevcut yasalarda, mühendisinden işçisine, müteahhidinden kamu personeline kadar, tasarım, yapım ve denetim aşamaları ile ilgili kişi ve kuruluşların yetki ve sorumlulukları ile ihmallerinde tabi olacakları cezai yaptırımlar açık değildir. Bu nedenle, depremlerde neden olunan can ve mal kayıplarının sorumluları hakkında hiçbir ceza uygulanmamakta, faturası devlet tarafından ödenmektedir. Yeni yasal düzenlemelerle yaptırımlara açıklık, kesinlik getirilmeli ve yasalara uygulanabilirlik kazandırılmalıdır.

Türkiye artık kimliksiz, kişiliksiz ve sadece rant ekonomisine hizmet veren kültür yoksunu bir yapılaşma baskısından kurtularak yeni yüzyılda çağdaş mimarlığın geleneksel kazanımlarını da kucaklayarak ilerlemelidir. Sağlıksız şehirleşme ve yapılaşmanın düzeltilerek, bunların yerine daha güvenilir yapıların ikame edilmesi ve iyileştirilmesi gereklidir. Örneğin İstanbul’da zemin bakımından en zayıf olan alanlar ile sosyo-ekonomik yönden daha az gelişmiş semtlerin üst üste çakıştığı yerler, depremde en fazla zarar görecektir. Bu bölgelerin yapılaşmasını iyileştirmek ya da vatandaşların tahliyesini sağlamak gereklidir. Her an deprem olabileceği düşünülerek tüm kuruluşların zaman yitirmeden çalışmalarına hız kazandırmaları gereklidir. Unutmamalıyız ki, başımıza gelen her deprem felaketi ne ilk ne de son olacaktır.

Deprem, bir doğal olay olmaktan çıkıp, yine insanlar eliyle, onların ilgisizlik, bilgisizlik ve açgözlülükleri nedeniyle bir felakete dönüşmesi gerçeği ise hiçbir zaman göz ardı edilmemeli, peşi bırakılmamalıdır. Eğer Türkiye'deki bu sağlıksız yapılaşmanın bedelini, on binlerce canı yitirerek ödemişsek bu korkunç bedelin karşılığı olarak en azından gelecek kuşakların da yitip gitmesini engelleyecek önlemler alınmalıdır.

Ayrıca afet sonrası, planlanan yerde yaşayacak halkın yerel sosyo-ekonomik yapısı konusunda veri eksikliği, yapı üretimindeki teknolojik düzeyimiz ve yapım sürecindeki organizasyon yetersizliği, sonuçta yaşanmak istenmeyen yerleşmeler ortaya çıkarmakta ve ekonomik olmayan sonuçlar vermektedir.

Bu nedenlerle, yüksek deprem riskine sahip yerleşme birimlerinin, belli deneyimi olan sürekli bir örgüt tarafından önceden planlanması ya da benzer özellikler gösteren bölgeler için planlama sırasında süratli ve doğru kararlar vermeye yardımcı olacak yöntemler ve modeller geliştirilmesi gerekmektedir.

Depremden önce uzun dönemde farklı yerleşim birimleri için kullanıcı gereksinimleri göz önünde bulundurularak farklı konut tipleri geliştirilmeli ve belirlenen yapı üretim sistemiyle üretilmelidir. Bu üretim sırasında bölgedeki halkın mevcut iş gücünden yararlanarak konut yapımına katılmaları ve depreme dayanıklı yapım teknikleri konusunda eğitilmeleri sağlanmalıdır. Bu onların hem işsizlik problemini çözecek, hem de ileride konuta yapılacak eklerin depreme dayanıklı olmasını sağlayacaktır.

Afet sonrası barınakların geçici barınak veya acil barınak olarak başarılı olup olmadığını anlamak için yapılan araştırmalarda barınak olarak sınırlı olduğu, performans ve kabullenmenin az olduğu ve maliyetinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebi afetzedelere göre değil, bağış yapan yardım kuruluşuna göre tasarlanmasıdır. Yardım kuruluşları kolay taşınabilen, hızla sabitlenen standart birimler isterken, yardım alan kişiler birimlerin kültürel, sosyal ve iklimsel uygunluğunu, kullanılması kolay ve yaşantılarına uygun olarak değiştirmek istemektedirler.

Geçici barınma ardında bir uzun süreli barınma çözümünü de getirdiği için ekonomik olmayabilir, buna karşılık deprem sonrası doğrudan doğruya uzun süreli konuta yönelmek, ülkemizdeki yapı üretimindeki teknoloji düzeyi ve deprem sonrası uygulamalardaki aşırı örgütsüzlük göz önüne alındığında yine ekonomik olmayan sonuçlar verebilmektedir.

Hali hazırda var olan prefabrik konutların kullanıcı gereksinimlerini karşılayamadığı açıktır. Bölgede azımsanmayacak oranda geniş aileler vardır. Kimi konutlarda yaşayan kişi sayısı dokuzu bulabilmektedir. Geçici olarak planlanan bu yerleşim yerlerinin bu denli uzun bir zaman diliminde kalıcı yerleşim birimi gibi kullanılması kabul edilemez bir durumdur. Deprem bölgesinde yaşayan insanların normal yaşamlarına dönmelerinin önündeki en büyük engellerden biri budur. Çoğunluğu tek göz, özel yaşamın mahremiyetine hiçbir olanak tanımayan mekanlarda yaşamın sürdürülmesi, beraberinde birçok sosyal sorunu da getirmektedir. En kısa zamanda evsiz kalıp geçici konutlarda yaşayan herkese kalıcı konut yapılması ve tüm depremzedelerin sağlıklı bir konutta yaşamını sürdürmeleri sağlanmalıdır.

Çok kısa süre için kullanılacak olan barınaklarda en önemli sorun, aileyi bu süre sırasında dış çevrenin zararlı etkilerinden korumak ve aile mahremiyetini sağlamak olarak düşünülebilecek iken, kullanım süresi uzadıkça çeşitli konut içi eylemlerin de göz önüne alınması gerekmektedir. Genellikle afetlerden büyük zarar gören ülkelerin ekonomik bakımdan az gelişmiş ve dolayısıyla yapım teknolojilerinde gelişme kaydedilmemiş ülkeler olduğu göz önüne alınırsa, buralarda on binlerce uzun süreli konutun çok kısa bir süre içinde tamamlanması olanağının bulunmadığını söylemek yanlış olmayacaktır. Türkiye’de de durum bu şekildedir. Bu nedenle geçici barınaklar oldukça uzun bir süre ile kullanılmak üzere tasarlanmalıdır.

Farklı çevresel koşulların ışığında, afet bölgelerinde yaşayan ailelerin gereksinimlerine en uygun şekilde cevap verebilecek nitelikte projelerin düzenlenmesi, her seviyede yöresel toplulukları içeren planlamaların yapılması, kullanıcıların sosyal, ekonomik ve kültürel değerlerine uyum sağlamaları gerekmektedir. Ayrıca en uygun şekilde kaynak kullanımını açısından akılcı tasarım gerçekleştirilmelidir.

Deprem sonrası kayıplarla aile yapıları da çok çeşitlenmiştir. Baba-çocuk, Anne- çocuk veya ailesi içinde sadece kendisi hayatta kalan çocuk gibi çok sayıda aile formu ortaya çıkmıştır. Bunlar arasında özellikle geçici konutlarda çocuklarıyla yaşayan tek ebeveynler de dikkat çekmektedir. Yeni tasarlanacak geçici konutlarda konut büyüklüğünü hesaplarken aile büyüklüklerine, hanehalkı ortalamalarına, çeşitlenen yaşam biçimi ve yaşam yoğunluğuna bakılması gereklidir. Bir geniş aile için tasarlanacak geçici konut büyüklüğüyle, tek ya da çift kişinin kalacağı konut büyüklüğü aynı olamamalıdır. Yani farklı tipte ve büyüklükte geçici konut tasarımları geliştirilmelidir. Kullanıcıların yaşamsal isteklerini karşılayacak, kullanım esnekliğine sahip ve büyütülebilir mekansal formlar oluşturulabilmesi, birimlerin farklı düzende yerleştirilebilmesi ve iç mekan düzenlemelerinde farklı aile büyüklüklerine ve tiplerine göre değişiklik yapılabilmesi gerekmektedir. Barınakların yan yana, ayrıık veya bir düzende yerleştirilmeye uygun tasarlanması ve barınakların gerektiğinde dışa doğru büyüyecek şekilde tasarlanması zorunluluktur.

Afet sonrası ortaya çıkan konut açığının en kısa sürede kapatılması konusu, sorunun belki en önemli ve en güncel yanı gibi görünse de, konunun ele alınış biçimi, içeriği çok daha önemli etmenleri beraberinde getirmektedir. Sorun, Türkiye’de afet sonrası ortaya çıkan konut açığının, var olan konut açığını çok az bir oranda daha da arttırmaktadır. Bu son açığın hemen kapatılması zorunluluğu organizasyonel bazı yeni yöntemlerin geliştirilmesine bağlı kalmaktadır, yoksa olayın temelinde yatan sorun, ülkemizin konut sorunudur.

Sadece afet sonrası konut açığını kapatmak üzere geliştirilen bir yapı organizasyonu, ülke çapında konut açığını kapatmak yönünden ters düşebilir. Buna karşıt tüm ülkenin konut açığını kapatmayı hedef alan sürekli bir üretim sistemi belirlenmeli ve her zaman karşılaşılabilecek afet sonrası konut açığının da giderilmesi bu üretim sistemi içinde tasarlanmalıdır.

**BUGÜNKÜ AFET SONRASI
KONUTLARIN PLANLAMA VE
ÜRETİM BİÇİMLERİNİ YETERLİ
BULMAK OLANAKSIZDIR.**

**SORUNUN ÜLKENİN GENEL KONUT
SORUNU İÇİNDE, POLİTİK
DAVRANIŞLARDAN ARINMIŞ BİR
DAVRANIŞ İÇİNDE, BİLİMSEL
OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ VE
DEVLETÇE ELE ALINMASI GEREKİR.**

10.

EKLER

DEPREM TEHLİKE AVI

Deprem Tehlike Avı, tüm aile üyelerinin katılımıyla evde başlatılmalıdır. Evin her yeri, oda oda dolaşılıp sarsıntı sırasında nelerin uçarak, kayarak ya da düşerek tehlike yaratabileceği öngörülmalıdır. En çok zaman geçirilen yerler kontrol edilmelidir. Örneğin; aile üyelerinin uyuduğu, yemek yediği, çalıştığı ve oyun oynadığı yerler. Bir araştırmacı gibi çalışarak, yapılması gerekenler bir liste halinde sıralanmalı, bulunan tehlikeler giderilene kadar takip edilmelidir. Deprem Tehlike Avı çalışmasını yaparken önceliklerinizi belirleyin.

1. Yaşamsal tehdit yaratacak olan eşyaların (yatak odasındaki giysi dolapları, vb.) sabitlenmesi

2. Maddi kayıp ve iş kaybı yaratacak olan eşyaların (bilgisayarlar, elektronik eşyalar, vb.) sabitlenmesi

3. Yaşamınızı kolaylaştıran ya da sizin için önemli olan eşyaların (aile yadigârı biblo, vazo gibi eşyalar) sabitlenmesi

- * Yüksekçe yerleştirilmiş ağır eşyalar, en kısa boylu aile üyesinin baş hizasından daha aşağıda bir yere indirilmelidir.
- * Mobilyalar, mutfak dolapları da dahil olmak üzere duvarlara sıkıca sabitlenmelidir.
- * Beyaz eşyalar ve sofbenlerin sıkıca sabitlendiğinden emin olunmalıdır.
- * Tüpgazlar ve her türlü gaz tankları buldukları yere sıkıca sabitlenmelidir.
- * Pencere önündeki yatak ve mobilyaların yerleri değiştirilebilir, dayanıklı camlar kullanılabilir, perdeler kapalı tutulabilir.
- * Ağır ve önemli elektronik eşyalar sıkıca sabitlenmelidir.
- * Aydınlatma elemanlarının tavana sağlam şekilde sabitlendiğinden emin olunmalıdır.
- * Duvara çerçeve asarken kanca vida kullanılmalıdır.
- * Tehlikeli maddeler (zehirli, yanıcı, parlayıcı) kontrol edilmeli ve güvenli şekilde tutulmalıdır.
- * Mutfak dolap kapaklarına sarsıntı sırasında açılmalarını önleyecek tutaçlar takılmalıdır.

BULDUĞUMUZ TEHLİKELER	DÜZELTİLME TARİHİ

AİLE AFET HAZIRLIK PLANI

Tamamlanma tarihini yazın:

- Bu konuda bir aile toplantısı yaptık.
- Evde ve her odada en güvensiz yerleri belirledik. (Örneğin; pencere önleri, büyük, ağır ve devrilebilen eşyaların yanı, ocak gibi yangına neden olabilecek eşyaların yanı)
- Evdeki ve binadaki çıkış yollarını belirledik.
- Özürlüler, bebekler, küçük çocuklar, yaşlılar, dilimizi bilmeyenler ve evcil hayvanlar için gerekli özel erzak ihtiyacını göz önünde bulundurduk.
- Bir hafta yetecek kadar su (1 gün: 4 litre/kişi başı), ve üç gün yetecek kadar yiyecek stoğumuz var.
- Elektrik, su ve doğalgaz vanalarını kapatmayı biliyoruz.
- Bölge ve başkent dışında bağlantı kuracağımız kişi / kişilerin telefon numaralarını biliyoruz.

Bunlar:

.....
.....

- Tekrar nasıl buluşacağımızı biliyoruz.
- Evin içinde:
- Evin dışında:
- Mahallemizin dışında:
- Yangın söndürücülerini nasıl kullanacağımızı biliyoruz.
- Yataklarımızın yanında el feneri, ayakkabı bulunduruyoruz.
- İlk yardım çantamız var.
- Hayatımızı sürdürecektik gereksinimlerimizi toparlayıp, deprem çantalarımızı hazırladık. (el feneri, pil, pilli radyo, ilk yardım çantası, giysi, nakit para, çakı, düdük, 1 hafta yetecek kadar reçeteli ilaç, kağıt ve kalem, önemli telefon numaralarını içeren poşet)
- Önemli evraklarımızın kopyalarını deprem çantamıza koyduk ya da bölge dışında bir yakınımıza gönderdik.
- Deprem sonrasında çevremizde gaz sızıntısı olmadığından kesinlikle emin olana kadar çıkmak, kibrit ya da bunun gibi yangına neden olabilecek benzer şeyler kullanılmayacağını öğrendik.
- Bu bilgiyi tanıdığımız herkese yaymaya başladık.
- Deprem sonrasında telefonu yalnızca acil durumlarda kullanmamız gerektiğini öğrendik. Bu şekilde hatlar o anda en çok ihtiyaç duyanlar için açık tutulacaktır. Bilgilenmeyi TV ve radyo kanalı ile yapacağımızı öğrendik.
- Deprem Tehlike Avı çalışmamızı bitirdik. Olası tehlikelerin önlemlerini aldık.
- Her altı ayda bir, planımızı gözden geçirmeyi planladık.

ad / soyad:

adres:

e-posta:

telefon:

tarih:

TEHLİKE İNCELEME FORMU UYGULAMA YÖNERGESİ

Aşağıdaki “Tehlike İnceleme Formu”nu tüm aile bireylerinin birlikte doldurmasını sağlayın. İlk kez dolduracak aileler veya okuma yazma güçlüğü çeken aileler için siz gönüllüler yardımcı olabilirsiniz. Bu bölümde önemli olan ailenin bir araya gelerek formu doldurma beceri ve deneyimine sahip olmasıdır. Uygulama sırasında aileye bu formu belirli aralıklarla tekrar doldurmaları gerekliliğini hatırlatın.

Aşağıdaki yönergeleri katılımcılara aktarın, ayrıca ŞUNU BİLİN başlığı altında yer alan maddeleri katılımcılara tekrarlayın.

- Bütün şıklar Evet (X) olana kadar evinizde yapmanız gereken değişiklikleri gerçekleştirin. Her 6 ayda bir ailecek “Deprem tatbikatı” yapın. Bu tatbikatlarda komşularınızın da yer almasını sağlayın.

ŞUNU BİLİN:

- * Belki de ilk 72 saat size kimse yardıma GE - LE - ME - YE - CEK. Birbirinize sadece siz yardım edebilirsiniz.
- * Mahalleli ne kadar organize olursa, o kadar çok insanın hayatı kurtulur.
- * Bunun için malzemeye ihtiyacınız var:
 - Levyeler
 - Beton kırıcılar
 - Kazma ve kürekler
 - Yangın söndürücüler
 - Jeneratör
 - Mutlaka yeterli miktarda su ve yiyecek
- * Şimdiden bu malzemeleri temin edin. Muhtarlara burada çok iş düşüyor.
- * Birbirinizle iletişim halinde olun. Unutmayın, iletişim hayattır.
- * Çocuklarınızı da alıp hep birlikte tatbikatlar yapın.
- * Bu tatbikatlar size komik ve gereksiz gelebilir. Yapmazsanız, deprem sonrasında panikten çok daha üzücü durumlara düşebilirsiniz.
- * Tüm mahalleli ile iletişim halinde olalım. İletişim hayattır, geleceğimizi birlikte kurtaralım.

**TIPKI OYUNCULARIN FİLM
ÖNCESİ GÜNLERCE PROVA
YAPIP, ÇEKİM GÜNÜ
GELDİĞİNDE HATASIZ
OYNAMALARI GİBİ**

**TATBİKATLARI YAPALIM
ÇÜNKÜ O GÜN HEPİMİZ İÇİN
ÇEKİM GÜNÜ!**

TEHLİKE İNCELEME FORMU

Toplantı

A. Ev halkı ile genel acil durumlar ve bir depremin öncesi, sırası ve sonrasında neler yapmamız gerektiğini tartıştığımız bir toplantı yaptık. Bu toplantıya ev halkının tümü katıldı.

() Evet () Hayır

Genel Acil Durum Konuları

A. Telefonların yanına acil durum numaralarını içeren kağıtlar koyduk. Ayrıca cep telefonlarına da bu numaraları kaydettik.

() Evet () Hayır

B. Depremde kırılacak camların bize vereceği zarardan korunmak amacıyla, camların içeri düşmesine engel olacak önlemler aldık (normal koşullar altında perdeleri kapalı tutmak, terlik kullanmak, yatak kenarında terlik bulundurmak, cama film takmak v.b.).

() Evet () Hayır

C. İlk yardım eğitiminiz var mı? Eğer yoksa, evdeki herkes ağır yaralı durumda olan birisinin kırılatılmayıp 112 Ambulans servisinin aranması gerektiğini biliyor mu?

() Evet () Hayır

D. Evde var mı?

- Yangın söndürücü / yangın hortumu	() Evet	() Hayır
- Duman / ısı dedektörü / su sistemi	() Evet	() Hayır
- Yangın battaniyesi	() Evet	() Hayır
- Gaz dedektörü	() Evet	() Hayır

E. Herkes yangına müdahale için gerekli malzemeleri kullanmayı biliyor mu?

() Evet () Hayır

F. Yangın sırasında binayı tahliye etmek için kullanacağımız yolları saptadık. Bu yolların her zaman için açık kalması için binadaki komşularımızla anlaştık.

() Evet () Hayır

G. Evimizdeki tüm tesisatları tespit ettik. Bu tesisatların mevcut standart ve yönetmeliklere uygunluğunu kontrol ettik. Ev halkı, tüm tesisatların ne şekilde kapanması gerektiğini öğrendi.

() Evet () Hayır

H. Ev halkı, tesisat konuları ile ilgili (elektrik, gaz, su) bir acil durum gerçekleşirse ne yapacağını ve hangi ilgili birimlerin aranması gerektiğini biliyor.

() Evet () Hayır

I. Evde bulunan “tehlikeli madde” olarak kabul edebileceğimiz malzemeleri listeleyin.

1.	7.
2.	8.
3.	9.
4.	10.
5.	11.

J. Evde bulunan ve tehlikeli madde olarak kabul ettiğimiz tüm malzemeleri “SİYA” kısaltmasında ifade edilen uygulamalara tabi tuttuk.

() Evet () Hayır

K. Saptadığımız tehlikeli maddelerle ilgili bir acil durum gerçekleşmesi halinde tüm ev halkı ne yapacağını ve hangi gerekli birimlere haber vermesi gerektiğini biliyor.

() Evet () Hayır

Deprem Konuları

A. Evdeki tüm bireyler, her bir oda / mekan için bir deprem sırasında sığınabilecekleri emniyetli yerleri biliyor.

() Evet () Hayır

B. Evdeki tüm bireyler bir depremin öncesi, sırası ve sonrasında neler yapması gerektiğini biliyor.

() Evet () Hayır

C. Evdeki tüm bireyler, bir deprem sonrasında ışığa ihtiyaç duyduğu takdirde kibrit, çakmak kullanmaması, fener kullanması gerektiğinin farkında.

() Evet () Hayır

D. Evdeki tüm bireyler, dışarıda buldukları sırada bir deprem yaşamaları halinde neler yapmaları gerektiğini biliyor.

() Evet () Hayır

E. Evdeki tüm bireyler, kendileri farklı noktalardayken depremin gerçekleşmesi halinde, depremden sonra nasıl ve nerede buluşacaklarını biliyorlar.

() Evet () Hayır

F. Olası bir depremin ardından, dışarıdan yardım gelene kadar kendimize yeterli olmamıza yardımcı olacak bir acil durum seti hazırladık.

() Evet () Hayır

G. Evdeki tüm bireyler ve irtibat kişileri birbirinin irtibat numaralarını biliyor. Ayrıca olası bir depremin ardından bizimle ilgili bilgi almak isteyebilecek tüm yakınlarımıza irtibat kişinin bilgileri iletildi.

() Evet () Hayır

H. Bir depremin ardından dışarıdan bilgi almak için pilli radyo ve televizyon gibi cihazları kullanmamız gerektiğini, telefonu ise yalnızca acil durumlarda kullanacağımızı tüm ev halkı olarak biliyoruz.

() Evet () Hayır

Yapı Konuları

A. Yaşadığımız binanın inşaat yönetmeliklerine uygun yapılıp yapılmadığını, “İnşaat uygunluk belgesi”ne bakarak öğrendik.

() Evet () Hayır

B. Taşınacağımız binanın inşaat yönetmeliklerine uygun yapılıp yapılmadığını, “İnşaat uygunluk belgesi”ne bakarak öğrendik.

() Evet () Hayır

Yapısal Olmayan Konular

A. Sabitlenmemiş ve devrilmesi halinde bizleri yaralayabilecek ve zarar verecek mobilya, buzdolabı vb. malzemeleri listeleyin.

1.	7.
2.	8.
3.	9.
4.	10.
5.	11.

B. Devrilmesi halinde bizleri yaralayabilecek ve zarar verecek mobilya, buzdolabı v.b. malzemeleri uygun şekilde sabitledik.

() Evet () Hayır

C. Düşmesi, devrilmesi halinde bizlere büyük maddi hasar verecek türdeki eşyaları uygun şekilde sabitledik.

() Evet () Hayır

D. Cam kenarı ya da devrilmesi halinde bizlere zarar verebilecek bir cismin yanında bulunan oturma ve yatma gruplarını bizlere zarar veremeyeceği uygun noktalara taşıdık.

() Evet () Hayır

E. Dolap içerisindeki ağır malzemeleri alt raflara yerleştirdik.

() Evet () Hayır

F. Açılması halinde içerisindeki malzemelerin döküleceği ve bizlere zarar vereceği dolaplara kilitli kulplar taktık.

() Evet () Hayır

G. Mevcut basınçlı tüpleri (LPG, yangın söndürücü v.b.) istendiğinde rahatlıkla sökülebilecek ancak kazayla açılmayacak şekilde sabitledik.

() Evet () Hayır

H. Bir deprem sırasında devrilerek yangın çıkarabilecek sobaları yere, baca borularını ise tavan ve duvarlara sabitledik.

() Evet () Hayır

I. Tavan lambalarını hafif malzemelerden seçtik. Tüm aydınlatmaları uygun şekilde sabitledik.

() Evet () Hayır

J. Pencere, balkon dışındaki saksı v.b. devrilebilecek her şeyi kaldırdık. Kaldırmadıklarımızı ise uygun şekilde sabitledik.

() Evet () Hayır

Kapanış

A. Bu planı hazırlamanın son aşaması olarak _____ tarihinde bir tatbikat yaptık ve çalışmalarımızın eksik kalan taraflarını tespit etmeye çalıştık. Bir sonraki tatbikatı _____ tarihinde yapacağız.

B. Tüm ev halkı bir sonraki tatbikat tarihini kaydetti.

() Evet () Hayır

**BELKİ DE İLK 72 SAAT SİZE KİMSE YARDIMA GE - LE - ME - YE - CEK.
BİRBİRİNİZE SADECE SİZ YARDIM EDEBİLİRSİNİZ.**

OKUMA ÖNERİSİ: DEPREMİ ÇOCUKLARA ANLATIRKEN NELERE DİKKAT ETMELİYİZ?²

Uzmanlık alanı çocuk, genç ve yetişkin psikiyatrisi olan Prof. Dr. Yankı Yazgan, depremleri çocuklara anlatırken dikkat edilmesi gereken noktalardan ilkinin “Ailelerin yapması gereken en önemli şey; çocuklarına her şeyin iyi olacağı konusunda güvence vermek, ne yapacaklarını ve durumla nasıl başa çıkılacağını bildiklerini söylemek” diye özetliyor.

Yazgan’la afet, deprem ve krizlerin çocuklar üzerindeki etkileri üzerine söyleştik.

* Ruhsal travma nedir?

Ruhsal travma, “dış kaynaklı bir felaketin yarattığı zihinsel durumun sonucu olarak, bireyin kendini geçici olarak çaresiz hissetmesi ve daha önceleri işe yarayan savunma ve başa çıkma mekanizmalarının işlemez hale gelmesi” olarak tanımlanabilir.

Depremi kendisi ve sonrasında olanlar başlı başına anormal bir durumdur. Bu anormal duruma karşı ortaya çıkan tepkilerin de anormal nitelikte olması beklenir.

* Travmanın çocuklar üzerinde nasıl etkileri olabiliyor?

Travmatik durumlara maruz kalan çocuklarda stresin psikolojik etkileri şiddetli ve uzun süreli olabilir. Afetlerden sonra çocuklarda en sık görülen belirtiler; depresyon, korku, gerilme, bedensel şikâyetler, ayrılık güçlüğü, oyun sırasında yeniden canlandırma ve çeşitli stres reaksiyonlarıdır.

Dissosiyasyon (ayrılma, kopma, bölünme) ve yaş reaksiyonları travma sonrası stresin yoğunluğunu belirler. Travmatik bir olay sırasında dissosiyatif semptomlar (duygusal kopma, hafıza veya algıda değişiklikler vb.), maruz kalanların travmanın etkisinden korunmalarına ve çaresizlik koşulları altında kontrol duygusu sürdürmelerine yardımcı olabilir.

Yas semptomlarının da travmatik olaylardan sonra ortaya çıkması beklenir ve bu semptomların doğası ve sıklığı çocuklar ve yetişkinlerde benzerlik gösterir.

Çocukların travmatik deneyimlere tepkisi çeşitli şekillerde olabilir. Örneğin, spesifik travma sonrası semptomlar (travmatik olayı yeniden yaşama, kaçınma vb.), yas ve depresif semptomlar veya dissosiyatif semptomlar geliştirebilirler. Kişisel reaksiyonlar, travmatik olayın doğasına, sosyal bağlama ve kişinin mizacına ve başa çıkma yöntemlerine bağlıdır. Kitleli felaketlerde, çocuklar farklı türden kayıplarla başa çıkmak zorundadır; yakınlarının, evlerinin, destek sistemlerinin, normal rutinlerin ve güvenliğin kaybı gibi.

* Twitter’da, “1999 depreminde, ilk günleri aç, açıkta ve uykusuz geçirmiş, kayıpları olmuş ve yıkımı görmüş çocuklarda yas/dissosiyasyon belirtilerinin ve travmatik stres bozukluğu riskinin çok arttığını saptadık” demiştiniz. Bu çalışma sonucunda nasıl bulgular elde ettiniz?

2002 yılında yürüttüğümüz çalışmada 1999 depremini yaşamış okul çağı yaşındaki çocuklara “Travmatik Dissosiyasyon ve Yas Ölçeği” uyguladık.

Ağırlıklı olarak ölçeğin duygu- durum bileşenleriyle ilişkili semptomlar (sinirlilik, suçluluk, zevk alamama), ciddi şekilde yaralanmış ve ölmüş insanlar gören, geçmişte travmatik deneyimler yaşamış ve depremden sonraki günlerde belirgin uykusuzluk ve açlık yaşayan çocuklarda daha sık görüldü.

DEPREMİ YAŞAYANLARIN AĞIR YA DA HAFİF PSİKOLOJİK RAHATSIZLIKLAR YAŞAMASI NORMAL

² Depremi Çocuklara Anlatırken Nelere Dikkat Etmeliyiz?, Ilgaz Gökırmaklı, Bianet, Kasım 2020

Dissosiyasyon semptomlarıyla (artan algısal bozulma vb.) ilgili risk faktörleri arasında ise genç yaş, iki veya daha fazla kişisel kayıp, enkaz altında kalma, fiziksel yaralanma veya depremin sonraki günlerinde açlık yaşama olduğu bulundu. Bu bulgular, çocukların travma sonrasında duygusal (yas belirtileri) ve dissosiyatif reaksiyonlar verebileceğini gösteriyor.

Uykusuzluk, açlık, geçmiş travma deneyimi ve ciddi yaralanmaya maruz kalma gibi öngörücü faktörler bizi bu tür bir patolojinin varlığına duyarlı hale getirmeli.

Şiddetli ve yıkım yaratan büyük bir deprem felaketini yaşayan herkesin ağır ya da hafif psikolojik rahatsızlıklar yaşaması normaldir, fakat bunun normal ya da beklenen bir süreç olması, müdahale edilmeyeceği anlamına gelmemeli.

* Çocuklara depremi anlatırken nelere dikkat edilmeli?

Çocuklar travmatik olayları yetişkinlerden farklı deneyimlerler. Yaşanan bir afet sonrasında çocuklar korkmuş, güvensiz ve kafaları karışmış hissedebilir. Bu süreçlerde çocuğun yaşı göz önünde bulundurulmalı.

Çok küçük ve okul öncesi yaştaki çocuklar için konuşmak gerekirse, ailelerin yapması gereken en önemli şey; çocuklarına her şeyin iyi olacağı konusunda güvence vermek, ne yapacaklarını ve durumla nasıl başa çıkılacağını bildiklerini söylemek.

Ergenlik öncesi yaş grubundaki çocukların bilemesi gereken şey ise ailelerinin riski gördükleri, bunun için güvenlikle ilgili gerekli önemleri almaya hazır oldukları ve almakta olduklarını duymaları ve bu konuda evhamlanmanın ötesinde birçok gerçekçi adım attıklarını bilmeleridir.

Böyle olduğu takdirde özellikle ergenlik öncesi yaş grubundaki çocukların kaygıları kontrol altında kalacaktır ve gündelik yaşamlarında diğer işlevleri sürdürebileceklerdir.

Bu konudaki en zor yaş grupları 4 ile 14 yaş arasında olan okul çağındaki çocuklardır. Bu yaş grubundaki çocuklarda görülen en büyük problem; bilinmeyene karşı duyulan korkudur. Bu çocuklar bilmedikleri şeyden korktukları zaman ne yapacaklarını bilemezler, çünkü doğal afetle başa çıkabilecek deneyime sahip değildirler. Bu yüzden yardım için ailelerine başvururlar. Bu durumda ailelerin rolü çok kritik çünkü aileler hazırlıklı ve sakin kalmak zorundalar.

Aileler sakin kalmayı başarabilirlerse ve kendi kaygılarını kontrol altına alabilirlerse, çocukların da kaygılarını kontrol etmelerine yardımcı olurlar.

Çocuklar kendi kaygılarını yatıştırabilirlerse, travma riski azalır ve nedensiz korku duymazlar. Ve hemen hemen her farklı doğal afet ve travmatik olaya başarılı bir şekilde adapte olabilirler. Ergenlik çağındaki çocuklara deprem hakkında bilgi verilebilir. Onlara hayatın başka alanlarında da olduğu gibi deprem için de hazırlık yapılması gerektiği ve depremin sonuçlarıyla yaşamak için hazırlık olunması gerektiği anlatılabilir.

Örneğin, su ve elektrik olmaması, yangın çıkması gibi depremin doğurabileceği sonuçlardan bahsedilebiliriz. Ancak genel olarak bu gibi sonuçları kontrol altına alabilecek donanıma sahip olduğumuz da belirtilmelidir.

**ÇOCUKLAR
KENDİ KAYGILARINI YATIŞTIRIRSA
TRAVMA RİSKİ AZALIR.**

- * Deprem ve kriz gibi bu tür kriz anlarında ruh sağlığı hizmetleri konusunda yeterli altyapı ve bilince sahip miyiz sizce?

Afetler, felaketler bireysel ve toplumsal düzeyde, yaşamın kaçınılmaz bir parçası. Bazılarımız bu felaketslere hayatlarında daha fazla denk gelirken, bazılarımız daha az karşılaşılıyor. Toplumsal karışıklıklar da bunun bir parçası aslında. Bütün afetler birbirini besliyor. Burada önemli olan, bireysel düzeyde ne yapabiliriz dersek, hazırlıklı olmak.

Hiçbir zaman yeterince hazırlıklı olamayacağımızı bilsek de önemli olan ne kadar mümkünse o kadar hazırlıklı olmak. Ne zaman ne yapılacağını, ne kadar yapılacağını öngören bir hazırlık yapmanın bu tür felaket boyutundaki durumlarda toplumlara koruyucu ve bir arada tutucu olduğunu, hazırlıklı olan toplumların böyle durumlarda daha az zarar gördüğünü biliyoruz.

Provaların ciddi yapılması, adım adım kimin ne yapacağını belirlediği hazırlıkların yapılması çok önemli; ama bu tür hazırlıklar tehlikenin kendisi ortada değilken, pek işimize gelmez, gereksiz görürüz, genellikle de kaçınmaya çalışırız. Oysa kaygı dediğimiz ruh durumu ne olduğunu anlayamadığımız ve bu durumda ne yapacağımızı kestiremediğimiz bilemediğimiz durumlarda ortaya çıkar.

Her türlü hazırlıkta, her türlü eylemde kaygıyı kontrol ederek, gerçekçi bir şekilde davranmamızı sağlayacak algoritmalara, takip edilecek kurallar silsilesine ihtiyacımız var. Aksi takdirde ne yapacağını bilememek, hiçbir şey yapmamayı ya da lüzumsuz olan her şeyi yapmayı ama lüzumlu olanı yapmamaya götürüyor.

Hazırlıklı olsak da çok kötü şeyler olabilir; ama daha kötü şeyler olmasını önlemek açısından da hazırlıklı olmanın çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Davranışsal hazırlık dediğimiz (binaların güçlendirilmesinden ibaret olmayan) ne zaman, kimin, nerede, nasıl yapacağı konusunda planlı olmamızın önünde bir engel yok.

- * Depremi yaşamasalar da anksiyeteleri tetiklenen, korku ve endişeleri artan insanlar neler yapmalı? Özellikle medyanın yayınladığı görüntüler ve olayları ele alma şekli pek çok açıdan tartışmalı.

Travmatik bir olayı ve sonrasını “uzak”tan görmek, çekilen acıyı hissetmek, hissederken çaresizliğe kapılmak travmatize olmayı kolaylaştırır. Acıya ve ölümlere tanık olup bir şey yapamamanın verdiği güçsüzlük, tanınmasak da insan olarak aynı zemini paylaştığımız için ölümlerin ve yakınlarının üzüntüsü herkese yayılır.

Deprem gibi bir doğal afet sonrasında birçok insan duygusal ve fiziksel belirtiler hissedebilir. Bu belirtilerden bazıları; fiziksel ve ruhsal olarak bitkin ve yorgun hissetmek, karar almakta ve odaklanmakta zorlanmak, sıklıkla ve kolayca öfkelenmek, yorgun, üzgün, hissizleşmiş, yalnız ya da endişeli hissetmek, iştah ve uyku düzeninin değişiklik olabilir.

Çoğu kişi olaydan birkaç gün sonra kendilerini daha iyi hisseder ve yavaş yavaş günlük hayatlarına dönerler. Ancak, bazı kişilerin olayın yarattığı etkileri atlatmaları daha uzun sürebilir ve bu durum günlük hayatlarını ve sosyal ilişkilerini etkileyebilir.

Ağlama krizleri ve öfke patlamaları, yemekte ve uyumakta zorlanma, aktivitelerden zevk almama, baş ağrısı ve karın ağrısı gibi semptomların artması, yorgunluk ve bitkinlik hissi gibi belirtileri iki haftadan uzun süre hissetme durumlarında destek almak için bir uzmana başvurmak faydalı olacak.

OKUMA ÖNERİSİ: PSİKOLOJİK İLK YARDIM - AMAÇLARI, UYGULANIŞI, HASSAS GRUPLAR VE UYULMASI GEREKEN ETİK KURALLAR³

* Psikolojik İlk Yardım Uygulaması

Afet ve olağandışı olaylar sonrasında gerçekleştirilen psikolojik ilk yardımın temel amaçlarını, olaydan hemen sonra kişilerin temel fiziksel ya da psikolojik ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanmasına yardımcı olmak, olay yerinde psikolojik triyaj yaparak psikiyatrik aciller için gereken yönlendirmeleri gerçekleştirmek, bireylere olay sonrası akut travmatik stres tepkileri konusunda rehberlik etmek, olağanlaştırma ve stabilizasyona destek olmak, bireysel ve toplumsal düzlemde normal yaşam akışına dönmeyi kolaylaştırmak ve bireyleri travmatik olayın uzun dönemli olası etkilerinden korumak olarak özetleyebiliriz (World Health Organization 2011, Everly Jr ve Lating 2017). Bunların yanı sıra, psikolojik ilk yardım, kişilerin afet sonrasında, önceden sahip oldukları sağlıklı baş etme mekanizmalarının ve dirençliliklerinin de harekete geçirilmesini desteklemeyi amaçlamaktadır. Bazı hallerde ise, kişilerin daha uzun vadeli destek alabilmelerini sağlamak amacıyla, gerekli tespitlerin yapılarak yönlendirmeler yapılması da psikolojik ilk yardımın amaçları arasındadır (Everly Jr ve Lating 2017).

Psikolojik ilk yardım uygulamalarının nasıl, hangi ortamlarda ve kimler tarafından gerçekleştirilebileceğine dair temel prensipler, çeşitli ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından yayımlanan kılavuzlarda belirtilmektedir. Bu kılavuzlara göre, “Bak, dinle, ilişkilendir ve yönlendir” temel prensipleri ile çalışan bu müdahale yöntemi, bir psikolojik danışmanlık ya da psikoterapi olmadığı veya herhangi bir tedavi unsuru içermediği için yalnızca ruh sağlığı profesyonelleri tarafından uygulanan bir yöntem olarak kurgulanmamıştır (World Health Organization 2011). Ulusal ve uluslararası kurumlar tarafından yayımlanan psikolojik ilk yardım uygulama kılavuzlarında, eğitimini alan herkesin psikolojik ilk yardım uygulayabileceği yönünde vurgulara yer verilmektedir (Brymer ve ark. 2006, World Health Organization 2011, Arslan Tomas ve Şavur 2018, Gispén ve Wu 2018). Özellikle geniş kitleleri etkileyen afet ya da kriz durumlarında, olay yerine gelen eğitilmiş psikososyal çalışma ekibinin etkilenen bölgede yaşayan ve çalışmalara destek olma konusunda istekli olan muhtar, imam, hemşire ya da öğretmen gibi bölgedeki yerel halk tarafından tanınan ve güvenilen kişilere eğitim vermesi ve uygulamaların bu kişiler tarafından sürdürülmesi şeklinde de gerçekleştirilebilmektedir (Australian Psychological Society 2013, Arslan Tomas ve Şavur 2018).

Psikolojik ilk yardım bir erken dönem müdahalesi olduğundan ötürü olay sırasında ya da hemen sonrasında uygulanabilir. Müdahalenin tamamlanması için bazı hallerde birkaç dakika yeterli olurken bazen de günler ya da haftalara yayılan müdahaleler olabilmektedir. Bu değişkenlik psikolojik ilk yardım uygulamalarının oldukça geniş bir kapsamı sahip olmasından kaynaklanır, çünkü afet ya da kriz bölgesindeki etkilenen kişilere yönelik gerçekleştirilen, psikolojik ilk yardım prensipleri ile bağdaşan her türden psikososyal destek müdahalesi bu kapsamda yer alabilir (World Health Organization 2011).

Psikolojik ilk yardım çoğunlukla olay yerinde, afet sahasında ya da etkilenen bölgede uygulanır. Bunun yanı sıra, ihtiyaç durumuna göre, tedavi merkezleri, okullar, hastaneler, evler, iş yerleri, havaalanları, toplum merkezleri gibi çeşitli alanlarda da uygulamalar gerçekleştirilebilir (Australian Psychological Society 2013). Uygulama yeri konusunda dikkat edilmesi gereken en önemli konu, uygulama her nerede yapılacaksa, kişiler için güvenli bir alanın seçilmesidir. Afet bölgesinde, gizliliğin ve güvenliğin sağlanabildiği, kişinin kendisini rahat hissedebileceği bir ortam sağlanmalıdır.

Yukarıda belirtilen psikolojik ilk yardım uygulaması amaçlarının gerçekleştirilmesi hedefiyle, kullanılan kılavuzlardan biri olan John Hopkins PFA RAPID Modeli (Everly Jr ve Lating 2017) 5 temel

³ Psikolojik İlk Yardım - Amaçları, Uygulanışı, Hassas Gruplar ve Uygulanması Gereken Etik Kurallar, Melis Demircioğlu, Kocaeli Üniversitesi, Ocak 2019

aşamadan bahseder. Bunlar: Yakın ve yansıtmalđ dinlemeyi gerçekleştirme (R-Rapport and reflective listening), Değerlendirmenin yapılması (A- Assessment), Önceliklendirmenin yapılması (P-Prioritisation), Müdahalenin gerçekleştirilmesi (I-Intervention), İyileşme ya da yönlendirme gerekliliğine dair sonraki eğilimlerin belirlenmesi (D-Disposition).

Farklı kılavuzlarda kullanılan modelleri temel alarak, daha geniş bir perspektiften baktđımızda, Psikolojik İlk Yardım müdahalesinin basamaklarını üç aşamada inceleyebiliriz. Bunlar, uygulamaya hazırlığın yapılması, ihtiyaç ve taleplere yönelik önceliklendirmeyi sağlayacak psikolojik triyajın gerçekleştirilmesi ve 8 basamaklı psikolojik ilk yardım modelinin uygulanmasıdır.

BAK

DİNLE

İLİŞKİLENDİR

YÖNLENDİR

SEKİZ BASAMAKLI İLK YARDIM MODELİ

1. İlişki ve bağ kurma

Bu aşama, psikolojik ilk yardım sağlayıcısı ile etkilenen kişi arasındaki iletişimin başladığı ilk evredir. Güvene ve saygıya dayalı eşitlikçi bir ilişkinin kurulması amacıyla psikolojik ilk yardım sağlayıcısının öncelikle kendisini tanıtmaması ve adını, hangi kurum aracılığı ile orada bulunduğunu ve hangi amaçla kendisi ile konuşmakta olduğunu belirtmesi işlevsel bir ilk adım olacaktır. İlk etkileşimin olaydan hemen sonraki akut süreçte gerçekleştiği hallerde bireylerin afet/olay sonrası temel bazı gereksinimleri olabileceği için, derinlemesine bir görüşmeye veya farklı bir psikolojik ilk yardım müdahale basamağına geçmeden önce kişilere ihtiyaçlarını sormak; su, battaniye, temiz giysi ya da yiyecek gibi temel bazı gereksinimleri temin etmek önemlidir (Brymer ve ark. 2006).

2. Güvenlik ve rahatlamanın sağlanması

Her türden afet ve kriz müdahalesinde birincil öncelik bireylerin güvenliğinin sağlanmasıdır. Psikolojik ilk yardım sağlayıcısı, olaydan etkilenen kişilerin güvenli bir yere alınmaları, afet/olay yerindeki tehlikelerden ve riskli alanlardan uzaklaştırılmaları, güvenli bölgelerde toplanmaları gibi can güvenliği önlemlerini uygulayabilirler. Bunların yanı sıra etkilenen kişilerin psikolojik olarak güven ihtiyacının temin edilmesi ve kaygılarının giderilerek rahatlama halinin sağlanması amacıyla yapılacak müdahaleler de bu kapsamda değerlendirilebilir (Brymer ve ark. 2006).

3. Dengeleme (Stabilizasyon)

Afet ya da olağan dışı olaylar sonrasında bireylerde farklı şiddette ve yoğunlukta akut travmatik stres tepkileri ortaya çıkabilir. Özellikle afetten hemen sonraki ilk 24 saatte görülebilen şok tepkileri, aşırı korku, panik veya donakalma tepkileri, unutkanlık, dalgınlık ve dikkati yoğunlaştırma güçlükleri, irkilme ve tetikte olma hali, mantıklı düşünme ve karar vermede zorlanma, duyguların küntleşmesi, çevreyi farklı, tuhaf, gerçek dışı algılama gibi belirtiler müdahale edilmesini gerektirebilir. Bu nedenle, bireyleri yeniden psikolojik olarak stabil duruma döndürmek, duygusal olarak sakinlik ve denge halinin sağlanmasına yardımcı olmak amacıyla stabilizasyon tekniklerinden yararlanılır. Psikolojik ilk yardım sağlayıcısının bireylerde ortaya çıkabilecek akut ve ileri evredeki travmatik stres tepkileri ve stabilizasyon teknikleri ile ilgili bilgili olması, etkilenen bireyler arasında stabilizasyona gereksinim duyabilecek olanları ayıklamak, incelemek ve doğru uygulamaları gerçekleştirebilmek bakımından önem taşır (Brymer ve ark. 2006).

Stabilizasyon amacıyla kullanılan önemli uygulamalardan biri topraklama (grounding) teknikleri adı verilen yöntemdir. Bu tekniklerin yardımıyla, dikkatin dış dünyaya yönlendirilmesi ve bu sayede duyguların dengelenmesi amaçlanır. Brymer ve arkadaşları tarafından (2006) yetişkin bireyler için önerilen örnek bir topraklama uygulamasının uygulama yönergesi aşağıda sunulmuştur.

- Ellerinizi ve ayaklarınızı serbest bırakacak şekilde, rahat bir pozisyonda oturun.
- Nefesinizi yavaş ve derin şekilde alıp vermeye başlayın.
- Etrafınıza bakın ve sizde herhangi bir rahatsızlık ya da stres hissi uyandırmayan beş objenin adını söyleyin.
- Yavaş ve derin nefes alıp vermeye devam edin.
- Şimdi etrafınızda duyduğunuz seslere kulak verin ve sizde herhangi bir rahatsızlık ya da stres hissi uyandırmayan beş sesin ne olduğunu söyleyin.

- Yavaş ve derin nefes alıp vermeye devam edin.
- Ve şimdi bedensel duyularınıza ve nasıl hissettiğinize dikkat etmeye çalışın ve sizde herhangi bir rahatsızlık ya da stres hissi uyandırmayan beş hissin ne olduğunu söyleyin.
- Nefesinizi yavaş ve derin şekilde alıp verin.

Benzer bir uygulama çocuklarla uygulandığı durumda daha kısa ve anlaşılır ifadelerin tercih edildiği bir biçimde uygulanabilir. Çocuklara yönelik topraklama uygulamalarında dikkati dış uyaranlara yönlendirirken renklerden faydalanmak önerilmektedir. Bazı örnek uygulamalar için yönergeler aşağıdaki gibidir (Brymer ve ark. 2006) :

“Şimdi oturduğun yerden etrafına bak ve gördüğün beş rengi söyle.”

“Bu odada yeşil renkte bir şeyler görüyor musun? Sarı renkte kaç tane nesne var? Peki ya mavi renkte neler var?”.

Görsel ya da işitsel uyaranların yanı sıra topraklama çalışmalarında dokunsal ya da kinestetik hislerden de yararlanılabilmektedir. Bu amaçla görüşmenin yapıldığı odada bir koltuktan kalkıp diğerine geçmek ya da odada rahatlatıcı bir nesne seçmek, ona odaklanmak veya onu elinde tutmak gibi yönergeler verilebilir. Bunların yanı sıra çeşitli basit düzeneklerden ya da nesnelere faydalanılarak yapılacak sıcak/soğuk nesnelere temas egzersizleri de dokunsal topraklama çalışmalarına örnektir. Ayrıca kokunun da topraklama açısından güçlü bir etkiye sahip olabileceğinden hareketle parfüm, kolonya ya da kahve kokusundan yararlanılarak topraklama yapılabileceği önerilmektedir. Bunlara ek olarak görüşme dışı zamanlar için bireylere önerilebilecek yemek yapma, ütüleme ya da örgü örme gibi bir takım gündelik yaşam faaliyetlerinin de stabilizasyona destek olabilecek topraklama uygulamaları olabileceği belirtilmektedir (Fisher 1999).

4. Bilgi edinme

Bu aşama psikolojik ilk yardım sürecinde verilecek psikososyal destek hizmetlerini belirlemek ve müdahaleleri planlamak açısından önem taşır. Olay sonrası kişilerin fiziksel ya da psikolojik gereksinimlerini anlamak, onlar için uygun müdahaleyi planlamak için gereklidir. Bu amaçla psikolojik ilk yardım sağlayıcısı tarafından gerçekleştirilen gözlemler, bireylerle yapılan görüşmeler ve/veya ihtiyaç analizi formlarının kullanılması gibi yöntemlerle bilgi edinme aşaması gerçekleştirilir (Brymer ve ark. 2006).

5. Temel ihtiyaçlar konusunda yardımcı olma

Psikolojik ilk yardımın en önemli aşamalarından biri bireylere gereksinimleri konusunda yardımcı olmaktır. Bilgi edinme aşamasında tespit edilenler ışığında bireylerin ihtiyaçları giderilmeye çalışılır. Başta temel gereksinimler ve aciliyeti olan ihtiyaçlar ile ilgili harekete geçmek, aciliyeti ve önemi daha düşük olan ihtiyaçlar için ise bu ihtiyaçların ne zaman ve nasıl karşılanabileceğine dair bir planlama yapmak uygun olacaktır. Bu aşama, afet ya da olağan dışı olayları deneyimlemiş bireyler sözkonusu olduğunda endişelerin giderilmesine, güven ve kontrol duygusunun bir nebze de olsa yeniden tesis edilmesine yardımcı olacaktır. Tüm bu süreçler gerçekleştirilirken psikolojik ilk yardım sağlayıcısını birey ile kaynaklar arasında bir köprü gibi konumlandırmak yerinde olur. Bu nedenle psikolojik ilk yardım sağlayıcısının sahada görevli olan diğer birimler, kurumlar ve kişiler ile ilgili bilgi sahibi olması doğru yönlendirmeleri yapabilmek bakımından önemlidir (Brymer ve ark. 2006).

6. Sosyal destek

Travma sonrası iyileşme sürecinde sosyal destek önemli bir etken olarak gösterilir. Sağlıklı sosyal mekanizmalara sahip olan ve bu sosyal destek mekanizmalarını kullanabilen kişiler olay öncesindeki olağan gündelik yaşamlarına daha hızlı dönüş yaparlar ve travmatik stres ile daha iyi başa çıkarlar (Guay ve ark. 2006). Bu nedenle psikolojik ilk yardım sağlayıcıları olaydan etkilenen bireylerin var olan sosyal destek mekanizmalarını harekete geçirecek bir dizi faaliyette bulunabilirler. Kişileri yalnızca mevcut sosyal kaynakları ile buluşturmak ya da paylaşımı artırmanın yanı sıra yeni sosyal kaynaklar oluşturmak adına çocuk, ergen ya da yetişkinler için hobi grupları, paylaşım toplantıları, aktivite grupları oluşturmak ve sürdürülebilir sosyal destek mekanizmaları inşa etmek faydalı olacaktır.

7. Bilgilendirme

Afetler ya da olağan dışı olaylar sonrası, etkilenen kişilerin çeşitli konularda bilgilendirilmeleri psikolojik ilk yardım sürecinin önemli bir aşamasıdır. Özellikle etki gücü yüksek olaylardan sonra bireyler şok ve bilinç bulanıklığı deneyimlerken kimi zaman ne olup bittiğine dair karmaşa yaşayabilirler ve bu gibi konularda bilgilendirilmeleri dahi kaygılarının şiddetlenmesini önlemek bakımından kritik öneme sahip olabilir (Brymer ve ark. 2006).

Büyük ölçekli olaylar söz konusu olduğunda bireylerin, barınma, sağlık ya da gıda gibi temel bazı ihtiyaçlarının ne zaman, nasıl, nereden ve ne şekilde karşılanabileceği gibi soruları olabilir. Bu konularda yönlendirilmeleri ve bilgilendirilmeleri belirsizliği ve belirsizlikten doğacak endişeleri ortadan kaldırmak bakımından önemlidir. Bu aşamanın bir başka boyutu da bireylere travma sonrası stres tepkileri hakkında bilgi vermektir. Bu bilgilendirme aynı zamanda olayın ardından yaşanabilecek fiziksel, zihinsel, davranışsal ve duygusal değişikliklerin neler olduğu ve bunlarla başa çıkmada yardımcı olabilecek yöntemleri de içerebilir (Kuruluşlar Arası Daimi Komite 2007). Bunların yanı sıra etkilenen bireylerin büyük bir kesiminde görülebilecek uyku bozukluğu gibi gündelik yaşamın seyrini doğrudan etkileyebilecek belirtilerle başa çıkmaya yönelik uyku hijyeni önerileri gibi konularda eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri organize edilebilir. Bunlara ek olarak kaygı ile başa çıkma ve rahatlama halinin sağlanabilmesi açısından nefes ve gevşeme egzersizlerine yönelik mini eğitimler yapılabilir ve kişileri olaydan önceki yaşamlarına ve eski alışkanlıklarına yeniden döndürmek için aktivite planlama çalışmaları gerçekleştirilebilir (Brymer ve ark. 2006).

8. İş birliği kurulabilecek diğer hizmetlerle ilişkilendirme

Psikolojik ilk yardım eş zamanlı ilerleyebilen aşamaları olan, çok yönlü bir psikososyal müdahale olduğu için bireyi diğer kişi ve hizmetlerle ilişkilendirme, psikolojik ilk yardım sürecinin başlangıcından bitişine kadarki her basamakta gereklidir (De Jong 2011). Psikolojik ilk yardım sağlayıcısı, hem etkilenen bireyler ile görevli kişi, ekip ve kurumlar arasındaki ilişkilenebilir destek olur hem de aynı zamanda görev süresinin tamamlanması sebebiyle gerçekleştirilen ekip değişimleri ya da rotasyonlar gibi durumlarda bilgilendirmeler yapar. Psikolojik ilk yardım sürecinin tamamlanması, sonlandırılması ya da ekiplerin görev değişimi gibi durumlar söz konusu olduğunda çalışmanın hangi kurum veya kişiler tarafından sürdürüleceği gibi konularda bilgi vermek süreç için önemli bir kolaylaştırıcı eylem olacaktır (World Health Organization 2011). Bu gibi ilişkilendirme faaliyetleri, bireylerin uyumu ve hizmetin aksamaması için önemlidir.

OKUMA ÖNERİSİ: AFETE DİRENÇLİ YAPILAŞMANIN ÖNEMİ⁴

İçinde yaşadığımız evimiz, ders dinlediğimiz okullar, alışveriş için gittiğimiz mağaza, ya da marketler, eğlence ve kültür merkezleri ile çalıştığımız iş yerleri, bir afet durumunda uğrayabileceğimiz zararı etkileyen en önemli faktörlerden biridir.

Ülkemizdeki yapısal risklerin önemli bölümü, inşaatlarda standartlara ve yönetmeliklere uyulmamasından kaynaklanmaktadır. Olası afetler karşısında büyük can ve mal kayıplarının önlenmesi için, güvenliği yetersiz olan binaların güçlendirilmesi, ya da yıkılıp yeniden inşa edilmesi gereklidir.

* Afetlere Karşı Güvenli Bina Yapım Süreci

Binaların afetlere karşı güvenliği, inşaatın başlamasından binanın kullanıma açılmasına kadar geçen tüm aşamaları kapsar.

İmar Kanunu, Yapı Denetim Kanunu ve Belediyelerce uygulanmakta olan İmar Yönetmelikleri bu aşamaları belirler ve tanımlar. Oturduğumuz veya satın alınacak binaların ilgili deprem yönetmeliklerine göre yapılıp yapılmadığını sorgulamak gerekir.

* Güvenli Malzeme ve Materyal Kavramı

Binalar yapısal ve yapısal olmayan elemanlardan meydana gelir.

Yapısal Elemanlar:

1. Binayı taşıyan kolonlar,
2. Kirişler,
3. Perde duvarlar (Düşey olarak),
4. Döşeme ve çatı,
5. Temel (yatay olarak) ve bağlantı yerleri (Kolon-Kiriş bağlantıları, Kiriş-Kiriş bağlantıları)

Yapısal Olmayan Elemanlar:

1. Dolgu duvarlar,
2. Bölme duvarlar,
3. Pencereler (Düşey olarak),
4. Asma tavanlar (Yatay olarak),
5. Her türlü mobilya, beyaz eşya, elektrik aksamları,
6. Kolon veya kirişlerin yapısal olmayan dolgu duvarlar ile bağlantıları.

* Ev Kiralarken ya da Satın Alırken Nelere Dikkat Edilmeli?

- Mimarlar ve inşaat mühendisleri tarafından tasarlanmış, yasa ve yönetmeliklere uygun şekilde inşa edilmiş olmasına,
- İnşaatın usta işçiler tarafından yapılmış olmasına,
- Ruhsatının ve iskânının olmasına,
- Proje amacına uygun olarak kullanılmasına ve yapılmış olan değişiklikler için tadilat ruhsatının bulunmasına dikkat etmeliyiz.

⁴ Afete Dirençli Yapılaşmanın Önemi, Afet Risklerine Karşı Hep Birlikte, AFAD, 2020

* Evimizdeki Güvenli Yerleri Öğrenin

Depremlerde en önemli tedbirlerden biri de evlerin hangi bölümlerinin daha güvenli olduğunu bilmekten geçer. Devrilen eşyaların bulunduğu odalar, tehlike arz ederken, sarsıntı sırasında başınıza düşecek cisimlerden de kendinizi korumanız gerekmektedir. Bu nedenle evinizde güvenli yerleri önceden tespit etmeniz hayati önem taşır.

- Genellikle apartmanların dış duvarları tehlikelidir. Deprem anında buralardan uzak durmaya çalışın. Koridorlar çoğunlukla iç duvarlarla çevrelendiklerinden daha güvenlidir.
- Sarsıntı sırasında başınıza düşecek cisimlerin (duvardaki tabloların, süs eşyalarının, kitap rafları vb.) olduğu yerler,
- Devrilebilecek mobilyalar,
- Pencere kenarları, hem dış duvar olduklarından hem de camları kırılabileceğinden tehlikelidir.

Evinizdeki en güvenli yerleri ailenizle birlikte tespit edin:

- Odada
- Salonda
- Oturma odasında
- Banyo ve tuvalette
- Mutfakta

Evinizdeki elektrik sigortaları, gaz ve su vanalarının yerlerini tespit edin:

- Elektrik sigortaları
- Gaz vanası
- Su vanası

Depremden sonra eviniz hasar gördüyse bir büyüğünüze elektrik sigortalarını, gaz ve su vanalarını kapatmasını hatırlatın, gerekirse yerlerini gösterin.

**DEPREME
HAZIR
MISIN?**

KAYNAKÇA

- * AKUT Arama ve Kurtarma Derneği / AKUT'la Afetlere Hazırlık – 2004
- * AKUT Arama ve Kurtarma Derneği / Toplum Afet Müdahale Takımı (TAMT) Eğitim Dokümanları – 2000
- * Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü – Afete Hazırlık Eğitim Birimi / Hepimiz için ABC Afete Hazırlık El Kitabı - 2005
- * Boğaziçi Üniversitesi, Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Araştırma Raporu
- * Marla A. Petal, M.S.W. / 17 Ağustos 1999, 03:02, Mw7.4, Depremde Meydana Gelen Ölüm ve Yaralanmaların Nedenleri
- * Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü – Afete Hazırlık Eğitim Birimi / Yapısal Olmayan Tehlikelerin Azaltılması Eğitim Programı (YOTA)
- * Sivil Savunma Genel Müdürlüğü / Deprem dokümanları - 2004 - Türk Kızılayı / Toplum Liderlerini Teşkilatlandırma Projesi Dokümanları
- * Ev / Yaşama Mekanı: Afet Sonrası Gereksinimler - 2002 - Mimar Evrim Tüzün - İstanbul Teknik Üniversitesi
- * Güvenli Yaşam - İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi (İSMEP) - 2014 - T.C. İstanbul Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü
- * Yeryüzü ve Deprem - Boyut Yayın Grubu 2000
- * European Centre on Prevention and Forecasting of Earthquakes (ECPFE) / Technical Handbook for Search & Rescue Operations in Earthquakes – 1999
- * California Fire Department / Community Emergency Response Team (CERT) Documents - 2000
- * Federal Emergency Management Agency (FEMA) / Community Emergency Response Team (CERT) – SM 317 Participant Manual – 2003
- * OES California, Governor's Office of Emergency Services – Emergency Supplies Checklist
- * AKUT Arama ve Kurtarma Derneği – Ömer Karaca / Engelliler için Deprem Kılavuzu – 2008
- * The State of Florida – Family Preparedness Guide
- * American Red Cross / Your Family Disaster Plan
- * American Red Cross / Your Family Disaster Supplies Kit
- * American Red Cross / Helping Young Children Cope With Trauma
- * American Red Cross / How Do I Deal With My Feelings?
- * OES California, Governor's Office of Emergency Services / Tips For Elderly
- * OES California, Governor's Office of Emergency Services / Preparing Your Family For An Earthquake
- * OES California, Governor's Office of Emergency Services / Tips For Pet Owners
- * OES California, Governor's Office of Emergency Services / Tips For Physically Challenged
- * OES California, Governor's Office of Emergency Services / Earthquake: Duck, Cover & Hold
- * Federal Emergency Management Agency (FEMA) / Are You Ready?
- * California Department of Food and Agriculture / Disaster Preparedness For Bird and Reptile Owners
- * California Department of Food and Agriculture / Disaster Preparedness For Cat & Dog Owners
- * OES California, Governor's Office of Emergency Services / How to Secure Your Furniture
- * Institute For Business & Home Safety / Protect Your Home Against Earthquake Damage
- * Texas Agricultural Extension Service and Hazard Reduction and Recovery Center / Handbook for Emergency Preparation and Response
- * The Humane Society of the United States / Disaster Preparedness for Pets
- * American Red Cross / Emergency Preparedness Check List
- * American Red Cross & Federal Emergency Management Agency (FEMA) / Food and Water in an Emergency
- * American Red Cross & Federal Emergency Management Agency (FEMA) / Your Family Disaster Plan

DEPREM ÇANTASI (DEP - AR)

**DEPREM
GÖNÜLLÜLERİ
UYGULAMA
KILAVUZU**

BY NURETTİN KREJO